

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 2018

23 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σελίδα

Χαιρετισμός Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α - ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β – ΕΛΕΓΧΟΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ) ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ – ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	22
Έλεγχος Δημοσιονομικής Έκθεσης	22
Τελικός Απολογισμός Κρατικού Προϋπολογισμού	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε – ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	45
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	45
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	50
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	54
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV	56

Χαιρετισμός Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας

Όπως πρώτοι διατύπωσαν ο Πλάτωνας και ο Αριστοτέλης πριν 2.500 χρόνια, απαραίτητο συστατικό κάθε δημοκρατικού πολιτεύματος είναι η λογοδοσία των κυβερνώντων προς τους πολίτες, οι οποίοι δικαιούνται να γνωρίζουν τον τρόπο με τον οποίο η εκτελεστική εξουσία, στην οποία εμπιστεύτηκαν τη διακυβέρνηση του τόπου, διαχειρίστηκε τους δημόσιους πόρους.

2. Στα σύγχρονα κράτη, αυτό τον ρόλο του ανεξάρτητου ελεγκτή επί των ασκούντων δημόσια εξουσία, καλούνται να επιτελέσουν τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα, τα οποία διατηρούν στενούς δεσμούς, σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμη και οργανικούς δεσμούς, με το κοινοβούλιο της χώρας. Στην Κύπρο, η λειτουργία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας ρυθμίζεται στο Σύνταγμα, μέσω αρκετά ισχυρών διατάξεων, αλλά και σε αριθμό ειδικών και γενικών νόμων. Ο, αυξημένης ισχύος, περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμος (Ν.20(Ι)/2014) επικαιροποίησε, διέυρνε και αποκρυστάλλωσε το πεδίο αρμοδιοτήτων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

3. Το 2016 η Υπηρεσία μας μετακάλεσε την Ελεγκτική Υπηρεσία του Ηνωμένου Βασιλείου για μία ομότιμη αξιολόγηση (peer review). Τα πορίσματα και εισηγήσεις των βρετανών συναδέλφων, αλλά και η αυτοαξιολόγηση της Υπηρεσίας μας που προηγήθηκε, αποτέλεσαν τον θεμέλιο λίθο μίας ευρείας κλίμακας αναδιάρθρωσης της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, με πλήρη επικαιροποίηση και αναβάθμιση των ελεγκτικών οδηγιών και διαδικασιών, σύσταση και λειτουργία Μονάδας Μεθοδολογίας και Ποιοτικού Ελέγχου, και αλλαγή στη δομή των εκθέσεων και στον τρόπο που αυτές εκδίδονται.

4. Ως γνωστό, η Υπηρεσία μας διεξάγει βασικά δύο ειδών ελέγχους. Οικονομικούς ελέγχους (έκφραση γνώμης επί οικονομικών καταστάσεων – κατ' ανάλογο τρόπο με τον έλεγχο ιδιωτικών εταιρειών) και διαχειριστικούς ελέγχους (έλεγχος κατά πόσο ο ελεγχόμενος οργανισμός διαχειρίζεται τους πόρους του κατά τρόπο οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό). Μέρος και των δύο αυτών ελέγχων, που μπορούν να γίνουν και αυτοτελώς, αποτελούν οι κανονιστικοί έλεγχοι ή έλεγχοι συμμόρφωσης. Από το 1960, ο οικονομικός έλεγχος του κεντρικού κράτους, με αναφορά στο οικονομικό έτος που έληξε στις 31.12.2017, έγινε για πρώτη φορά με δομημένο τρόπο μόλις το 2018, βάσει μιας επανασχεδιασμένης μεθοδολογίας ελέγχου, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου και τα Διεθνή Πρότυπα για Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα, τα οποία η Υπηρεσία μας έχει υιοθετήσει. Στην πορεία, η όλη διαδικασία και μεθοδολογία βελτιώθηκαν περαιτέρω κατά τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων του έτους που έληξε στις 31.12.2018, το οποίο αφορά η παρούσα Έκθεση.

5. Η παρούσα Έκθεση λοιπόν, υποβάλλεται με βάση το άρθρο 116 του Συντάγματος. Αυτή περιλαμβάνει (α) τον κατάλογο όλων των ειδικών εκθέσεων που έχουν ετοιμαστεί και εκδοθεί από την ημερομηνία υποβολής της προηγούμενης ετήσιας έκθεσης, (β) αναφορά στα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του κρατικού προϋπολογισμού, (γ) τον έλεγχο της Δημοσιονομικής Έκθεσης και του τελικού απολογισμού που υποβάλλεται από τη Γενική Λογίστρια στον Υπουργό Οικονομικών σύμφωνα με το άρθρο 78 του Νόμου 20(Ι)/2014 και (δ) τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων που περιλαμβάνουν όλους τους οικονομικούς φορείς που ετοιμάζονται από τη Γενική Λογίστρια σύμφωνα με το άρθρο 79 του ίδιου Νόμου. Οι πρόχειρες οικονομικές καταστάσεις υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας στις 19.12.2019 ενώ οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Γενικής Κυβέρνησης, την ετοιμασία των οποίων επιβάλλει ο περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμος, δεν έχουν ακόμη υποβληθεί. Στο τελευταίο Παράρτημα της παρούσας Έκθεσης έχει περιληφθεί η έκθεση του ιδιώτη ελεγκτή στον οποίο η Υπηρεσία μας αυτοβούλως ανέθεσε, το 2015 για πρώτη φορά από το 1960, τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων της. Αυτό εφαρμόζεται πλέον κάθε χρόνο, στο πλαίσιο της επιβεβλημένης διαφάνειας.

6. Τα πορίσματα των ελέγχων, μαζί με τις εισηγήσεις μας, κοινοποιήθηκαν με επιστολές μας, που αποστέλλονταν καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, στους ελεγχόμενους φορείς για σχόλια και απόψεις, καθώς και για τη λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων. Σε αρκετές περιπτώσεις, έχουν ήδη ληφθεί μέτρα για αποκατάσταση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν, ωστόσο θα πρέπει να τονιστεί ότι η πλήρης αξιοποίηση των ευρημάτων μας εξακολουθεί να παραμένει βασικός μας στόχος, για την υλοποίηση του οποίου απαιτείται η συνδρομή της εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας.

7. Σας διαβεβαιώνω ότι η ομάδα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας συνεχίζει με επαγγελματισμό και ευσυνειδησία το συλλογικό έργο της, ευελπιστώντας ότι οι υποδείξεις μας θα τύχουν κατάλληλης αξιοποίησης. Προς τούτο ευχαριστώ θερμά όλο το προσωπικό για τον ζήλο που έχει επιδείξει.

Ευχαριστώ επίσης όλους τους αξιωματούχους και λειτουργούς των ελεγχόμενων Κυβερνητικών Τμημάτων και Υπηρεσιών, Ημικρατικών Οργανισμών και Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη βοήθεια και συνεργασία που μας παρείχαν κατά τη διεξαγωγή των ελέγχων μας, και προσδοκώ ότι όλοι μαζί θα συμβάλουμε στην πάταξη της διαφθοράς, στην εμπέδωση των αρχών χρηστής διοίκησης και στην οικονομικότερη, αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη διαχείριση του δημόσιου χρήματος.

Δρ Οδυσσέας Φ. Μιχαηλίδης

Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α - ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ποιοι είμαστε

Η Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας είναι το ανεξάρτητο όργανο το οποίο, βάσει προνοιών του Συντάγματος, είναι επιφορτισμένο με τον έλεγχο της δημοσιονομικής διαχείρισης, όπως αυτή ασκείται από την εκτελεστική εξουσία. Μέσα από τους ελέγχους και τις εκθέσεις της, η Ελεγκτική Υπηρεσία παρέχει στους πολίτες και στους αντιπροσώπους τους, δηλαδή τη Βουλή των Αντιπροσώπων, την αντικειμενική και αξιόπιστη πληροφόρηση που χρειάζονται για να αξιολογήσουν την απόδοση της εκτελεστικής εξουσίας αναφορικά με τη διαχείριση των δημοσίων πόρων. Με τον τρόπο αυτό συνεισφέρει στη διαφάνεια, το δημόσιο απολογισμό και την πάταξη της διαφθοράς, έννοιες συνυφασμένες με τη χρηστή διοίκηση.

Το προσωπικό της Ελεγκτικής Υπηρεσίας (13 Δεκεμβρίου 2016)

Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας

Οι καταβολές του θεσμού

Ο έλεγχος της δημοσιονομικής διαχείρισης ήταν ταυτισμένος με την οργάνωση του ανθρώπου σε κοινωνίες ήδη από την τρίτη χιλιετία προ Χριστού. Στη Βαβυλωνία εμφανίζονται οι εμπορικοί νόμοι και οι λογιστικές-ελεγκτικές εκθέσεις. Την εποχή εκείνη ο «γραμματέας» κατέγραφε επάνω σε πλάκες τις μεγάλες συναλλαγές και τις νομιμοποιούσε με την υπογραφή του, ήταν ο πραγματογνώμονας – λογιστής, ή ο πλέον επικρατέστερος όρος σήμερα, ο «ελεγκτής». Στην ίδια περίοδο, στην Αίγυπτο των Φαραώ, το κράτος καθιερώνει το θεσμό των «επιστατών επί των σιτηρών», ώστε να ελέγχεται η συγκομιδή του σιταριού που ήταν το κυριότερο φορολογητέο υλικό, το πρόβλημα που αντιμετώπιζαν ήταν ο έλεγχος τους. Οι «επιστάτες» αυτοί ήταν ουσιαστικά ελεγκτές που κατέγραφαν τις εισαγωγές και τις εξαγωγές των σιτηρών.

Η έννοια του δημοσιονομικού ελέγχου αποκρυσταλλώθηκε και έλαβε μορφή παρόμοια με τη σημερινή στη αρχαία Αθήνα, όπου και αποτέλεσε ένα από τους σημαντικότερους θεσμούς της Δημοκρατικής Πολιτείας. Με την ύπαρξη μιας ανώτατης Ελεγκτικής Αρχής διασφαλιζόταν η σωστή διαχείριση της κρατικής περιουσίας, αποτρέπονταν οι αυθαιρεσίες και ο λαός συμμετείχε ενεργά στη διακυβέρνηση του κράτους.

Όπως εξηγούσε ο Πλάτων στους Νόμους¹ του, δεν πρέπει να έχουμε κανένα δικαστή (κριτή) ή ανώτατο λειτουργό ο οποίος να κρίνει ή να κυβερνά χωρίς να αποδίδει λογαριασμό και προς τούτο είναι αναγκαίο, για να κριθούν οι λογαριασμοί, να ορισθούν ανώτατοι λειτουργοί οι οποίοι θα είναι προικισμένοι με όλα τα είδη αρετών. Τότε, έλεγε ο Πλάτωνας, η πόλη θα ανθίσει και θα προοδεύσει.

Το θεσμικό πλαίσιο του δημοσιονομικού ελέγχου που ίσχυε στην Αρχαία Αθήνα εξηγείται με σαφήνεια από τον Αριστοτέλη στα έργα του Πολιτικά² και Αθηναίων Πολιτεία³. Όπως εξηγεί ο μεγάλος φιλόσοφος, προς αποφυγή καταχρήσεων, πρέπει η λογοδοσία να γίνεται «παρόντων πάντων των πολιτών», δηλαδή δημόσια. Το δε σύστημα ελέγχου το οποίο περιγράφει, με τους δέκα Λογιστές, στους οποίους λογοδοτούσαν οι άρχοντες και όλοι όσοι κατά οποιονδήποτε τρόπο είχαν αναμειχθεί στη δημόσια διαχείριση, και τους δέκα Ευθύνους, που αποτελούσαν το ομώνυμο δεκαμελές δικαστήριο, το οποίο θεωρείται η υβριδική μορφή των σύγχρονων ελεγκτικών οργάνων.

Το σύγχρονο πλαίσιο δράσης των Ελεγκτικών Υπηρεσιών

Η δράση των Ελεγκτικών Υπηρεσιών («Supreme Audit Institutions») σε όλο τον κόσμο διέπεται από πρότυπα ελέγχου τα οποία εκδίδονται από τον Διεθνή Οργανισμό των Ανώτατων Ελεγκτικών Οργάνων, γνωστό ως INTOSAI, στον οποίο μετέχουν οι Ελεγκτικές Υπηρεσίες από 192 χώρες και ο οποίος είναι συνδεδεμένος με το Συμβούλιο ECOSOC (Economic and Social Council) του ΟΗΕ. Στα πρότυπα αυτά που αφορούν τον έλεγχο του δημόσιου τομέα καθορίζονται τα τρία είδη ελέγχων, του οικονομικού ελέγχου («Financial audit»), του διαχειριστικού ελέγχου («Performance audit») και του ελέγχου συμμόρφωσης («Compliance audit»), όπως εξηγείται στο Πρότυπο ISSAI100 («Fundamental Principles of Public-Sector Auditing»).

Τα βασικά στοιχεία για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας των Ελεγκτικών Υπηρεσιών περιλήφθηκαν στην Διακήρυξη του Μεξικό το 2007 και είναι τα ακόλουθα:

1. Η ύπαρξη ενός κατάλληλου και αποτελεσματικού συνταγματικού/νομικού πλαισίου και η εφαρμογή στην πράξη των προνοιών αυτών.
2. Η ανεξαρτησία των επικεφαλής των Ελεγκτικών Υπηρεσιών, περιλαμβανομένης της ασφάλειας εργοδότησης και της νομικής ασυλίας κατά τη συνήθη άσκηση των καθηκόντων τους.
3. Ένα ικανοποιητικό ευρύ φάσμα αποστολής και διακριτικής εξουσίας, κατά την εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.
4. Χωρίς περιορισμούς πρόσβαση στην πληροφόρηση.

¹ Πλάτωνος Νόμοι 945β'

² Αριστοτέλους Πολιτικά (1322 b, 10) Επει δὲ ἔναι τῶν ἀρχῶν, εἰ καὶ μὴ πᾶσαι, διαχειρίζουσι πολλὰ τῶν κοινῶν, τῶν κοινῶν εἶναι τὴν ληψομένην λογισμὸν καὶ προσευθυνοῦσαν, αὐτὴν μὴθὲν διαχειρίζουσαν ἕτερον (...) καλοῦσι δὲ τούτους οἱ μὲν εὐθύνους οἱ δὲ λογιστὰς οἱ δὲ ἐξεταστὰς οἱ δὲ συνηγόρους.

³ Αριστοτέλους Αθηναίων Πολιτεία (LIV2) Κληροῦσι δὲ καὶ λογιστὰς δέκα καὶ συνηγόρους τούτων δέκα πρὸς οὓς ἅπαντας ἀνάγκη τοὺς τὰς ἀρχὰς ἄρξαντας λόγον ἀπενεγκεῖν. Οὗτοι γὰρ εἰσι μόνοι οἱ τοῖς ὑπευθύνους λογιζόμενοι καὶ τὰς εὐθύνους εἰς τὸ δικαστήριον εἰσάγοντες.

5. Το δικαίωμα και υποχρέωση για ετοιμασία εκθέσεων επί των ευρημάτων.
6. Η ελευθερία να αποφασίζει η ίδια η Ελεγκτική Υπηρεσία το περιεχόμενο και το χρόνο ετοιμασίας, έκδοσης και δημοσιοποίησης των εκθέσεων ελέγχου.
7. Η ύπαρξη ενός ικανοποιητικού μηχανισμού συμμόρφωσης με τις συστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας
8. Οικονομική και διοικητική αυτονομία και η διαθεσιμότητα του κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού και οικονομικών πόρων.

Οι πιο πάνω αρχές υιοθετήθηκαν το 2011 από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών με την Απόφαση της Α/66/209. Σε αυτήν τονίστηκε ο σημαντικός ρόλος των Ελεγκτικών Υπηρεσιών στην προώθηση της αποδοτικότητας, λογοδοσίας, αποτελεσματικότητας και διαφάνειας στη δράση της δημόσιας διοίκησης. Ανάλογη απόφαση λήφθηκε από την Γενική Συνέλευση στις 19.12.2014.

Όλα τα πιο πάνω συνάδουν με τις πρόνοιες του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας (άρθρα 115 έως 117) καθώς και με τον περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμο (Ν. 113(I)/2002).

Μοναδική εκκρεμότητα, η περιορισμένη οικονομική ανεξαρτησία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αφού ο Προϋπολογισμός της εγκρίνεται πρώτα από το Υπουργείο Οικονομικών (που αποτελεί ελεγχόμενο οργανισμό) και ακολούθως από το Υπουργικό Συμβούλιο. Για το θέμα αυτό έχει ήδη περιληφθεί σχετική πρόνοια στο Μνημόνιο Συναντίληψης, σύμφωνα με την οποία η Ελεγκτική Υπηρεσία, όχι μόνο θα πρέπει να στελεχωθεί επαρκώς, ώστε να μπορεί να αντεπεξέλθει ικανοποιητικά στις υποχρεώσεις της, αλλά το κυριότερο θα πρέπει να διασφαλιστεί η οικονομική ανεξαρτησία της. Η ανεξαρτησία αυτή είχε τεθεί προ-ενταξιακά από την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση, προ του 2004, και από το 2011 συνιστά, όπως εξηγήθηκε πιο πάνω, βασική αρχή διακυβέρνησης των Κρατών που υιοθετήθηκε σε επίπεδο Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Η Ελεγκτική Υπηρεσία, μετά από πάροδο μεγάλου χρονικού διαστήματος χωρίς να προωθείται κάποια λύση από το αρμόδιο Υπουργείο Οικονομικών, ζήτησε τη συνδρομή της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών η οποία εξέτασε το θέμα. Το θέμα εξετάστηκε και από την Επιτροπή Νομικών σε συνεδρία της στις 9 Οκτωβρίου 2019. Αναμένεται η θετική στάση της Κυβέρνησης ως αναγκαία προϋπόθεση για τη νομοθετική ρύθμιση του θέματος.

Είδη Ελέγχων που διεξάγονται από την Ελεγκτική Υπηρεσία.

Οικονομικός Έλεγχος

Ο οικονομικός έλεγχος αφορά τον έλεγχο των κρατικών λογαριασμών, καθώς και τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και άλλων Οργανισμών, Ειδικών Ταμείων και των Αρχών Τοπικής Διοίκησης, και αποσκοπεί στην έκφραση γνώμης αναφορικά με την αληθινή και δίκαιη εικόνα που παρουσιάζουν. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αξιολόγηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

Κανονιστικός Έλεγχος ή Έλεγχος Συμμόρφωσης

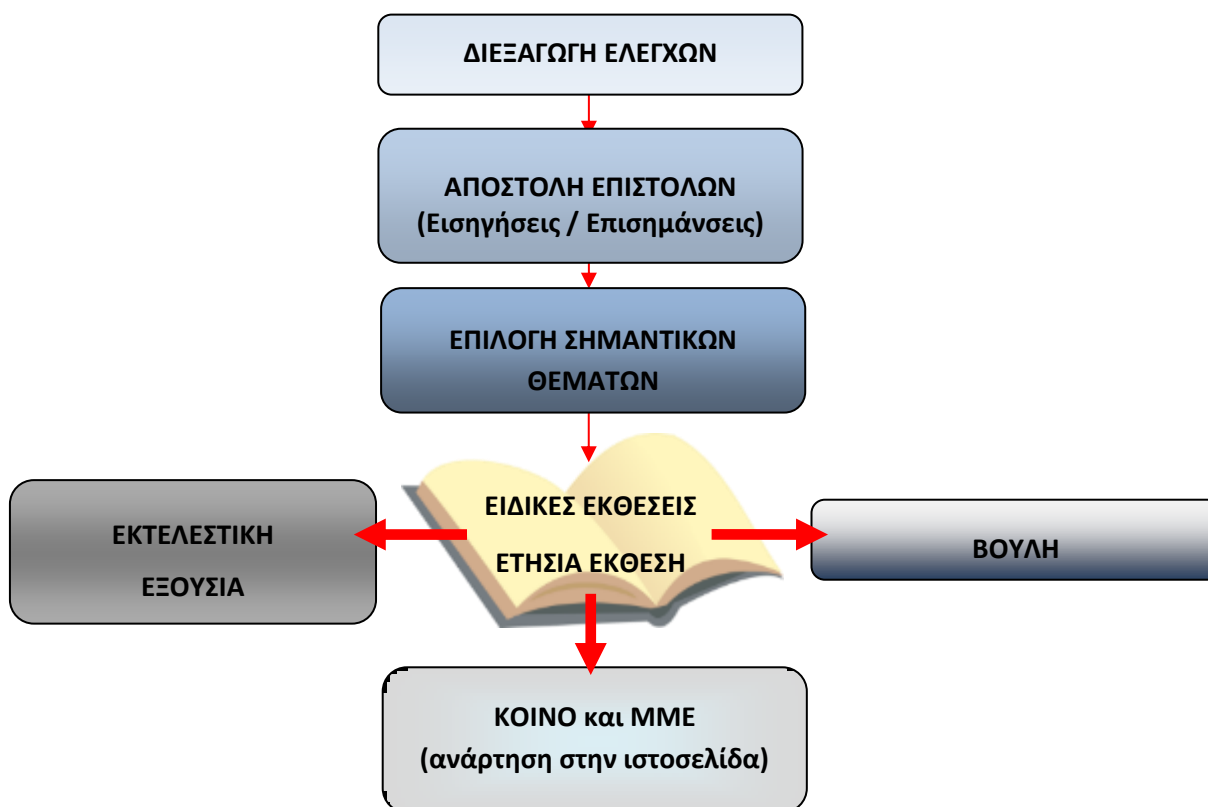
Ο κανονιστικός έλεγχος, αποσκοπεί κυρίως στην εξακρίβωση της συμμόρφωσης με τον Νόμο και στους σχετικούς λογιστικούς, δημοσιονομικούς και διοικητικούς Κανονισμούς.

Διαχειριστικός Έλεγχος

Ο διαχειριστικός έλεγχος αφορά στην ανεξάρτητη εξέταση ενός προγράμματος, δραστηριότητας, λειτουργίας ή των συστημάτων διαχείρισης και διαδικασιών των ελεγχόμενων οργανισμών, με σκοπό την αξιολόγηση της οικονομικής, αποδοτικής και αποτελεσματικής διαχείρισης των πόρων τους.

Τεχνικός Έλεγχος

Ο τεχνικός έλεγχος αποσκοπεί στο να εξακριβωθεί κατά πόσο η εκτέλεση των διαφόρων έργων γίνεται αφενός σύμφωνα με τους όρους/προδιαγραφές της σύμβασης, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, καθώς και τον προϋπολογισμό τους και αφετέρου, κατά τον πιο οικονομικό και αποδοτικό τρόπο και ότι τα έργα προγραμματίστηκαν, σχεδιάστηκαν και εκτελέστηκαν ικανοποιητικά. Ο έλεγχος αυτός περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την εξέταση των οικονομοτεχνικών μελετών σκοπιμότητας, των τεχνικών προδιαγραφών και σχεδίων, των όρων των συμβολαίων, των διαδικασιών για ζήτηση και κατακύρωση προσφορών, καθώς και της διαδικασίας τροποποιήσεων/αλλαγών στις συμβάσεις.

Διαδικασία Ελέγχου

Η διεξαγωγή του ελεγκτικού έργου περιλαμβάνει τη συλλογή, την ανάλυση και την αξιολόγηση ελεγκτικής μαρτυρίας. Σε όλα τα στάδια του ελέγχου ακολουθείται η κατάλληλη επαγγελματική μεθοδολογία που θα διασφαλίσει την επιτυχή διενέργειά του με αντικειμενικότητα, ακρίβεια και αξιοπιστία.

Με την αποπεράτωση του ελέγχου, ετοιμάζονται επιστολές προς τους ελεγχόμενους, στις οποίες αναφέρονται τα ευρήματα του ελέγχου μαζί με τις εισηγήσεις/επισημάνσεις μας, τα οποία οι

ελεγχόμενοι καλούνται να σχολιάσουν και να διατυπώσουν τις απόψεις τους. Ακολούθως, ετοιμάζεται ειδική έκθεση η οποία δημοσιοποιείται με την ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας μας (<http://www.audit.gov.cy>) και είναι προσβάσιμη από όλους τους πολίτες της Δημοκρατίας. Τα θέματα τυγχάνουν επίσης εκτενούς κάλυψης από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Τούτο διασφαλίζει τη διαφάνεια των ευρημάτων και συστάσεων μας.

Στην Ετήσια Έκθεση που υποβάλλεται με βάση το άρθρο 116 του Συντάγματος περιλαμβάνονται (α) ο κατάλογος όλων των ειδικών εκθέσεων που έχουν ετοιμαστεί και εκδοθεί από την ημερομηνία υποβολής της προηγούμενης ετήσιας έκθεσης, (β) αναφορά στα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του κρατικού προϋπολογισμού, (γ) ο έλεγχος της Δημοσιονομικής Έκθεσης και τελικού απολογισμού που υποβάλλεται από τον Γενικό Λογιστή στον Υπουργό σύμφωνα με το άρθρο 78 του Νόμου Ν.20(Ι)/2014, (δ) ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων που περιλαμβάνουν όλους τους οικονομικούς φορείς που ετοιμάζονται από τον Γενικό Λογιστή σύμφωνα με το άρθρο 79 του ίδιου νόμου και των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης, και (ε) η έκθεση του ιδιώτη ελεγκτή στον οποίο η Υπηρεσία μας αυτοβούλως ανέθεσε τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων της.

Το Πρότυπο ISSAI 20 (“**Principles of transparency and accountability**”) ρητά καθορίζει ότι οι Ελεγκτικές Υπηρεσίες δημοσιοποιούν τα πορίσματα και συστάσεις τους, εκτός αν αυτά καθορίζονται ως εμπιστευτικά από ειδικό νόμο. Ειδική αναφορά στο ίδιο Πρότυπο γίνεται στους ισχυρούς δεσμούς με τις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές. Για το θέμα της δημοσιοποίησης γίνεται η εξής αναφορά:

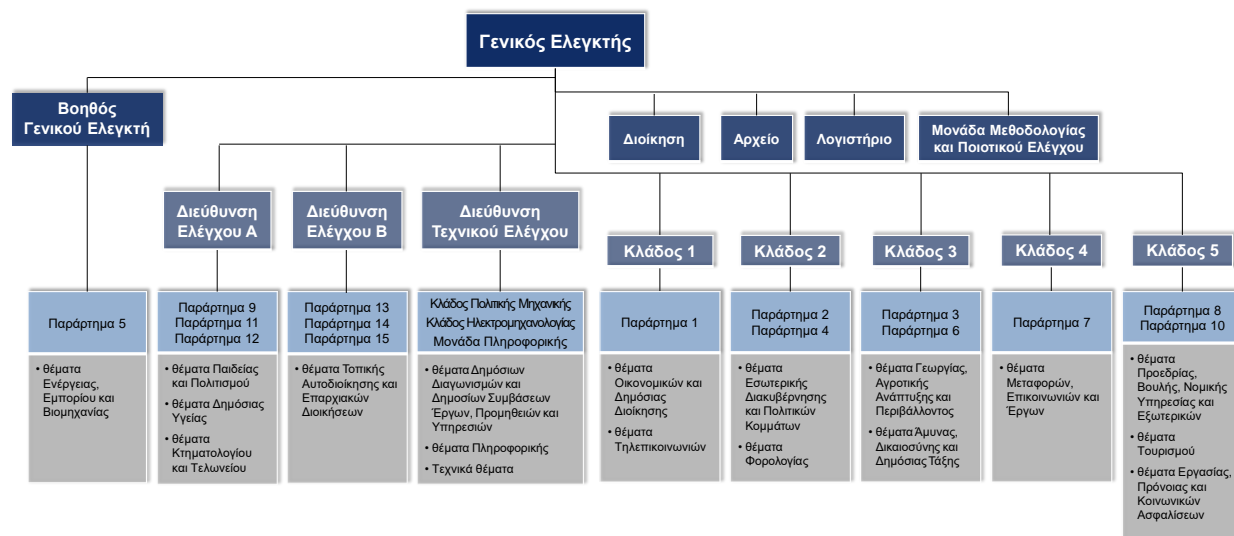
- Οι Ελεγκτικές Υπηρεσίες επικοινωνούν ανοικτά με τα ΜΜΕ και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τις δραστηριότητες τους και οι εκθέσεις ελέγχου είναι προσβάσιμες στο κοινό.
- Οι Ελεγκτικές Υπηρεσίες ενθαρρύνουν το δημόσιο και ακαδημαϊκό ενδιαφέρον για τα πιο σημαντικά ευρήματα τους.
- Οι συνόψεις των εκθέσεων ελέγχου είναι διαθέσιμες σε μία από τις επίσημες γλώσσες του INTOSAI, πέραν από την επίσημη γλώσσα της χώρας.
- Οι Ελεγκτικές Υπηρεσίες αρχίζουν και διεκπεραιώνουν ελέγχους και εκδίδουν τις σχετικές εκθέσεις έγκαιρα. Η διαφάνεια και λογοδοσία ενισχύονται αν η ελεγκτική εργασία και η σχετική πληροφόρηση είναι επίκαιρα.
- Οι εκθέσεις των Ελεγκτικών Υπηρεσιών είναι προσβάσιμες και κατανοητές στο ευρύ κοινό με χρήση διάφορων μέσων (π.χ. συνόψεις, γραφήματα, παρουσιάσεις σε βίντεο, ανακοινώσεις τύπου)

Ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας

Της Ελεγκτικής Υπηρεσίας προϊστάται ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας, ένας ανεξάρτητος αξιωματούχος, ο οποίος διορίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και παραμένει στο αξίωμά του μέχρι την αφυπηρέτησή του. Οι εξουσίες που παρέχονται σε αυτόν από το Σύνταγμα και τη νομοθεσία, μπορούν να ανατεθούν, από τον ίδιο, στο προσωπικό που τελεί υπό τις οδηγίες του.

Οργανωτική Δομή Ελεγκτικής Υπηρεσίας

Η αποτελεσματική υλοποίηση του συνολικού έργου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας απαιτεί το συντονισμό των διάφορων θέσεων εργασίας, ο οποίος επιτυγχάνεται με την τμηματοποίηση των θέσεων σε τρεις Διευθύνσεις Ελέγχου (Α, Β και Γ) και πέντε Κλάδους. Στις Διευθύνσεις Α και Β και στους Κλάδους υπάγονται 14 Παραρτήματα. Ένα Παράρτημα υπάγεται απευθείας στον Βοηθό Γενικού Ελεγκτή.

Τα Παραρτήματα διεξάγουν οικονομικό, κανονιστικό και διαχειριστικό έλεγχο. Η Διεύθυνση Γ διεξάγει κυρίως τεχνικό έλεγχο αναπτυξιακών και άλλων έργων και έλεγχο μηχανογραφικών συστημάτων. Επιπρόσθετα, έχει συσταθεί και λειτουργεί από το 2017 Μονάδα Μεθοδολογίας και Ποιοτικού Ελέγχου. Το έργο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας υποβοηθείται από τη Διοίκηση, το Αρχείο και το Λογιστήριο.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Διενέργεια ανεξάρτητου οικονομικού, διαχειριστικού και κανονιστικού ελέγχου στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, για σκοπούς δημόσιου απολογισμού και βέλτιστης διαχείρισης των δημόσιων πόρων.

ΟΡΑΜΑ

Μεγιστοποίηση της αξίας των δημόσιων πόρων.

ΑΞΙΕΣ

Ανεξαρτησία – από τους ελεγχόμενους φορείς

Ακεραιότητα – συμπεριφορά και δράση με ειλικρίνεια και εντιμότητα

Αντικειμενικότητα – άσκηση καθηκόντων με αμεροληψία, χωρίς προκατάληψη και με αποτροπή καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων ή αθέμιτης επιρροής τρίτων

Επαγγελματισμός – υιοθέτηση υψηλών προτύπων ικανότητας, συμπεριφοράς και επιμέλειας

Αξιοπιστία– παροχή έγκυρης, ολοκληρωμένης και τεκμηριωμένης πληροφόρησης

Διαφάνεια – διασφάλιση της ύπαρξης διαφάνειας στη δράση της δημόσιας διοίκησης

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Οι στρατηγικές επιδιώξεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, για την περίοδο 2016-2018, είναι οι ακόλουθες:

1. Βελτίωση της λογοδοσίας και απολογισμού των ελεγχόμενων οργανισμών και αύξηση της διαφάνειας στη διαχείριση των δημόσιων πόρων.

2. Εμπέδωση της χρηστής διοίκησης και καταπολέμηση της διαφθοράς στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.
3. Βελτίωση των συστάσεων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και αύξηση του βαθμού αποδοχής και υιοθέτησής τους.
4. Αύξηση της αποδοτικότητας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Η διαφάνεια και ο δημόσιος απολογισμός της εκτελεστικής εξουσίας αποτελούν αναπόσπαστο μέρος κάθε σύγχρονου δημοκρατικού συστήματος διοίκησης. Η Ελεγκτική Υπηρεσία, μέσω των ελέγχων και των εκθέσεων της, παρέχει στους πολίτες και στους εκλεγμένους αντιπροσώπους τους, δηλαδή τη Βουλή, την αντικειμενική και αξιόπιστη πληροφόρηση που χρειάζονται για να αξιολογήσουν την απόδοση της εκτελεστικής εξουσίας όσον αφορά στη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών, συνεισφέροντας, με τον τρόπο αυτό, στην επίτευξη των πιο πάνω αρχών, οι οποίες είναι συνυφασμένες με την πάταξη της διαφθοράς και τη χρηστή διοίκηση.

Ο ρόλος αυτός είναι ιδιαίτερα σημαντικός στη δύσκολη, για την οικονομία, περίοδο, που διανύουμε σήμερα, όπου η οικονομική, αποδοτική και αποτελεσματική διαχείριση καθίσταται ακόμα πιο επιτακτική, ώστε να συμβάλει, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, στην επίτευξη της ανάκαμψης της οικονομίας μας το συντομότερο. Η κοινωνία απαιτεί από το Κράτος να διαχειρίζεται τους περιορισμένους δημόσιους πόρους με τρόπο συνετό, ώστε να περιορίζονται η δαπάνες, να αποφεύγονται οι σπατάλες και να επιτυγχάνονται εξοικονομήσεις. Υπάρχουν επίσης αυξημένες απαιτήσεις για πάταξη του φαινομένου της διαφθοράς, τη λογοδοσία και την απόδοση ευθυνών εκεί όπου υπάρχουν.

Διαγωνισμοί

Η Ελεγκτική Υπηρεσία προκήρυξε στις 19.10.2018 ανοικτό διαγωνισμό για τον έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων συνολικά 299 Οργανισμών στους οποίους περιλαμβάνονται 24 Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) και άλλοι Οργανισμοί καθώς και Κοινοτικά Συμβούλια, Σχολικές εφορείες και Συμβούλια Εκμετάλλευσης. Ο έλεγχος αφορά παλαιότερα καθώς και προσεχή έτη. Ο προϋπολογισμός του εν λόγω διαγωνισμού ήταν €966.971 + Φ.Π.Α. Υποβλήθηκαν από διαφορετικούς Οικονομικούς Φορείς συνολικά 13 προσφορές εκ των οποίων οι 2 από Κοινοπραξίες. Η κατακύρωση του διαγωνισμού έγινε στις 17.12.2018 με ανάθεση του ελέγχου των 125 από τους 299 Οργανισμούς σε 8 διαφορετικούς προσφοροδότες, για το συνολικό ποσό των €405.212 + Φ.Π.Α Τα ΝΠΔΔ τα οποία αναφέρονται πιο πάνω είναι τα ακόλουθα:

ΝΠΔΔ	
1	ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
2	ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
3	ΤΑΜΕΙΟ ΘΗΡΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΠΑΝΙΔΑΣ
4	ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΓΓΥΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ
5	ΤΑΜΕΙΟ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
6	ΕΝΙΑΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΕΞΩΔΙΚΗΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΦΥΣΗΣ
7	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΩΘΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΚΟΠΕ)
8	ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ (ΚΕτΑΠ)
9	ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΑΙΓΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΚΑΖΙΝΟΥ
10	ΑΡΧΗ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
11	ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΑΡΧΗΣ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
12	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΝΠΔΔ	
13	ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
14	ΤΑΜΕΙΟ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΥΦΛΩΝ «Άγιος Βαρνάβας»
15	ΤΑΜΕΙΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.Α. 1955-59
16	ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
17	ΙΔΡΥΜΑ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
18	ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
19	ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΠΑΘΟΝΤΩΝ
20	ΤΑΜΕΙΟ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΚΥΠΡΟΥ (ΑΞΙΚ)
21	ΕΙΔΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ (ΚΕΑΑΑ)
22	ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
23	ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
24	ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Η Ελεγκτική Υπηρεσία προκήρυξε στις 11.6.2019 ανοικτό διαγωνισμό για τον έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων συνολικά 198 Οργανισμών στους οποίους περιλαμβάνονται 16 Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) και άλλοι Οργανισμοί καθώς και Κοινотικά Συμβούλια, Σχολικές εφορείες, Συμβούλια Εκμετάλλευσης και Υδατικά Έργα. Ο έλεγχος αφορά παλαιότερα καθώς και προσεχή έτη. Ο προϋπολογισμός του εν λόγω διαγωνισμού ήταν €568.263 + Φ.Π.Α. Υποβλήθηκαν από διαφορετικούς Οικονομικούς Φορείς συνολικά 10 προσφορές. Η κατακύρωση του διαγωνισμού έγινε στις 2.9.2019 με ανάθεση του ελέγχου των 17 από τους 198 Οργανισμούς σε 4 διαφορετικούς προσφοροδότες, για το συνολικό ποσό των €59.014 + Φ.Π.Α Τα ΝΠΔΔ τα οποία αναφέρονται πιο πάνω είναι τα ακόλουθα:

ΝΠΔΔ	
1	ΤΑΜΕΙΟ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
2	ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΙΤΗΡΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
3	ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΕΡΓΑΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΙΤΗΡΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
4	ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΙΤΗΡΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
5	ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΙΤΗΡΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΟΥΣ ΤΩΝ, ΟΜΟΙΟ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
6	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
7	ΣΧΕΔΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΑΜΠΕΛΙΩΝ ΑΠΟ ΑΝΟΜΒΡΙΑ
8	ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
9	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ
10	ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ
11	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ
12	ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΩΝ
13	ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΠΡΟΥ
14	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
15	ΤΑΜΕΙΟ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΥΦΛΩΝ «ΑΓΙΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ»
16	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΓΗΣ

Σχέσεις με τη Βουλή των Αντιπροσώπων

Οι εισηγήσεις και επισημάνσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας εξετάζονται σε τακτικές συνεδρίες της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων

Δαπανών. Οι συνεδρίες αυτές αποτελούν ένα από τα κύρια εργαλεία παρακολούθησης της ανταπόκρισης των ελεγχόμενων οργανισμών στις επισημάνσεις και συστάσεις μας.

Επιπρόσθετα, όλες σχεδόν οι Κοινοβουλευτικές Επιτροπές ζητούν τακτικά τη συνδρομή της Ελεγκτικής Υπηρεσίας σε θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων της.

Διεθνείς δραστηριότητες

Η Ελεγκτική Υπηρεσία είναι μέλος στους ακόλουθους διεθνείς Οργανισμούς:

- **International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI):** Αυτόνομος, ανεξάρτητος και μη πολιτικοποιημένος Οργανισμός, που λειτουργεί ως ένας οργανισμός – ομπρέλα για την κοινότητα των εξωτερικών ελεγκτών των κυβερνήσεων των κρατών μελών του ΟΗΕ, με ειδικό συμβουλευτικό ρόλο προς το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) των Ηνωμένων Εθνών.
- **European Organisation of Supreme Audit Institutions (EUROSAI):** Η περιφερειακή ομάδα των μελών του INTOSAI από Ευρωπαϊκές χώρες. Αποτελεί την κυρίως περιφερειακή ομάδα στην οποία ανήκει η Ελεγκτική Υπηρεσία.
- **Asian Organisation of Supreme Audit Institutions (ASOSAI):** Η περιφερειακή ομάδα των μελών του INTOSAI από χώρες της Ασίας, που λειτουργεί ως δευτερεύουσα ομάδα για την Ελεγκτική Υπηρεσία.
- **Contact Committee:** Η συνεργασία μεταξύ των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) πραγματοποιείται, κυρίως, στο πλαίσιο της δομής που ονομάζεται Επιτροπή Επαφών. Η Επιτροπή προωθεί και διευκολύνει επίσης τη συνεργασία μεταξύ των ΑΕΙ των κρατών μελών της με τα αντίστοιχα των υποψηφίων και πιθανών υποψηφίων χωρών, μέσω διαφόρων πρωτοβουλιών.

Η Ελεγκτική Υπηρεσία προεδρεύει επίσης του τριμελούς Κολλεγίου Ελεγκτών, που ενεργεί ως εξωτερικός ελεγκτής τους Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Άμυνα.

Είναι επίσης μέλος της Επιτροπής Καθοδήγησης της Ομάδας Εργασίας Περιβαλλοντικών Ελέγχων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (EUROSAI).

Κατά το 2018 η Ελεγκτική Υπηρεσία συμμετείχε στις ακόλουθες διοργανώσεις:

- Ετήσια συνάντηση Επιτροπής Επαφών, που διεξάχθηκε στο Ντουμπρόβνικ της Κροατίας στις 11 και

12 Οκτωβρίου του 2018. Το κύριο θέμα της συνάντησης αφορούσε την αλληλεπίδραση των ΑΕΙ με τους πολίτες της ΕΕ.

- Συνέδριο των ΑΕΙ της Ευρώπης, το οποίο διοργανώθηκε στη Σόφια της Βουλγαρίας στις 15 Μαΐου 2018, με θέμα τον ρόλο των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων στην προώθηση της λογοδοσίας, της διαφάνειας και της ακεραιότητας στον δημόσιο τομέα.
- 14ο σύνοδος των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων της Ασίας (ASOSAI) που έλαβε χώρα στο Ανόι του Βιετνάμ, από τις 19 μέχρι τις 22 Σεπτεμβρίου.

— Σεμινάριο με θέμα τον Έλεγχο των Δημοσίων Συμβάσεων που φιλοξένησε το Ελεγκτικό Συνέδριο της Ελληνικής Δημοκρατίας στην Αθήνα, από την 31 Μαΐου μέχρι την 1η Ιουνίου 2018. Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου, που είχε ως κύρια θέματα την ενημέρωση των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων για τις νεότερες εξελίξεις στους Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς για τις Δημόσιες Συμβάσεις, στα σχετικά εγχειρίδια ελέγχου και στις πρακτικές και εμπειρίες άλλων χωρών, η Ελεγκτική Υπηρεσία

παρουσίασε την εμπειρία της σε σχέση με τον έλεγχο των Δημοσίων Συμβάσεων και τον Τεχνικό Έλεγχο στη Κύπρο και για τα αποτελέσματά του.

- Ετήσια συνάντηση της Ομάδας Εργασίας Περιβαλλοντικών Ελέγχων του EUROSAI, που φιλοξένησε το ΑΕΙ της Σλοβακίας στην Μπρατισλάβα, από τις 25 μέχρι τις 28 Σεπτεμβρίου 2018. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, που είχε ως κύρια θέματα τις πολιτικές για την κλιματική αλλαγή, καθώς και την επίδραση των περιβαλλοντικών ελέγχων, η Ελεγκτική Υπηρεσία παρουσίασε την εμπειρία της σε σχέση με την αύξηση της επίδρασης των περιβαλλοντικών ελέγχων, μέσω της ενεργής εμπλοκής των κατάλληλων ενδιαφερόμενων μερών σε κάθε στάδιο του ελέγχου.

- Συνάντηση Συνδέσμων Επιτροπής Επαφών, που διοργανώθηκε στη Μάλτα στις 10 και 11 Μαΐου 2018. Κατά τη συνάντηση ο εκπρόσωπος της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παρουσίασε το θέμα των ψεύτικων ειδήσεων και τον ρόλο των ΑΕΙ στην προώθηση της διαφάνειας και αξιοπιστίας, καθώς επίσης προβληματισμούς σχετικά με τις επιπτώσεις από την εφαρμογή του νέου Γενικού Κανονισμού για Προστασία των Δεδομένων στην εργασία των ΑΕΙ.
- Σεμινάριο που διοργάνωσε το ΕΕΣ στο Λουξεμβούργο για τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης (ΕΜΕ), στις 6 Μαρτίου 2018. Η εκπαίδευση υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της Ειδικής Ομάδας για την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ένωση της Επιτροπής Επαφών και κάλυψε το νομικό και κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας του ΕΜΕ, τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, καθώς και θέματα προετοιμασίας, σχεδιασμού και υλοποίησης των διαδικασιών εξυγίανσης.
- Σεμινάριο που διοργάνωσε η Ομάδα Εργασίας Περιβαλλοντικών Ελέγχων του EUROSAI στο Ελσίνκι, με θέμα την περιβαλλοντική διακυβέρνηση. Στο πλαίσιο του σεμιναρίου η Ελεγκτική Υπηρεσία παρουσίασε έλεγχο που διενήργησε σε σχέση με την αδειοδότηση αναπτύξεων σε μια ιδιαίτερα περιβαλλοντικά ευαίσθητη περιοχή.
- «Πρόγραμμα Συνεργασίας 2» για τη Διαφθορά στη Διαχείριση Ευρωπαϊκών Κονδυλίων που διοργανώθηκε στη Ρώμη, με πρωτοβουλία του Ιταλικού AFCOS, στις 7 και 8 Ιουνίου το 2018, με σκοπό την βελτίωση των πρακτικών έρευνας των αρμόδιων οργάνων όλων των κρατών μελών της ΕΕ και των υποψήφιων για ένταξη

χωρών, για αποτελεσματικότερη διαχείριση και προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ.

- Σεμινάριο που διοργάνωσε το ASOSAI στο Νέο Δελχί, από 25 μέχρι 29 Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο μηχανογραφικών συστημάτων. Το πρόγραμμα περιελάμβανε εκπαίδευση μέσω διαδικτύου, στον έλεγχο μηχανογραφικών συστημάτων και ακολούθησε συνάντηση υποομάδων για σύνοψη και παρουσίαση των αποτελεσμάτων της εκπαίδευσης. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, η Υπηρεσία μας παρουσίασε προσχέδιο προγράμματος ελέγχου μηχανογραφικού συστήματος, για το οποίο οι συμμετέχοντες και οι εκπαιδευτές πρόσφεραν τα σχόλια και την τεχνογνωσία τους.

- Ένατη συνάντηση της ομάδας εργασίας για θέματα ελέγχου και δεοντολογίας του EUROSAI, που έλαβε χώρα στη Λισαβόνα από τις 33 μέχρι τις 23 Οκτωβρίου 2018. Η συνάντηση επικεντρώθηκε στην προώθηση της εφαρμογής του Διεθνούς Προτύπου για ΑΕΙ (ISSAI) 130 «Κώδικας Δεοντολογίας» και την ενθάρρυνση των ΑΕΙ να προωθούν την ακεραιότητα στον δημόσιο τομέα. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης έγινε ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών σε θέματα εσωτερικής διασφάλισης της δεοντολογίας σε Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα αλλά και ελέγχους που διενεργούνται από ΑΕΙ στους ελεγχόμενους φορείς, σε θέματα δεοντολογίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β – ΕΛΕΓΧΟΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Από την ημερομηνία υποβολής της προηγούμενης Ετήσιας Έκθεσής μας η Υπηρεσία μας, ολοκλήρωσε και δημοσιοποίησε τις ακόλουθες ειδικές εκθέσεις. Οι συστάσεις των εκθέσεων αυτών υιοθετούνται και θεωρούνται ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Έκθεσης ώστε να τυγχάνει και για αυτές εφαρμογής το άρθρο 4Α («Έκθεση συμμόρφωσης και εφαρμογής») του Περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου.

Ημερ. δημοσίευσης	ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΑΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2019
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	
ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΜΕΓΑΡΟ	
17.07.2019	Έλεγχος Προεδρίας και Προεδρικού Μεγάρου (ΠΜ-01-2019)
ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	
27.05.2019	Έλεγχος Καθυστερημένων Εσόδων Νομικής Υπηρεσίας στις 31.12.2017 (ΝΥ-01-2019)
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	
14.10.2019	Έλεγχος του Γραφείου της Επιτροπής Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΠΑΔ-01-2019)
ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑΤΑ	
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΜΥΝΑΣ	
06.02.2019	Έλεγχος Συστήματος Επιστράτευσης της Εθνικής Φρουράς (ΥΠΑΜ-ΓΕΕΦ-01-2019)
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	
23.01.2019	Άδεια Υδροληψίας στην Κοινότητα Άγιος Θεόδωρος Αγρού (ΠΕ-01-2019)
18.03.2019	Διαχειριστικός Έλεγχος - Λατομικών-Μεταλλευτικών Αναπτύξεων (ΥΜ-01-2019)
05.06.2019	Έλεγχος Τμήματος Δασών (ΤΔ-01-2019)
24.07.2019	Κόψιμο ακακιών και καταπάτηση αμμόλοφων στο κρατικό δάσος Μαραυλής (ΠΕ-02-2019)
06.09.2019	Έλεγχος εκπόνησης Σχεδίων Αναδάσμου (ΤΚΧ-01-2019)
31.10.2019	Έλεγχος Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ-01-2019)
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ	
15.11.2019	Έλεγχος Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (ΥΔΔΤ-01-2019)
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	
18.10.2019	Χρηματοδότηση ανέγερσης οινοποιείου στο πλαίσιο υλοποίησης του Μέτρου ΕΠΣΑ 3α (ΟΑΠ-01-2019)
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ	
21.02.2019	Έλεγχος Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Διοίκηση (ΥΕΠΚΑ-01-2019)
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	
03.06.2019	Έλεγχος Υπουργείου Εξωτερικών (ΥΠΕΞ-01-2019)
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	
13.11.2019	Αλλαγή πολεοδομικού καθεστώτος που διέπει την περιοχή γύρω από ιδιωτικά τεμάχια στα Κούκλια (ΥΕΣ.01.2019)
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	
03.10.2019	Συμβόλαια Ενοικίασης Κτηρίων για Σκοπούς Στέγασης Υπουργείων-Τμημάτων-Υπηρεσιών του Δημόσιου Τομέα (ΥΟ-01-2019)
16.10.2019	Έλεγχος Διοίκησης Υπουργείου Οικονομικών (ΥΟ-02-2019)

<u>Ημερ. δημοσίευσης</u>	<u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΑΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2019</u>
	<u>ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ</u>
	ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΠΡΟΥ
21.03.2019	Έλεγχος Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (ΡΙΚ-01-2019)
30.10.2019	Έλεγχος Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (ΡΙΚ-02-2019)
	ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
22.11.2019	Έλεγχος Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου (ΑΡΚ-01-2019)
	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ
18.10.2019	Χρηματοδότηση ανέγερσης οινοποιείου στο πλαίσιο υλοποίησης του Μέτρου ΕΠΣΑ 3α (ΟΑΠ-01-2019)
	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
16.10.2019	Έλεγχος Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού (ΚΟΤ-01-2019)
	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
23.10.2019	Έλεγχος Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου (ΟΝΕΚ-01-2019)
	ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΠΑΘΟΝΤΩΝ
08.01.2019	Έλεγχος Ταμείου Ανακουφίσεως Παθόντων (ΤΑΠ-01-2019)
	ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΙΤΗΡΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
20.12.2019	Έλεγχος Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου (ΕΣΚ-01-2019)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ) ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Γενικά. Η Κύπρος ως πλήρες μέλος της ΕΕ, έχει πρόσβαση στα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), και συγκεκριμένα στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), στο Ταμείο Συνοχής, στο Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ). Επιπρόσθετα, για την Προγραμματική Περίοδο (ΠΠ) 2014-2020, η Κύπρος λαμβάνει πόρους από την Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ) και το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για Απόρους (ΤΕΒΑ).

Η αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων από την Κύπρο για το έτος 2018, αφορά κυρίως την υλοποίηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) της ΠΠ 2014-2020. Αναφορικά με την ΠΠ 2007-2013, ανακτήθηκε εντός του 2018 το υπολειπόμενο 5% του συνόλου των διαθέσιμων πόρων, με αποτέλεσμα να επιτευχθεί η πλήρης απορρόφησή τους (100%).

A. Προγραμματική Περίοδος 2007-2013.

(α) Ευρωπαϊκοί πόροι και Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2007 – 2013. Στο πλαίσιο της κατανομής του Προϋπολογισμού της ΕΕ για την ΠΠ 2007-2013, είχε αρχικά δεσμευτεί για την Κύπρο ποσό ύψους €822,6 εκ., το οποίο διατέθηκε μέσω προγραμμάτων που αποτελούσαν αναπόσπαστο μέρος του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης. Ανάλυση του ποσού των €822,6 εκ. ανά ΕΠ παρουσιάζεται στον πίνακα Α(β) πιο κάτω. Οι Ευρωπαϊκοί πόροι αντιπροσώπευαν, σύμφωνα με το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης το 12% περίπου των προβλεπόμενων ετήσιων αναπτυξιακών δαπανών της Κύπρου για την περίοδο αυτή. Η διάθεσή τους έγινε μέσω των ακόλουθων Προγραμματικών Εγγράφων:

- (i) Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) που αφορά στην Πολιτική Συνοχής της ΕΕ και το οποίο καταρτίστηκε σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κεφαλαίου II (άρθρα 27 – 28) του Κανονισμού 1083/2006 του Συμβουλίου της ΕΕ.

Στη βάση του ΕΣΠΑ εγκρίθηκαν και υλοποιήθηκαν δύο Επιχειρησιακά Προγράμματα:

- Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα».
- Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή».

Διαχειριστική Αρχή των δύο πιο πάνω Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ήταν η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης (ΓΔ ΕΠΣΑ).

Επίσης, σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του στόχου της Πολιτικής Συνοχής «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία», το οποίο αντικατέστησε το Κοινοτικό Πρόγραμμα Πρωτοβουλίας INTERREG III 2000 - 2006, έχουν κατανεμηθεί στην Κύπρο €28 εκ. από το ΕΤΠΑ, με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των μεθοριακών περιοχών της ΕΕ αλλά και στην επίτευξη έργων δικτύωσης. Τα έργα που χρηματοδοτήθηκαν, για τα οποία οι Διαχειριστικές Αρχές έχουν τη βάση τους στο εξωτερικό, είναι: το Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Ελλάδα – Κύπρος 2007-2013, το Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Μεσογειακής Λεκάνης ΕΝΠΙ, το Πρόγραμμα Διακρατικής Συνεργασίας Μεσογειακού Χώρου (MED) και το Πρόγραμμα Διαπεριφερειακής Συνεργασίας INTERREG IVC.

- (ii) Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΣΣΑΑ) που συγχρηματοδοτήθηκε από το Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εφαρμόζοταν μέσα από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης. Διαχειριστική Αρχή του πιο πάνω ΕΠ ήταν το Τμήμα Γεωργίας.

Εκτενέστερη αναφορά όσον αφορά στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 γίνεται στην Ειδική Έκθεσή μας που αφορά στο Τμήμα Γεωργίας, με αρ. ΤΓ/1/2017 και στην Ειδική Έκθεσή μας που αφορά στον Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών με αρ. 2016-ΟΑΠ.

- (iii) Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Αλιεία (ΕΣΣΑ) που συγχρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο Αλιείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εφαρμόστηκε μέσα από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Αλιεία. Διαχειριστική Αρχή του πιο πάνω Επιχειρησιακού Προγράμματος ήταν η ΓΔ ΕΠΣΑ.

(β) Ανάλυση της χρηματοδότησης προγραμμάτων από την ΕΕ ανά ΕΠ για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013.

	Συνεισφορά ΕΕ € εκ.
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα»	492,6
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή»	119,8
Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης	162,5
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας	19,7
Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας	28,0
Σύνολο	822,6

(β) Υλοποίηση. Πίνακας Ανακτήσεων των Κοινοτικών Πόρων για την ΠΠ 2007-2013, στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, μέχρι τις 31.12.2018, παρατίθεται πιο κάτω. Σημειώνεται ότι στον Πίνακα δεν συμπεριλαμβάνονται στοιχεία που αφορούν στα Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας, για τα οποία Διαχειριστική Αρχή δεν είναι η Κύπρος.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα/ Ευρωπαϊκό Ταμείο (1)	Προϋπολογισμός Δημόσιας Δαπάνης (Εθνική και Κοινοτική Συνεισφορά) (2)	Κοινοτική Συνεισφορά (3)	Ανακτήσεις Πόρων από ΕΕ (4)	Ποσοστό Απορρόφησης (5)=(4)/(3)
	€	€	€	
<u>ΕΠ «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα»</u>	<u>579.606.868</u>	<u>492.665.838</u>	<u>492.665.838</u>	<u>100%</u>
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	328.778.063	279.461.354	279.461.354	100%
Ταμείο Συνοχής	250.828.805	213.204.484	213.204.484	100%
<u>ΕΠ «Απασχόληση Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή</u>	<u>140.904.888</u>	<u>119.769.154</u>	<u>119.769.154</u>	<u>100%</u>
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	140.904.888	119.769.154	119.769.154	100%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα/ Ευρωπαϊκό Ταμείο (1)	Προϋπολογισμός Δημόσιας Δαπάνης (Εθνική και Κοινοτική Συνεισφορά) (2)	Κοινοτική Συνεισφορά (3)	Ανακτήσεις Πόρων από ΕΕ (4)	Ποσοστό Απορρόφησης (5)=(4)/(3)
ΕΠ «Αλιεία»	36.148.836	19.724.418	19.724.418	100%
Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας	36.148.836	19.724.418	19.724.418	100%
ΕΠ «Αγροτικής Ανάπτυξης»	281.732.693¹	164.563.574	164.563.574	100%
Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Ανάπτυξης	281.732.693	164.563.574	164.563.574	100%
Σύνολο	<u>1.038.393.285</u>	<u>796.722.984</u>	<u>796.722.984</u>	<u>100%</u>

¹ Το αρχικό προϋπολογισθέν ποσό της δημόσιας δαπάνης ήταν €329,13 εκ. Με τροποποίηση που συμφωνήθηκε την περίοδο της οικονομικής κρίσης, αυτό μειώθηκε σε €281,73 εκ. αλλά αυξήθηκε το ποσοστό της κοινοτικής συνεισφοράς από 50%, που ήταν αρχικά, σε 58% περίπου.

Β. Προγραμματική Περίοδος 2014-2020.

(α) Ευρωπαϊκοί πόροι 2014 – 2020. Σύμφωνα με το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο της ΕΕ, στην Κυπριακή Δημοκρατία κατανεμήθηκε ποσό ύψους €998,7 εκ. περίπου από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ). Στο ποσό αυτό περιλαμβάνεται το πρόσθετο ποσό ύψους €36,6 εκ. που κατανεμήθηκε στην Κυπριακή Δημοκρατία μετά την Τεχνική Προσαρμογή των Εθνικών Δημοσιονομικών Φακέλων για την Πολιτική Συνοχής, που έγινε τον Αύγουστο του 2016 και το πρόσθετο ποσό ύψους €6,5 εκ. από την Αναθεώρηση του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου τον Σεπτέμβριο του 2017 (αφορά μόνο στην Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων). Η κατανομή τους ανά Ταμείο διαμορφώνεται, ως εξής:

	€εκ.
(α) Πολιτική Συνοχής	<u>826,8</u>
• Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	332,9 ¹
• Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)	343,3 ²
• Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)	132,5
• Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ)	18,1
(β) Αγροτική Πολιτική	<u>132,2</u>
• Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης	132,2
(γ) Αλιευτική Πολιτική	<u>39,7</u>
• Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας(ΕΤΘΑ)	39,7
Σύνολο	<u>998,7</u>

¹ Περιλαμβάνει €32,7εκ. για την Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία

² Περιλαμβάνει €48,4εκ. για την Πρωτοβουλία Συνδέοντας την Ευρώπη

Για την αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων των ΕΔΕΤ, καταρτίστηκαν και υποβλήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή έγγραφα στρατηγικού προγραμματισμού υπό την ευθύνη της ΓΔ ΕΠΣΑ, τα οποία και εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα εγκεκριμένα προγραμματικά έγγραφα είναι τα ακόλουθα:

- (i) Η Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ), στην οποία καταγράφονται οι γενικές αναπτυξιακές προτεραιότητες της χώρας, καθώς και οι επιδιωκόμενοι στρατηγικοί στόχοι για την αξιοποίηση των ΕΔΕΤ. Η ΣΕΣ εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 20.6.2014.
- (ii) Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα **«Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη»**, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής. Το Πρόγραμμα εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 16.12.2014 και έχει συνολικό εγκεκριμένο προϋπολογισμό €699,7 εκ. Το 85% της προϋπολογισμένης δαπάνης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, δηλαδή €595 εκ., αποτελεί την Ευρωπαϊκή συγχρηματοδότηση (ΕΤΠΑ και Ταμείο Συνοχής).
- (iii) Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα **«Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή»**, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ και την Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ). Το Πρόγραμμα εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 25.2.2015 και έχει συνολικό εγκεκριμένο προϋπολογισμό €173,9 εκ., από τα οποία ποσό ύψους €132,5 εκ. αποτελεί τη συγχρηματοδότηση από το ΕΚΤ και ποσό ύψους €18,1 εκ. τη συγχρηματοδότηση από την ΠΑΝ.
- (iv) Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα **«Θάλασσα»**, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας. Το Πρόγραμμα εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 2.7.2015 και έχει συνολικό εγκεκριμένο προϋπολογισμό €52,9 εκ., από τα οποία ποσό ύψους €39,7 εκ. αποτελεί τη συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας.
- (v) Το Πρόγραμμα **«Αγροτική Ανάπτυξη 2014-2020»**, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Το Πρόγραμμα εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 3.12.2015 και έχει συνολικό εγκεκριμένο προϋπολογισμό €243,3 εκ., από τα οποία ποσό ύψους €132,2 εκ. αποτελεί τη συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Εκτενέστερη αναφορά γίνεται στην Ειδική Έκθεσή μας που αφορά στον Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών με αρ. 2017-ΟΑΠ.

Για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα **«Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη»**, **«Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή»** και **«Θάλασσα»**, Διαχειριστική Αρχή είναι η Γενική Διεύθυνση ΕΠΣΑ ενώ για το Πρόγραμμα **«Αγροτική Ανάπτυξη 2014-2020»** Διαχειριστική Αρχή είναι το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.

Σημειώνεται ότι, πέραν της χρηματοδότησης μέσω των ΕΔΕΤ, κατανεμήθηκε στην Κυπριακή Δημοκρατία, μέσω του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου, πρόσθετο ποσό ύψους **€3,95 εκ.** από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για Απόρους-ΤΕΒΑ. Το Ταμείο συγχρηματοδοτεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα **«Επισιτιστική ή/και Βασική Υλική Συνδρομή»**. Ο συνολικός εγκεκριμένος προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται σε €4,7 εκ. και Διαχειριστική Αρχή για το Πρόγραμμα είναι η ΓΔ ΕΠΣΑ.

(β) Υλοποίηση. Το 2018, η υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων συνεχίστηκε με πολύ εντατικό ρυθμό. Οι προσπάθειες, τόσο των Διαχειριστικών Αρχών (ΓΔ ΕΠΣΑ και Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος), όσο και όλων των εμπλεκόμενων φορέων (Ενδιάμεσοι Φορείς, Δικαιούχοι, Φορέας Επαλήθευσης Δαπανών-Γενικό Λογιστήριο, Αρχή Πιστοποίησης, Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου,

κ.α.) εντατικοποιήθηκαν ούτως ώστε να επιτευχθούν οι ιδιαίτερα ψηλοί στόχοι απορρόφησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που τέθηκαν για την Κύπρο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Όπως αναφέρεται στις «Αποφάσεις – Κύρια Συμπεράσματα» της πέμπτης συνεδρίας της Επιτροπής Παρακολούθησης των ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020» και «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή 2014-2020» που έλαβε χώρα στις 26.6.2019, η Κύπρος κατάφερε να εκπληρώσει τον στόχο απορρόφησης χωρίς να απωλεσθούν πόροι και κατατάχθηκε πρώτη ανάμεσα στα 28 Κράτη Μέλη της ΕΕ, σε ποσοστό απορρόφησης Ευρωπαϊκών Πόρων από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ και τρίτη από το Ταμείο Συνοχής. Επιπρόσθετα, στην ίδια συνεδρία, οι εκπρόσωποι της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακών Υποθέσεων ανέφεραν ότι υπάρχουν καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων που αφορούν στους τομείς της διαχείρισης των στερεών και υγρών αποβλήτων, καθώς και στον τομέα των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών. Τέλος, επεσήμαναν ότι εξακολουθεί να βρίσκεται σε εκκρεμότητα η εκπλήρωση της αιρεσιμότητας για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων, η οποία θα έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί μέχρι το 2016, και προέτρεψε το αρμόδιο Υπουργείο να επισπεύσει τη διαδικασία κατάθεσης των σχετικών Κανονισμών στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Όσον αφορά στο ΕΠ «Αγροτικής Ανάπτυξης», στην τέταρτη συνεδρία της Επιτροπής Παρακολούθησης που έλαβε χώρα στις 8.6.2018, ο εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ανέφερε ότι έχει γίνει σημαντική πρόοδος όσον αφορά στην υλοποίηση του προγράμματος, ωστόσο τόνισε την ανάγκη εγρήγορσης ενόψει της επίτευξης των στόχων του πλαισίου επίδοσης μέχρι το τέλος του 2018.

Στον πιο κάτω πίνακα παρατίθενται οι ανακτήσεις μέχρι 31.12.2018, ανά Ταμείο και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα:

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα/ Ευρωπαϊκό Ταμείο (1)	Προϋπολογισμός Δημόσιας Δαπάνης (Εθνική και Κοινοτική Συνεισφορά) (2)	Προϋπολογισμός Κοινοτικής Συνεισφοράς (3)	Ανακτήσεις Πόρων από ΕΕ (4) ¹	Ποσοστό Απορρόφησης (5)=(4)/(3)
	€ΕΚ	€ΕΚ	€ΕΚ	€ΕΚ
<u>ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη»</u>	<u>699,73</u>	<u>594,77</u>	<u>158,07</u>	<u>26.58%</u>
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	352,82	299,90	90,65	30.23%
Ταμείο Συνοχής	346,91	294,87	67,42	22.86%
<u>ΕΠ «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή</u>	<u>173,95</u>	<u>150,58</u>	<u>32,54</u>	<u>21.61%</u>
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	134,48	114,31	22,73	19.88%
Πρωτοβουλία Απασχόλησης Νέων	39,47	36,27	9,81	27.05%
<u>ΕΠ «Θάλασσα»</u>	<u>52,96</u>	<u>39,72</u>	<u>8,73</u>	<u>21.98%</u>

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα/ Ευρωπαϊκό Ταμείο (1)	Προϋπολογισμός Δημόσιας Δαπάνης (Εθνική και Κοινοτική Συνεισφορά) (2)	Προϋπολογισμός Κοινοτικής Συνεισφοράς (3)	Ανακτήσεις Πόρων από ΕΕ (4) ¹	Ποσοστό Απορρόφησης (5)=(4)/(3)
Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας	52,96	39,72	8,73	21.98%
ΕΠ «Αγροτικής Ανάπτυξης»	251,34	132,24	45,13	34,13%
Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης	251,34 ²	132,24	45,13	34,13%
«Επισιτιστική ή/και Βασική Υλική Συνδρομή»	4,64	3,94	1,22	30.96%
Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για Άπορους	4,64	3,94	1,22	30.96%
Σύνολο	1.182,62	921,25	245,69	26,67%

(γ) Ευρήματα ελέγχων της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου της Δημοκρατίας (ΥΕΕ). Με Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου (Αρ. 79.735), ημερ. 17.11.2015, η ΥΕΕ ορίστηκε ως η ανεξάρτητη Αρχή Ελέγχου για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή», «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» και «Θάλασσα». Επιπλέον, με Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου (Αρ. 80.237), ημερ. 16.2.2016, η ΥΕΕ ορίστηκε ως η Αρχή Ελέγχου για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Επισιτιστική ή/και Βασική Υλική Συνδρομή».

Η ΥΕΕ για τη λογιστική χρήση που έληξε στις 30.6.2018 εξέδωσε «Γνώμη με έμφαση θέματος» όσον αφορά στους ελέγχους των ΕΠ: «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή», «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» και «Θάλασσα» για τον λόγο ότι εξακολουθούσαν να υφίστανται οι πλείστες από τις αδυναμίες που είχαν εντοπιστεί κατά την αξιολόγηση του ενιαίου κεντρικού ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών (ΟΠΣ) στο πλαίσιο της περιόδου ελέγχου σε σχέση με τη λογιστική χρήση που έληξε στις 30.6.2016. Οι αδυναμίες αυτές, αν και σημαντικές, κρίθηκε ότι είναι μη συστημικού χαρακτήρα και δεν επηρεάζουν το γενικό συμπέρασμα όσον αφορά στην αξιολόγηση της λειτουργίας του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου, το οποίο κρίθηκε ότι λειτουργεί καλά, ωστόσο απαιτούνται ορισμένες βελτιώσεις.

Γ. Διάθεση πόρων από και προς την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά το 2018. Με βάση στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το σύνολο των πληρωμών προς την Κύπρο για το 2018, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται πληρωμές μέσω του Κράτους, αλλά και απευθείας προς ιδιώτες ή άλλους οργανισμούς, ανέρχεται σε €318.327.456, ενώ το αντίστοιχο ποσό για το 2017 ήταν €240.273.658, στο οποίο περιλαμβανόταν και ποσό ύψους €2.912.256 που αφορούσε σε βοήθεια προς ενίσχυση της Τουρκοκυπριακής Κοινότητας. Στο ποσό για το 2018 δεν συμπεριλαμβανόταν ποσό για την Τουρκοκυπριακή Κοινότητα.

Το 2018, όπως αναφέρεται στη Δημοσιονομική Έκθεση για το ίδιο έτος, η Κυπριακή Δημοκρατία συνεισέφερε €182 εκ. προς τα ταμεία της ΕΕ (2017: €178 εκ.) . Σημειώνεται ότι, μετά από σύσταση της Υπηρεσίας μας για δημιουργία ξεχωριστών άρθρων εσόδων για καλύτερο έλεγχο και παρακολούθηση των εισροών από την ΕΕ, έχουν δημιουργηθεί πέντε άρθρα εσόδων (ένα για κάθε Ταμείο) στους προϋπολογισμούς της ΓΔ ΕΠΣΑ από το 2018.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ – ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Έλεγχος Δημοσιονομικής Έκθεσης για το οικονομικό έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018

Θεσμικό Πλαίσιο.

Η Γενική Λογίστρια ετοίμασε τη Δημοσιονομική Έκθεση για το έτος 2018 σύμφωνα με τον περί της Δημοσιονομικής Έκθεσης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο (Ν.20(Ι)/2014), η οποία, αφού εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, υποβλήθηκε, από τον Υπουργό Οικονομικών, στη Βουλή των Αντιπροσώπων, στις 29.3.2019.

Το περιεχόμενο της Δημοσιονομικής Έκθεσης καθορίζεται στα εδάφια (1) και (2) του άρθρου 78 του Ν.20(Ι)/2014 και περιλαμβάνει τον Τελικό Απολογισμό του Προϋπολογισμού και οποιαδήποτε άλλα θέματα καθορίζονται από τη Γενική Λογίστρια. Στα άλλα θέματα περιλαμβάνονται οι Πίνακες Καθυστερημένων Εσόδων, Εκκρεμών Οφειλών, Επενδύσεων, Συνδρομών ή Συμμετοχής σε Διεθνείς Οργανισμούς, Δανείων και Εγγυήσεων. Η Δημοσιονομική Έκθεση αποτελείται από το Μέρος Α' – Τελικός Απολογισμός και Άλλες Καταστάσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται και τα άλλα θέματα που καθόρισε η Γενική Λογίστρια, και το Μέρος Β' - Ανάλυση Υλοποίησης Προϋπολογισμού.

Η Δημοσιονομική Έκθεση έχει ελεγχθεί από τον Γενικό Ελεγκτή δυνάμει των διατάξεων του εδαφίου (1) του άρθρου 116 του Συντάγματος και του εδαφίου (4) του άρθρου 78 του Ν.20(Ι)/2014.

Μεθοδολογία Ελέγχου.

Ο Τελικός Απολογισμός του Κρατικού Προϋπολογισμού ετοιμάζεται με βάση τις πραγματικές εισπράξεις και πληρωμές και περιλαμβάνει διάφορες καταστάσεις που παρουσιάζουν συνοπτικά την υλοποίηση του Προϋπολογισμού, με διάφορες μορφές και αναλύσεις. Για τον έλεγχο των διαφόρων καταστάσεων υλοποίησης του Προϋπολογισμού, τα πραγματικά αποτελέσματα λήφθηκαν από το Σύστημα Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης του Γενικού Λογιστηρίου (σύστημα FIMAS), χωρίς να ελεγχθεί η ορθότητα των ποσών, αφού ο έλεγχος αυτός διενεργείται στο πλαίσιο του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας για το αντίστοιχο έτος.

Αναφορικά με τα ποσά που περιλαμβάνονται στον Πίνακα Καθυστερημένων Εσόδων, η Υπηρεσία μας περιορίστηκε, σε επιβεβαίωση των ποσών με βάση τις Εκθέσεις Καθυστερημένων Εσόδων που υπέβαλαν οι Προϊστάμενοι Υπηρεσιών/Τμημάτων στη Γενική Λογίστρια και όχι στον έλεγχο της ορθότητας των ποσών. Επισημαίνεται ότι, το μεγαλύτερο μέρος αφορά σε καθυστερημένα έσοδα του Τμήματος Φορολογίας, τα οποία δεν κατέστη δυνατό να ελεγχθούν, εφόσον το μηχανογραφικό σύστημα του Τμήματος Φορολογίας δεν παρέχει τη δυνατότητα της εκ των υστέρων εξαγωγής στοιχείων κατά τις 31 Δεκεμβρίου.

Αναφορικά με τα ποσά που περιλαμβάνονται στον Πίνακα Εκκρεμών Οφειλών, η Υπηρεσία μας περιορίστηκε σε επιβεβαίωση των ποσών με βάση τους Πίνακες Εκκρεμών Υποχρεώσεων που υπέβαλαν οι Προϊστάμενοι Τμημάτων στη Γενική Λογίστρια και όχι στον έλεγχο της ορθότητας των ποσών. Επισύρεται η προσοχή στην σημείωση 2 του Πίνακα, όπου αναφέρεται ότι, στις εκκρεμείς οφειλές δεν περιλαμβάνονται ποσά οφειλόμενα δυνάμει Νομοθεσίας, τα οποία αποτελούν επιστροφές Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) ύψους €157 εκ. και αποζημιώσεις για απαλλοτριώσεις ύψους

€217 εκ. Στη σημείωση δεν γίνεται αναφορά στις εκκρεμείς οφειλές άμεσων φόρων, οι οποίες, σύμφωνα με το Τμήμα Φορολογίας, υπερβαίνουν το ποσό των €183 εκ., λόγω της αβεβαιότητας ως προς την ορθότητα και πληρότητα του ποσού.

Όσον αφορά στους Πίνακες Επενδύσεων, Συνδρομών ή Συμμετοχής σε Διεθνείς Οργανισμούς Δανείων και Εγγυήσεων, έχουμε ελέγξει την ορθότητα των μεταβολών κατά το έτος 2018, βάσει στοιχείων του Γενικού Λογιστηρίου, του Υπουργείου Οικονομικών και άλλων πηγών.

Κύριες διαπιστώσεις ελέγχου.

(i) Στην Έκθεση της Γενικής Λογίστριας επί της Δημοσιονομικής Έκθεσης 2018, το οφειλόμενο ποσό προς τα Ειδικά Ταμεία, ύψους €8,16 δις, που περιλαμβάνεται στα «Δάνεια/Εγγυήσεις», ως ενδοκυβερνητικός δανεισμός, δεν περιλαμβάνεται στον Πίνακα Δανεισμού της Δημοσιονομικής Έκθεσης 2018, ούτε σε άλλο ξεχωριστό Πίνακα. Το πιο πάνω ποσό αφορά σε καταθέσεις των Ειδικών Ταμείων στον Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό, με το μεγαλύτερο μέρος (€7,26 δις) να προέρχεται από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

(ii) Ποσό ύψους €229 εκ., το οποίο αναλογεί στην Κύπρο από το συνολικό ποσό που έχουν επωμιστεί οι χώρες-πιστωτές της Ευρωζώνης και έχει δοθεί ως δάνειο, μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, στην Ελλάδα, Ιρλανδία και Πορτογαλία, δεν περιλαμβάνεται στη Δημοσιονομική Έκθεση.

Όπως μας πληροφόρησε η Γενική Λογίστρια με την επιστολή της, ημερ. 19.12.2019, το θέμα εξετάζεται σε συνεργασία με το Γραφείο Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους.

(iii) Στον Πίνακα των επενδύσεων, η λογιστική αξία της επένδυσης στην Συνεργατική Εταιρεία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων Λτδ (ΣΕΔΙΠΕΣ), στις Κυπριακές Αερογραμμές Λτδ και στην Παγκύπρια Εταιρεία Αρτοποιιών Δημόσια Εταιρεία Λτδ (ΠΕΑ), παρουσιάζονται ως €1,5 δις, €101 εκ. και €0,5 εκ., αντίστοιχα, όσο και η τιμή κτήσης. Ωστόσο, οι πιο πάνω λογιστικές αξίες έχουν μειωθεί σημαντικά και στις δύο τελευταίες περιπτώσεις έχουν πλήρως μηδενιστεί. Για τις δύο τελευταίες περιπτώσεις, η Γενική Λογίστρια, με την επιστολή της ημερ. 19.12.2019, μας πληροφόρησε ότι η αξία της επένδυσης έχει διαγραφεί στα λογιστικά βιβλία της Κυβέρνησης το 2019, μετά από ενημέρωση από τον εκκαθαριστική των δύο εταιρειών ότι δεν αναμένεται να επιστραφεί οποιοδήποτε ποσό στους μετόχους των εταιρειών με την αποπεράτωση τις διαδικασίας εκκαθάρισης.

Μετοχές. Οι μετοχές που κατείχε η Κυπριακή Δημοκρατία στις 31.12.2018 παρουσιάζονται στον Πίνακα Επενδύσεων της Δημοσιονομικής Έκθεσης ως εξής:

Οργανισμός	Μερίδιο Κυβέρνησης		
	Λογ. αξία	Τιμή Κτήσης	Ποσοστό
	€000	€000	%
Συνήθεις μετοχές			
Κυπριακή Εταιρεία Αποθήκευσης Πετρελαιοειδών Λτδ	35.318,8	35.318,8	100,00
Δασικές Βιομηχανίες Κύπρου Λτδ	697	697	51,07
Κυπριακή Εταιρεία Αναπτ. Ακινήτων Λτδ	594,6	594,6	82,66
Κυπριακές Βιομηχανίες Σωλήνων Λτδ	4,3	4,3	0,10
Bank of Cyprus Holdings Plc ¹	3	3	0,00
Δημόσια Επιχείρηση Φυσικού Αερίου Λτδ	300	300	100,00

Οργανισμός	Μερίδιο Κυβέρνησης		
	Λογ. αξία	Τιμή Κτήσης	Ποσοστό
	€000	€000	%
Κυπριακό Σταθεροποιητικό Ταμείο Επενδύσεων Λτδ	-	-	100,00
Κυπριακός Οργανισμός Τυποποίησης Λτδ	239,4	239,4	100,00
ΚΕΟ Plc (Κατοχή μετοχών ονομαστικής αξίας €45)	-	-	0,00
Εταιρεία Υδρογονανθράκων Κύπρου (Ε.Υ.Κ.) Λτδ ²	-	-	100,00
Συνεργατική Εταιρεία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων Λτδ (ΣΕΔΙΠΕΣ) ³	1.500.000	1.500.000	77,35
Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ	-	-	0,32
PD Berate der Offentlichen Hand GmbH	10	10	0,00
Υπό εξυγίανση			
Cyprus Popular Bank Public Co Ltd ⁴	-	1.796.060	81,54
Υπό εκκαθάριση			
Κυπριακές Αερογραμμές Λτδ ⁵	100.906	100.906	93,67
Eurocyprria Airlines Ltd ⁶	-	57.938	100,00
Παγκύπριος Εταιρεία Αρτοποιιών Δημόσια Εταιρεία Λτδ ⁷	488	488	11,09
Ολικό	1.638.561,1	3.492.559,1	

¹ Σύμφωνα με τα Διατάγματα που εκδόθηκαν με βάση τον Περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμο του 2013 Ν17(Ι)2013, οι υφιστάμενες μετοχές της Τράπεζας Κύπρου (μετοχές Τάξης Δ) μετατράπηκαν το 2013 σε νέες μετοχές ονομαστικής αξίας €1 σε αναλογία 100:1. Κατά το 2017, οι 3.053 μετοχές που κατείχε το Κράτος στην Τράπεζα Κύπρου ακυρώθηκαν και αντικαταστάθηκαν με 153 μετοχές ονομαστικής αξίας €0,10 της Bank of Cyprus Holdings Plc.

² Το μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας Υδρογονανθράκων Κύπρου αποτελείται από 1 εκ. μετοχές ονομαστικής αξίας €1 έκαστη. Μέχρι τις 31.12.2018, το Κράτος δεν είχε καταβάλει το αντίτιμο (€1 εκ.).

³ Με Ομόλογο το οποίο μεταβιβάστηκε στην Κυπριακή Δημοκρατία, ως μέρος της χρηματοδότησης που έλαβε από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας για σκοπούς ανακεφαλαιοποίησης του Συνεργατικού Πιστωτικού Τομέα (ΣΠΤ), προέκυψε επένδυση στην Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα Λτδ (ΣΚΤ). Στις 28.2.2014 υπογράφηκε η πράξη ανακεφαλαιοποίησης του ΣΠΤ από τον Υπουργό Οικονομικών, την Επιτροπεία της ΣΚΤ και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας. Σύμφωνα με το Περί της Ανακεφαλαιοποίησης της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας / Κεντρικός Φορέας Διάταγμα του 2013 και 2014, στις 10.3.2014 το Ομόλογο δόθηκε ως αντίτιμο για την απόκτηση από το κράτος μετοχών αντίστοιχης αξίας στη ΣΚΤ. Παραχωρήθηκαν συνολικά 1.171.875.000 μετοχές ονομαστικής αξίας €1,28 έκαστη. Μετά από έλεγχο που διενεργήθηκε το 2015 από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό, η ΣΚΤ κλήθηκε να αυξήσει τις προβλέψεις της για μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις με αποτέλεσμα να χρειαστεί ένα επιπλέον κεφαλαιακό απόθεμα ύψους €175 εκ. Το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του ημερ. 14.12.2015, αποφάσισε την ανακεφαλαιοποίηση της ΣΚΤ μέσω της αύξησης του μετοχικού της κεφαλαίου η οποία θα καλυπτόταν εξ ολοκλήρου από το Ταμείο Ανακεφαλαιοποίησης, με αντάλλαγμα τη συμμετοχή του εν λόγω Ταμείου στη μετοχική δομή του ΣΠΤ με την έκδοση νέων μετοχών ισόποσης αξίας. Με Διάταγμα του Υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 6.5.2016, η ονομαστική αξία της μετοχής μειώθηκε σε €1,1155, εκδόθηκαν νέες μετοχές προς το Ταμείο Ανακεφαλαιοποίησης και καθορίστηκε το ποσοστό συμμετοχής του Ταμείου στη μετοχική δομή της ΣΚΤ που ανέρχεται σε 21,875%. Με το ίδιο Διάταγμα αποφασίστηκε η υποδιαίρεση των υφιστάμενων μετοχών σε 4 μετοχές ονομαστικής αξίας €0,28 για κάθε μία μετοχή ονομαστικής αξίας €1,1155. Το ποσοστό συμμετοχής του Κράτους μειώθηκε από 99% σε 77,34%.

Η ΣΚΤ υπέγραψε στις 25.6.2018 Συμφωνία Μεταφοράς ορισμένων εργασιών της στην Ελληνική Τράπεζα και μετονομάστηκε σε Συνεργατική Εταιρεία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων (ΣΕ.ΔΙ.ΠΕ.Σ.) Λτδ. Το ποσοστό της Κυπριακής Δημοκρατίας στο μετοχικό κεφάλαιο της ΣΕ.ΔΙ.ΠΕ.Σ. παρέμεινε στο 77,34%.

⁴ Τον Ιούλιο του 2012, στα πλαίσια της αναδοχής της έκδοσης δικαιωμάτων προτίμησης της τράπεζας Cyprus Popular Bank Public Co Ltd, η Κυβέρνηση απέκτησε το 84% του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας. Ως αντίτιμο, εκδόθηκαν Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα αρχικής ονομαστικής αξίας €1.888.562.000 τα οποία παρουσιάζονται στον Πίνακα Δανεισμού (Πίνακας 4.1) της Δημοσιονομικής Έκθεσης. Σημειώνεται ότι το ποσοστό συμμετοχής της Κυβέρνησης μειώθηκε στο 81,5% μετά την έκδοση νέων μετοχών από την υποχρεωτική μετατροπή των Μετατρέψιμων Αξιόγραφων Ενισχυμένου Κεφαλαίου στις 4.2.2013. Τον Μάρτιο του 2013 η Τράπεζα εισήλθε σε καθεστώς εξυγίανσης και με βάση το Περί της Πώλησης Ορισμένων Εργασιών της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd Διάταγμα που εκδόθηκε στις 29.3.2013 και τα Διατάγματα που εκδόθηκαν στη συνέχεια, οι ασφαλισμένες καταθέσεις και η πλειοψηφία των περιουσιακών στοιχείων της Τράπεζας μεταφέρθηκαν στην

Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ. Οι υποχρεώσεις που παρέμειναν στη Cyprus Popular Bank Public Co Ltd ξεπερνούν τα περιουσιακά της στοιχεία και άρα δεν αναμένεται να ανακτηθεί οποιοδήποτε μέρος της επένδυσης του Κράτους στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας. Ως εκ τούτου το 2013 διαγράφηκε ολόκληρη η λογιστική αξία της επένδυσης.

⁵ Συνεπεία της αρνητικής απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού) σχετικά με την αίτηση της Κυπριακής Δημοκρατίας για έγκριση του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης των Κυπριακών Αερογραμμών, το Διοικητικό Συμβούλιο των Κυπριακών Αερογραμμών αποφάσισε στις 9.1.2015 να θέσει σε λειτουργία τη διαδικασία εκούσιας εκκαθάρισης της εταιρείας.

⁶ Η εταιρεία Eurocyprya Airlines Ltd βρίσκεται υπό εκκαθάριση από το έτος 2010. Κατά το 2013 διαγράφηκε ολόκληρη η λογιστική αξία της επένδυσης αφού οι υποχρεώσεις της εταιρείας ξεπερνούν τα περιουσιακά της στοιχεία και άρα δεν αναμένεται να ανακτηθεί οποιοδήποτε μέρος της επένδυσης.

⁷ Η Παγκύπριος Εταιρεία Αρτοποιιών Δημόσια Εταιρεία Λτδ βρίσκεται υπό καθεστώς εκκαθάρισης σύμφωνα με διάταγμα του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας που εκδόθηκε στις 31.10.2016.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τη Δημοσιονομική Έκθεση, ο πιο κάτω Οργανισμός Ιδιωτικού Δικαίου ελέγχεται από την Κυβέρνηση, χωρίς την πραγματοποίηση επένδυσης στο μετοχικό τους κεφάλαιο.

Οργανισμός	Κυβερνητική Θέση
Κυπριακός Οργανισμός Προσέλκυσης Επενδύσεων	100% συμμετοχή της Κυβέρνησης στο κεφάλαιο

Δανεισμός.

(α) Το σύνολο των δανείων εσωτερικού και εξωτερικού, σύμφωνα με τη Δημοσιονομική Έκθεση, μη συμπεριλαμβανομένων των Γραμματίων Δημοσίου ύψους €251,9 εκ., στο τέλος του έτους ανέρχόταν σε €20.800 εκ., σε σύγκριση με €18.107,9 εκ. το 2017.

Σημειώνεται ότι δεν υπήρχε εξοφλητικό απόθεμα για την αποπληρωμή των δανείων στις 31.12.2018, ενώ στις 31.12.2017, το αντίστοιχο υπόλοιπο ανέρχόταν σε €15,9 εκ.

(β) Άλλες υποχρεώσεις.

- **Μη μεταβιβάσιμα γραμμάτια.** Η Κυβέρνηση έχει καταθέσει στην Κεντρική Τράπεζα μη μεταβιβάσιμα άτοκα γραμμάτια, τα οποία θα πληρωθούν σε διεθνείς οργανισμούς. Στις 31.12.2018 η αξία των γραμματίων αυτών ανέρχόταν σε €119 εκ., ως εξής:

Μη μεταβιβάσιμα γραμμάτια	2018	2017
	€000	€000
Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	117.429,0	120.919,7
Διεθνής Τράπεζα Ανασυγκροτήσεως και Αναπτύξεως	907,3	907,3
Σύνδεσμος Διεθνούς Αναπτύξεως	578,8	578,8
Διεθνής Ασφαλιστικός Οργανισμός Επενδύσεων	98,3	93,9
Σύνολο	119.013,4	122.499,7

- **Δάνεια με κυβερνητική εγγύηση.** Οι εγγυήσεις που δόθηκαν για δάνεια και πιστωτικές διευκολύνσεις ανέρχονταν στις 31.12.2018 σε €1.975,5 εκ. (€2.006,9 εκ. στις 31.12.2017). Από τα πιο πάνω υπόλοιπα εγγυημένων δανείων κατά την 31.12.2018, ποσό ύψους €1,9 εκ. (€114,8 εκ. στις 31.12.2017) αφορά δάνεια των Συμβουλίων Αποχετεύσεων με κυβερνητική εγγύηση, τα οποία αποπληρώνονται απευθείας από την Κυβέρνηση, στο πλαίσιο συγχρηματοδότησης έργων υποδομής. Επίσης, από 1.1.2018, η Κυβέρνηση ανέλαβε την αποπληρωμή όλων των εγγυημένων

δανείων των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα οποία ανέρχονταν στις 31.12.2018 σε €286,3 εκ. (€300,2 στις 31.12.2017).

(γ) Καθυστερημένα έσοδα. Σύμφωνα με τη Δημοσιονομική Έκθεση, τα καθυστερημένα έσοδα κατά την 31.12.2018, ανέρχονταν σε €2.656.699.385, εκ των οποίων τα €2.027.260.788 ή το 76% αφορούσαν στο Τμήμα Φορολογίας.

Επισημαίνεται ότι, οι Εκθέσεις Καθυστερημένων Εσόδων του Τμήματος Φορολογίας δεν κατέστη δυνατό να ελεγχθούν, λόγω του ότι δεν είναι δυνατή η εκ των υστέρων εξαγωγή υπολοίπων κατά τις 31 Δεκεμβρίου από το σύστημα του Τμήματος Φορολογίας.

Από σύγκριση του Πίνακα Καθυστερημένων Εσόδων της Δημοσιονομικής Έκθεσης (Πίνακας) με τα ποσά που παρουσιάζονται στις Εκθέσεις Καθυστερημένων Εσόδων των υπολοίπων Υπηρεσιών/Τμημάτων, και από έλεγχο περιορισμένου αριθμού Εκθέσεων Καθυστερημένων Εσόδων, διαπιστώθηκαν διαφορές, οι οποίες οφείλονται στην αναθεώρηση, για διάφορους λόγους, των Εκθέσεων Καθυστερημένων Εσόδων, από τις Υπηρεσίες/Τμήματα, μετά την κατάρτιση της Δημοσιονομικής Έκθεσης, καθώς επίσης στο ότι, σε ορισμένες Εκθέσεις Καθυστερημένων Εσόδων, περιλαμβάνονται ποσά που δεν περιλήφθηκαν στον Πίνακα της Δημοσιονομικής Έκθεσης. Επίσης, διαπιστώθηκε ότι, σε μερικές Εκθέσεις Καθυστερημένων Εσόδων και κατ' επέκταση στον Πίνακα της Δημοσιονομικής Έκθεσης, περιλήφθηκαν, λανθασμένα, ποσά τα οποία εξοφλήθηκαν εντός του 2018. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι δεν ετοιμάστηκαν Εκθέσεις Καθυστερημένων Εσόδων σε όλες τις περιπτώσεις.

Σε σχέση με τα πιο πάνω, αναφέρονται ειδικότερα τα ακόλουθα:

(i) Ποσό ύψους €6,5 εκ., που αφορά στην επιβολή διοικητικών προστίμων, από το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης (€5,9 εκ.) και από το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (€0,6 εκ.), που περιλαμβάνεται στις αντίστοιχες Εκθέσεις Καθυστερημένων Εσόδων στις 31.12.2018, δεν περιλήφθηκε στον Πίνακα της Δημοσιονομικής Έκθεσης. Όπως διαπιστώθηκε, δικαίωμα για επιβολή διοικητικών προστίμων έχουν και άλλες Υπηρεσίες/Τμήματα, βάσει της οικείας νομοθεσίας, όπως για παράδειγμα οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, των οποίων τα διοικητικά πρόστιμα δεν έτυχαν παρόμοιου χειρισμού, ενδεχομένως επειδή στην Έκθεση Καθυστερημένων Εσόδων περιλήφθηκαν στην στήλη «Καθυστερήσεις περιόδου» αντί στη στήλη «Τόκοι και πρόστιμα». Λόγω του ότι ο έλεγχος που διενεργήθηκε είναι δειγματοληπτικός, δεν γνωρίζουμε τον χειρισμό που έτυχαν σε όλες τις περιπτώσεις τα διοικητικά πρόστιμα που ενδεχομένως να επιβλήθηκαν και να μην εισπράχθηκαν και από άλλες Υπηρεσίες/Τμήματα.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι, τα οφειλόμενα διοικητικά πρόστιμα, για τα οποία μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου έχει παρέλθει η ημερομηνία εξόφλησης και δεν βρίσκεται σε εκκρεμότητα προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου ή ιεραρχική προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου Διευθυντή, Υπουργού ή του Υπουργικού Συμβουλίου, πρέπει να περιλαμβάνονται στα καθυστερημένα έσοδα.

(ii) Στις Εκθέσεις Καθυστερημένων Εσόδων του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Διοίκηση, καθώς και των Τμημάτων Υπηρεσιών του περιλαμβάνονται, κατά το πλείστον, οφειλές που προέκυψαν από υπερπληρωμές δημόσιων βοηθημάτων, επιδομάτων και γενικά παροχών κοινωνικής προστασίας, τα οποία παρουσιάζονται και στον Πίνακα Καθυστερημένων Εσόδων της Δημοσιονομικής Έκθεσης.

Τα πιο πάνω ποσά, αφορούν σε ανακτήσεις που προκύπτουν λόγω της εκ των υστέρων διαπίστωσης ότι αυτά καταβλήθηκαν στη βάση ελλείπων στοιχείων, που απέκρυπταν ουσιώδη γεγονότα, ή λόγω ανακριβούς δήλωσης σχετικά με ουσιώδη γεγονότα, ανεξάρτητα αν τέτοια παράλειψη ή δήλωση ήταν δόλια ή όχι, ή/και τα οποία δεν δικαιούνταν οι λήπτες με βάση τις διατάξεις του σχετικού νομοθετικού πλαισίου.

Ζητήθηκε η άποψη της Γενικής Λογίστριας κατά πόσο τα ποσά αυτά που αφορούν, στην ουσία, ανακτήσεις, εμπίπτουν στην έννοια των «καθυστερημένων εσόδων».

Επίσης, ζητήθηκε πληροφόρηση αναφορικά με την ακολουθητέα πολιτική για την είσπραξή τους, δεδομένου ότι αυτά οφείλονται από πρόσωπα που προέρχονται από ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.

(iii) Το Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη, σε επιστολή του προς τη Γενική Λογίστρια, ανέφερε ότι δεν παρουσίαζε καθυστερημένα έσοδα κατά την 31.12.2018. Το ίδιο ανέφερε και για το 2017. Ωστόσο, όπως διαπιστώθηκε από στοιχεία του Τμήματος, την 31.12.2018 εκκρεμούσαν οφειλές εταιρειών για ετήσια τέλη που αφορούν στα έτη 2012-2018, ύψους €211,9 εκ. (31.12.2017: €189,1 εκ.). Όπως πληροφορηθήκαμε, σε αυτό το ποσό συμπεριλαμβάνονται και οι οφειλές εταιρειών οι οποίες έχουν υποβάλει αίτηση για διαγραφή, ωστόσο η διαδικασία διακόπηκε μετά από ενστάσεις, κυρίως, του Τμήματος Φορολογίας.

Επίσης, όπως έχουμε πληροφορηθεί, στον αριθμό των εγγεγραμμένων εταιρειών, πιθανόν να συμπεριλαμβάνονται και εταιρείες, για τον ακριβή αριθμό των οποίων δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία στο Τμήμα, που είχαν εγγραφεί πριν από τις 14.8.1974 και είχαν την έδρα τους ή τον τόπο διεξαγωγής των εργασιών τους ή την περιουσία τους σε κατεχόμενη ή απροσπέλαστη περιοχή και δεν δραστηριοποιούνται πλέον και/ή διαθέτουν μόνο περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται στις μη ελεγχόμενες περιοχές της Δημοκρατίας. Οι εν λόγω εταιρείες, βάσει του άρθρου 391Α του περί Εταιρειών Νόμου, εξαιρούνται από την υποχρέωση για καταβολή του ετήσιου τέλους.

Τα πιο πάνω ευρήματα, γνωστοποιήθηκαν στη Γενική Λογίστρια με την επιστολή της Υπηρεσίας μας, ημερ. 11.12.2019, και έγινε εισήγηση όπως παρασχεθεί από το Γενικό Λογιστήριο καθοδήγηση/επεξήγηση στις Υπηρεσίες/Τμήματα ως προς το τι θεωρείται καθυστερημένο έσοδο, ώστε οι Εκθέσεις Καθυστερημένων Εσόδων και κατ' επέκταση ο Πίνακας της Δημοσιονομικής Έκθεσης να καταρτίζονται ορθά και να είναι πλήρεις. Επίσης, τονίστηκε ότι οι Εκθέσεις Καθυστερημένων Εσόδων θα πρέπει να ετοιμάζονται με τη δέουσα προσοχή, ώστε να μην χρήζουν αναθεώρησης μετά τη συμπερίληψή τους στη Δημοσιονομική Έκθεση.

(δ) Εκκρεμείς οφειλές. Σύμφωνα με τη Δημοσιονομική έκθεση, το ποσό των εκκρεμών οφειλών στις 31.12.2018 ανήλθε σε €11,04 εκ. (€7,03 εκ. στις 31.12.2017), εκ των οποίων τα €5,94 εκ. (€3,34 εκ. στις 31.12.2017) αφορούν σε εκκρεμείς οφειλές του Υπουργείου Υγείας.

Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι, μέχρι τις 14.3.2019, ημερομηνία έκδοσης της Δημοσιονομικής Έκθεσης, δεν είχαν υποβληθεί στο Γενικό Λογιστήριο, από όλα τα Τμήματα, οι Πίνακες Εκκρεμών Υποχρεώσεων, κατά παράβαση της Δημοσιονομικής και Λογιστικής Οδηγίας αρ. 80.

Επίσης, στη σημείωση 2 του Πίνακα 3.2 της Δημοσιονομικής Έκθεσης αναφέρεται ότι, στις εκκρεμείς οφειλές, δεν περιλαμβάνονται ποσά οφειλόμενα δυνάμει νομοθεσίας, δηλαδή οι οφειλόμενες επιστροφές ΦΠΑ και οι οφειλόμενες αποζημιώσεις για απαλλοτριώσεις, οι οποίες στις 31.12.2018 ανέρχονταν σε €157 εκ. και €217 εκ., αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι, στον Πίνακα Εκκρεμών Υποχρεώσεων του Τμήματος Φορολογίας περιλαμβάνονται και εκκρεμείς οφειλές άμεσων φόρων, οι οποίες

υπερβαίνουν τα €183 εκ. και για τις οποίες δεν γίνεται αναφορά στη Δημοσιονομική Έκθεση. Όπως πληροφορηθήκαμε από το Γενικό Λογιστήριο, ο λόγος για τον οποίο δεν έγινε αναφορά είναι η αβεβαιότητα ως προς την ορθότητα και πληρότητα του ποσού.

Όπως μας πληροφόρησε η Γενική Λογίστρια με επιστολή της ημερομηνίας 19.12.2019, λόγω της εφαρμογής της λογιστικής βάσης των εισπράξεων και πληρωμών, οι Πίνακες των καθυστερημένων εσόδων και των εκκρεμών οφειλών δεν μπορούν να ανταποκρίνονται σε σωστή αξιόπιστη και κατανοητή πληροφόρηση. Επιπρόσθετα, μας πληροφόρησε ότι το ποσό των καθυστερημένων εσόδων €2,7 δις στις 31.12.2018 δεν αποδίδει την ορθή πληροφόρηση, αφού αρκετά από αυτά θεωρούνται από τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες/Τμήματα ως μη εισπράξιμα. Επίσης, επισήμανε ότι τα στοιχεία που αποστέλλονται από τα Υπουργεία/Τμήματα/Ανεξάρτητες Υπηρεσίες στο Γενικό Λογιστήριο δεν είναι ολοκληρωμένα, ούτε επικαιροποιημένα και ότι το θέμα θα ρυθμιστεί με την εφαρμογή ορθών Πολιτικών με την εισαγωγή της Αρχής των Δεδουλευμένων Εσόδων και Εξόδων.

Τελικός Απολογισμός Κρατικού Προϋπολογισμού

Έγκριση Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2018. Ο Προϋπολογισμός του Κράτους για το έτος 2018 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων σε Νόμο (Ν.51(II)/2017) και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 29.12.2017.

Υποβολή Τελικού Απολογισμού του Κρατικού Προϋπολογισμού. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 81 του Συντάγματος και του άρθρου 78 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου, ο Τελικός Απολογισμός, ο οποίος περιλαμβάνεται στη Δημοσιονομική Έκθεση, πρέπει να κατατίθεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων μέσα σε τρεις μήνες από τη λήξη του οικονομικού έτους. Η Δημοσιονομική Έκθεση για το οικονομικό έτος που έληξε στις 31.12.2018 υποβλήθηκε από τη Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας στον Υπουργό Οικονομικών στις 14.3.2019 και, μετά από τη σχετική έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 28.3.2019. Η Δημοσιονομική Έκθεση ελέγχεται από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας δυνάμει των διατάξεων του εδαφίου (1) του άρθρου 116 του Συντάγματος.

Σημειώνεται ότι, το περιεχόμενο της Δημοσιονομικής Έκθεσης, που περιλαμβάνει τον Τελικό Απολογισμό του Κρατικού Προϋπολογισμού καθορίζεται στον περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο του 2014 (Ν.20(I)/2014), και διαχωρίζεται ρητά από τις οικονομικές καταστάσεις του Κράτους.

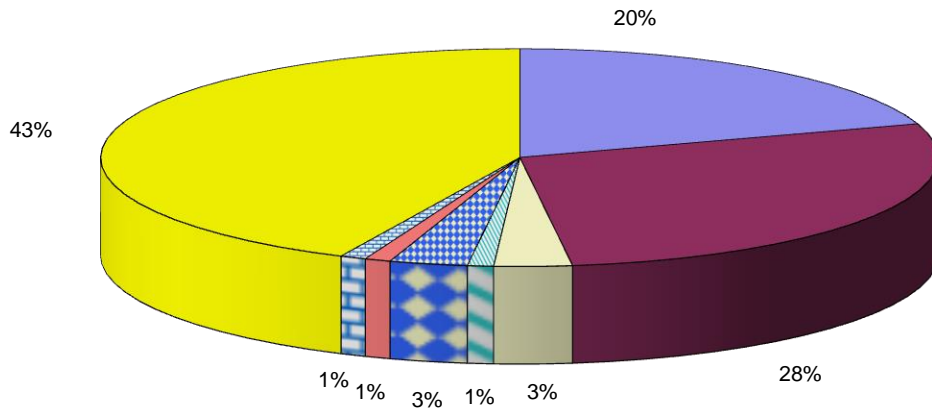
Αποτελέσματα έτους. Σύμφωνα με τη Δημοσιονομική Έκθεση, κατά το 2018 προέκυψε πλεόνασμα ύψους €2.928,2 εκ., σε σύγκριση με έλλειμμα ύψους €367,6 εκ. το 2017 ενώ, σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό του 2018, θα προέκυπτε έλλειμμα που θα ανερχόταν σε €1.441,5 εκ., σε σύγκριση με €1.957,9 εκ. το 2017. Η δημιουργία πλεονάσματος, σε σχέση με το έλλειμμα του 2017, προέκυψε κυρίως για τους λόγους που αναφέρονται πιο κάτω:

	2018			2017		
	Προϋπολογισθέντα	Πραγματικά	Απόκλιση	Προϋπολογισθέντα	Πραγματικά	Απόκλιση
	€' 000	€' 000	%	€' 000	€' 000	%
Εισπράξεις	7.712.348	11.364.156	47,35	7.143.163	7.909.040	10,72
Πληρωμές	9.153.874	8.435.983	(7,84)	9.101.050	8.276.671	(9,05)
(Έλλειμμα) /Πλεόνασμα	(1.441.526)	2.928.173		(1.957.887)	(367.631)	

Εισπράξεις. Οι συνολικές εισπράξεις σημείωσαν αύξηση ύψους €3.455,1 εκ. ή 43,68% σε σύγκριση με το 2017, που οφείλεται κυρίως στην αύξηση των αναλήψεων δανείων κατά €3.536,3 εκ. Παράλληλα, παρουσιάστηκε μείωση των άλλων εσόδων κατά €109,6 εκ..

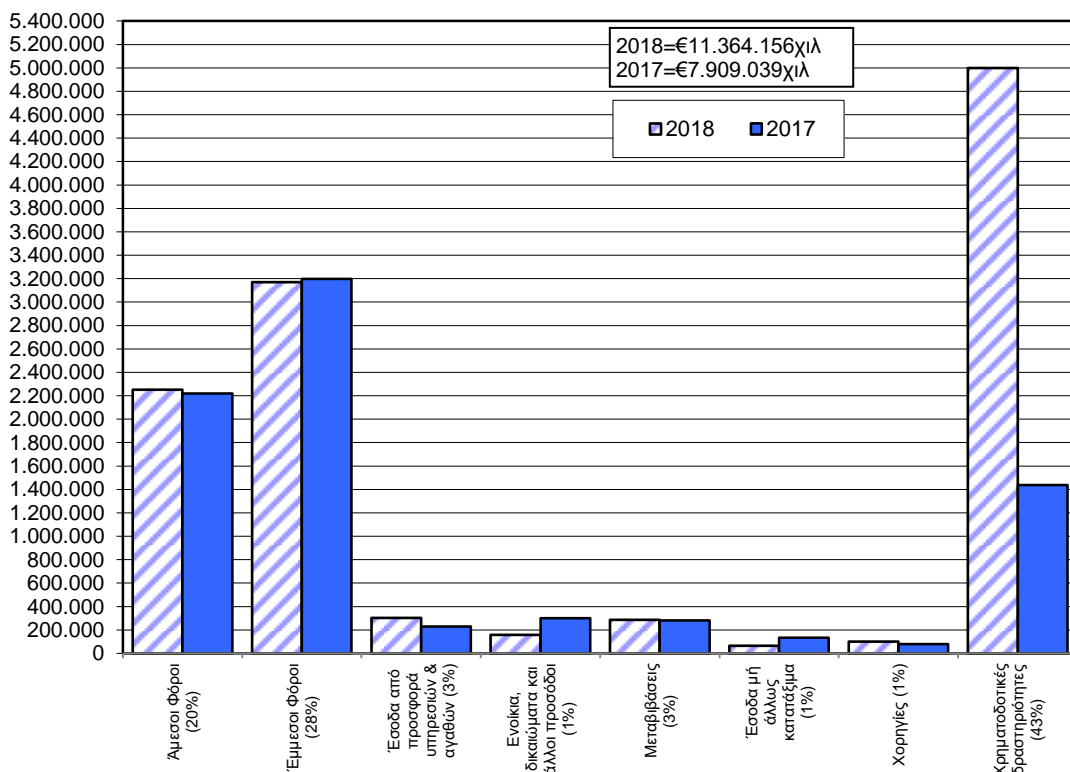
Ανάλυση Εισπράξεων Προϋπολογισμού 2018

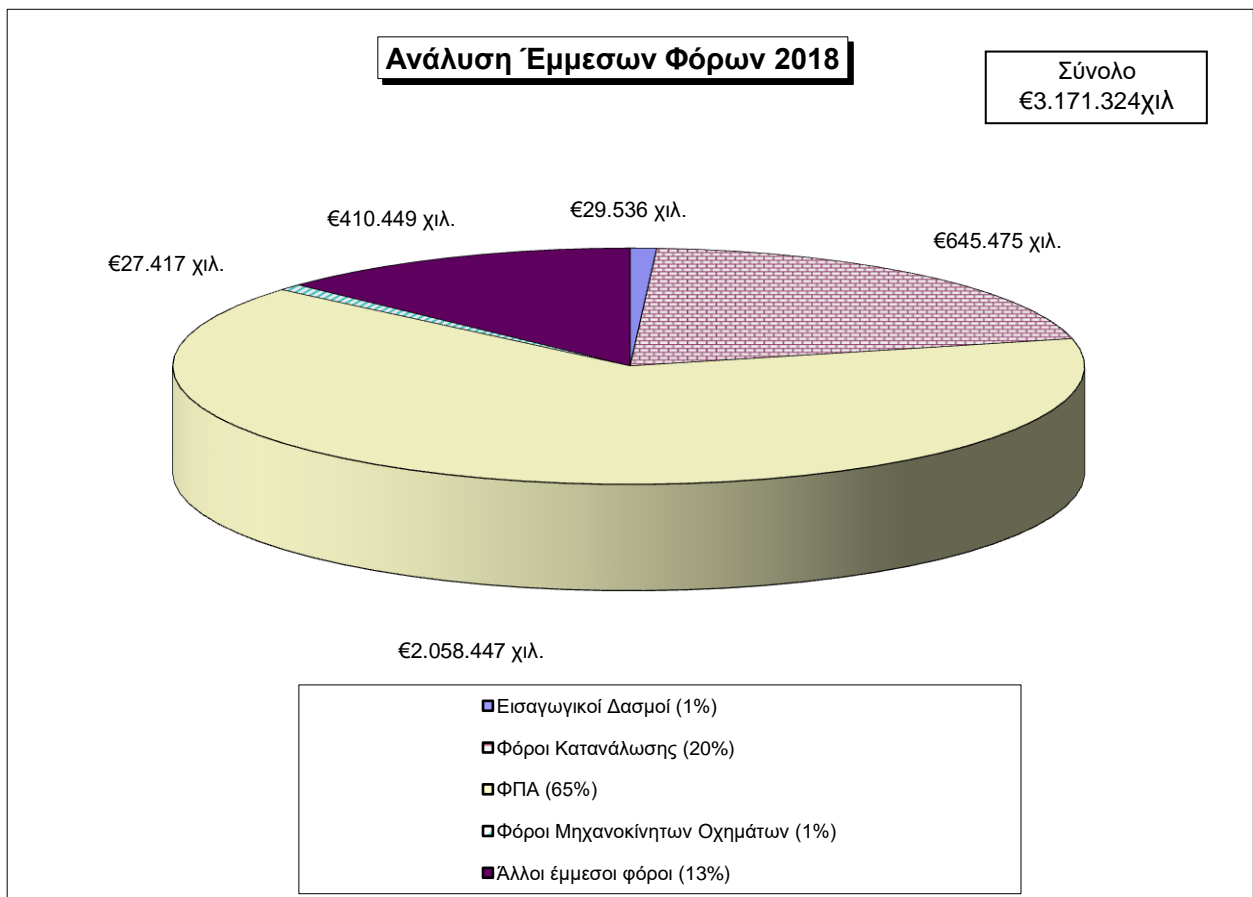
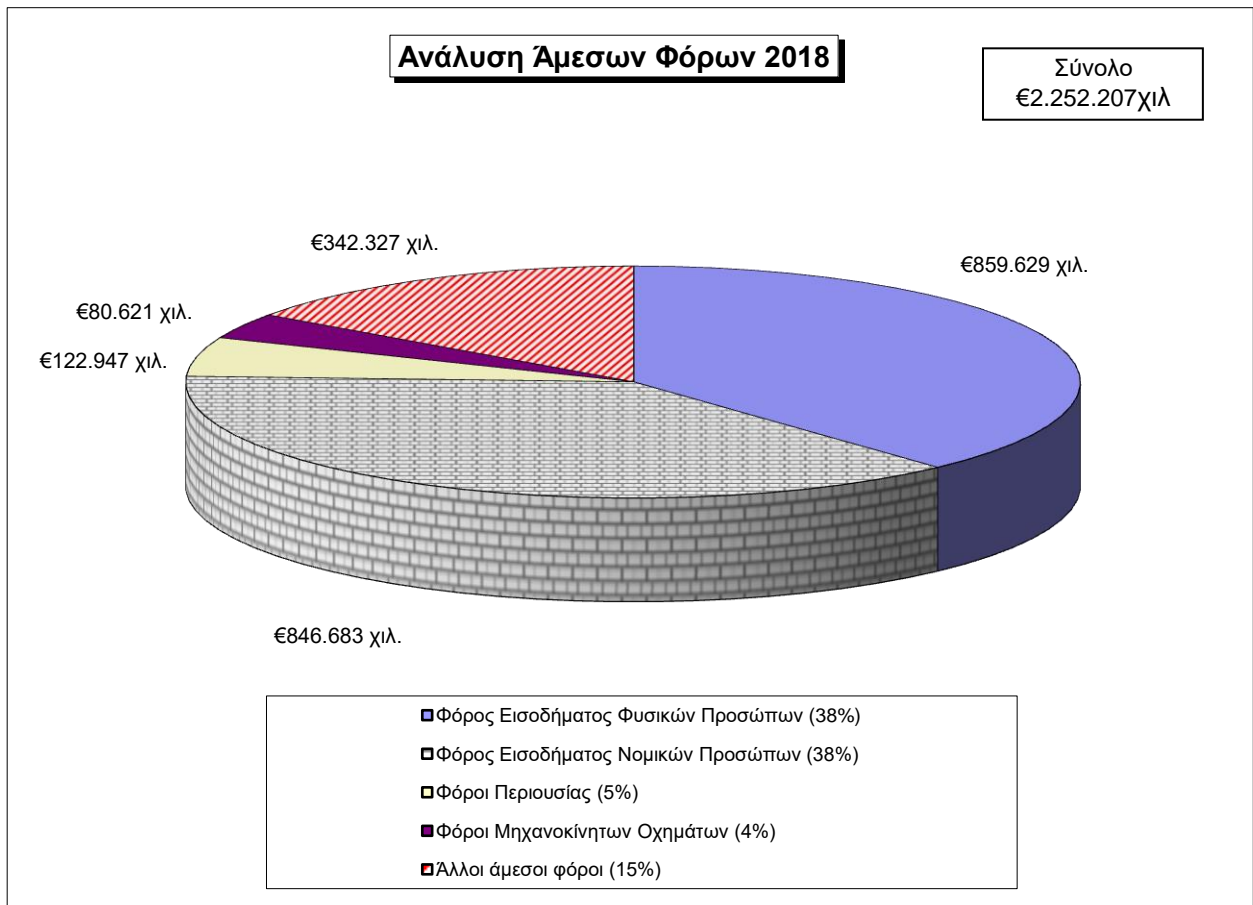
Σύνολο
€11.364.156χιλ

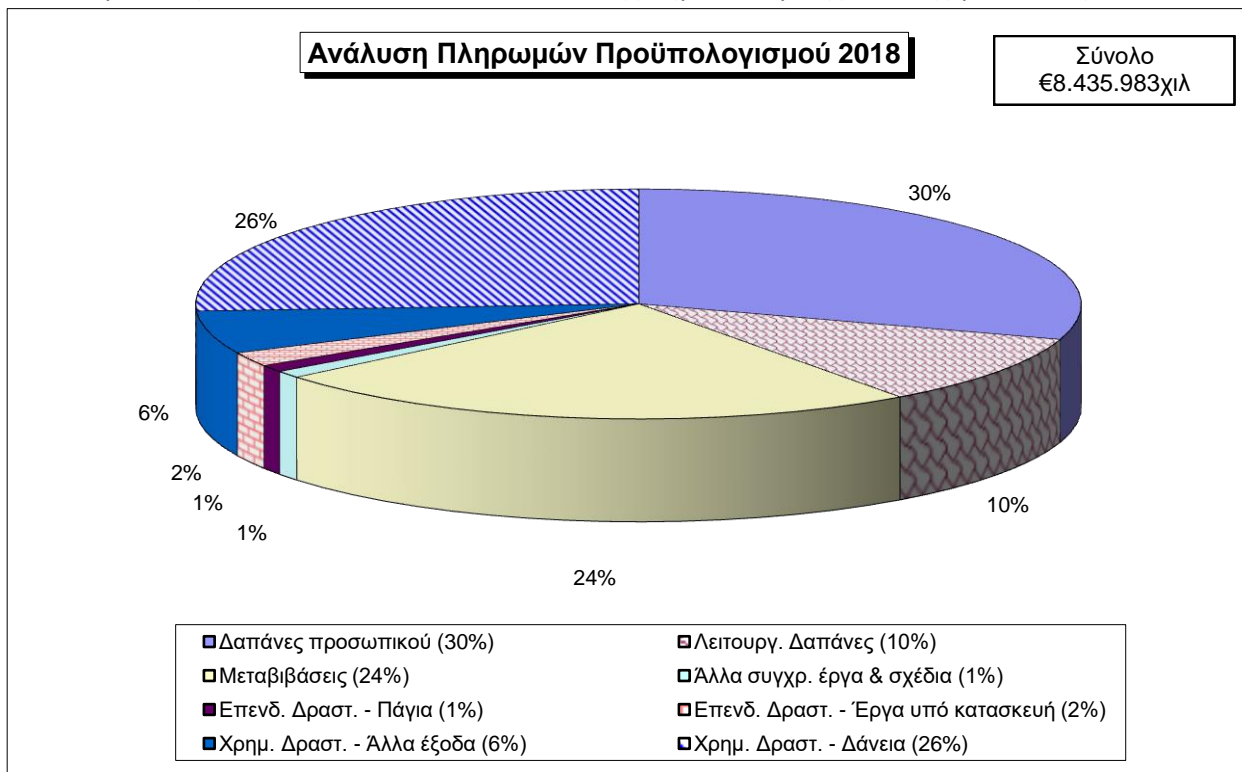
- Άμεσοι Φόροι (20%)
- Έμμεσοι Φόροι (28%)
- Έσοδα από προσφορά υπηρεσιών & αγαθών (3%)
- Ενοίκια, δικαιώματα και άλλοι προσόδοι (1%)
- Μεταβιβάσεις (3%)
- Εσοδα μη άλλως κατατάξιμα (1%)
- Χορηγίες (1%)
- Χρηματοδοτικές δραστηριότητες (43%)

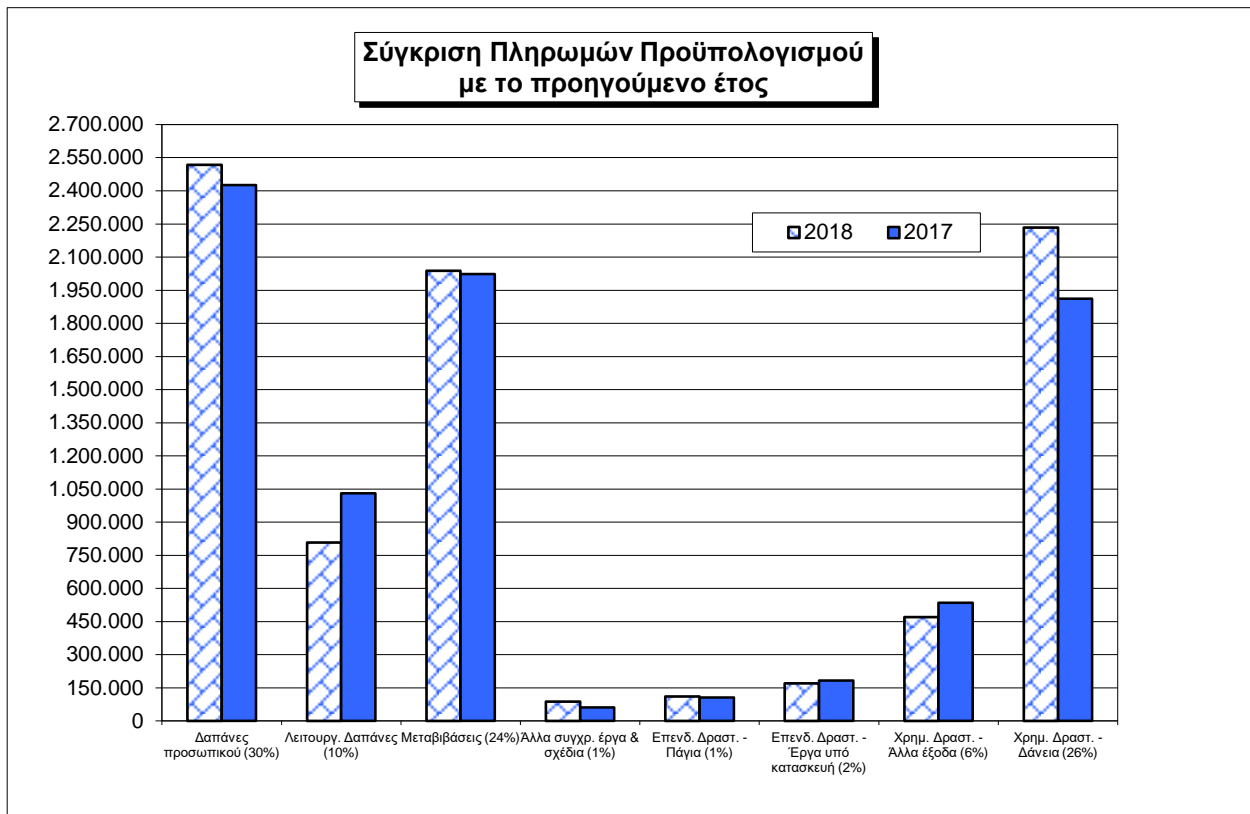
Σύγκριση Εισπράξεων Προϋπολογισμού με το προηγούμενο έτος

Πληρωμές. Οι πληρωμές κατά το 2018 παρουσίασαν αύξηση ύψους €159,3 εκ. ή 1,92%, σε σύγκριση με το 2017, κυρίως λόγω αύξησης στις αποπληρωμές και εκδόσεις δανείων, των μεταβιβάσεων και των δαπανών προσωπικού κατά €321,6 εκ., €39,1 εκ. και €72,5 αντίστοιχα. Παράλληλα, σημειώθηκε μείωση στις λειτουργικές δαπάνες κατά €222,1 εκ. Οι εισπράξεις και οι πληρωμές των δύο τελευταίων ετών παρουσιάζονται αναλυτικά στον πίνακα 2.1 της Δημοσιονομικής Έκθεσης για το έτος 2018.

Υπερβάσεις επί του Προϋπολογισμού. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι έγιναν πληρωμές πέραν από τα αρχικά εγκριθέντα ποσά, για τις οποίες ζητήθηκε και δόθηκε καλυπτική έγκριση από τον Υπουργό Οικονομικών.

Ειδικά Εντάλματα Πληρωμής. Σύμφωνα με το άρθρο 168 του Συντάγματος ή με βάση τον περί Προϋπολογισμού Νόμο εκδόθηκαν από τον Υπουργό Οικονομικών συνολικά 72 Ειδικά Εντάλματα Πληρωμής (ΕΕΠ) για συνολικό ποσό €1.948.716.915. Αυτά αναλύονται ως ακολούθως:

	Αρ. Ε.Ε.Π.	Ποσό €
Άμεση επιβάρυνση Πάγιου Ταμείου	10	1.290.094.059
Με Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς	2	360.511.633
Άλλα-σύμφωνα με τον περί Προϋπολογισμού Νόμο	60	298.111.223
Σύνολο	72	1.948.716.915

Η κατηγορία Άλλα Ειδικά Εντάλματα Πληρωμής αναλύεται όπως πιο κάτω:

Περιγραφή	Ποσό €
Μεταφορά από Αποθεματικό	127.740.209
Μεταφορά από Συγκεντρωτικά Κονδύλια	155.236.812
Μεταφορά από εξοικονομήσεις σε άρθρα του ιδίου Κεφαλαίου	15.134.202
Σύνολο	298.111.223

Συνολικά, 637 άρθρα επηρεάστηκαν μια ή περισσότερες φορές. Μετά τις 31.12.2018 εκδόθηκαν για το έτος 2018, 2 ΕΕΠ συνολικού ύψους €3.361.304. Το τελευταίο ΕΕΠ που εκδόθηκε έφερε ημερομηνία 7.2.2019.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε – ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Θεσμικό πλαίσιο

Βάσει των προνοιών του άρθρου 116(1) του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο Γενικός Ελεγκτής «ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας, κάθε πληρωμή ή είσπραξη και κάθε λογαριασμό χρηματικών διαθεσίμων ή λοιπού ενεργητικού ή αναληφθείσων από τη Δημοκρατία ή για λογαριασμό της υποχρεώσεων, του οποίου η διαχείριση γίνεται από τη Δημοκρατία ή στο όνομά της, θεωρώντας και ελέγχοντας συνάμα κάθε τέτοιο λογαριασμό».

Ο περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμος του 2014 (Ν. 20(I)/2014) ορίζει ότι ο Γενικός Ελεγκτής ελέγχει, μεταξύ άλλων, τις οικονομικές καταστάσεις που περιλαμβάνουν όλους τους οικονομικούς φορείς που συμπεριλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό της Δημοκρατίας και τις ενοποιημένες οικονομικών καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης, οι οποίες ετοιμάζονται από τον Γενικό Λογιστή (άρθρο 79(1)) και υποβάλλονται σε αυτόν για έλεγχο, εντός έξι μηνών από το τέλος του οικονομικού έτους αναφοράς (άρθρο 79(5)). Βάσει του άρθρου 81 του ίδιου Νόμου, ο Γενικός Ελεγκτής διενεργεί τους ελέγχους στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος ήθελε αποφασίσει.

Ετοιμασία οικονομικών καταστάσεων

Σύμφωνα με τον περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο (Ν.20(I)/2014), η Γενική Λογίστρια ετοιμάζει ετήσια τις οικονομικές καταστάσεις που περιλαμβάνουν όλους τους οικονομικούς φορείς και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Γενικής Κυβέρνησης στη βάση Διεθνών Λογιστικών Προτύπων που η ίδια αποφασίζει. Οι εν λόγω οικονομικές καταστάσεις υποβάλλονται στον Γενικό Ελεγκτή για έλεγχο εντός έξι μηνών από το τέλος του οικονομικού έτους αναφοράς.

Η Γενική Λογίστρια υπέβαλε τις οικονομικές καταστάσεις της Δημοκρατίας για τα έτη 2014, 2015 και 2016, στην Υπηρεσία μας για έλεγχο στις 6.12.2017. Οι οικονομικές καταστάσεις ετοιμάστηκαν ακολουθώντας το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα «Χρηματοοικονομική πληροφόρηση με βάση τη λογιστική αρχή των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών». Σύμφωνα με τη βάση αυτή, τα έσοδα και οι δαπάνες των οικονομικών φορέων αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία είσπραξης ή πληρωμής τους. Κατά τον έλεγχο εντοπίστηκαν και τέθηκαν ενώπιον του Γενικού Λογιστηρίου διάφορα θέματα, κυρίως σε σχέση με τον λογιστικό χειρισμό εισπράξεων και πληρωμών και την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων, για τα οποία ζητήσαμε όπως γίνουν οι απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες πριν από την οριστικοποίηση των οικονομικών καταστάσεων. Η οριστικοποίηση των οικονομικών καταστάσεων των ετών αυτών από το Γενικό Λογιστήριο εξακολουθεί να εκκρεμεί.

Οι οικονομικές καταστάσεις της Δημοκρατίας για το 2017 υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας στις 29.6.2018. Κατόπιν συζήτησης των θεμάτων που προέκυψαν κατά τον έλεγχο, συμφωνήθηκε, τον Δεκέμβριο του 2018, ότι το Γενικό Λογιστήριο θα προέβαινε σε διορθώσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Οι αναθεωρημένες καταστάσεις δεν είχαν υποβληθεί στην Υπηρεσία μας μέχρι και τις 23.12.2019. Ως αποτέλεσμα, η έκδοση ελεγκτικής γνώμης, η υποβολή των ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων στο Υπουργικό Συμβούλιο και στη Βουλή των Αντιπροσώπων και η δημοσίευσή τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 20(I)/2014, εξακολουθεί να βρίσκεται σε εκκρεμότητα.

Οι αντίστοιχες οικονομικές καταστάσεις για το 2018 παραλήφθηκαν στην Υπηρεσία μας με μεγάλη καθυστέρηση, στις 19.12.2019 και ως εκ τούτου δεν κατέστη δυνατός ο έλεγχός τους και η έκδοση

γνώμης ελεγκτή μέχρι τις 23.12.2019, ημερομηνία ετοιμασίας της παρούσας Έκθεσης. Εντούτοις, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας μας, βάσει των προνοιών του Συντάγματος και του Νόμου 20(Ι)/2014, διενεργήθηκε έλεγχος των εισπράξεων και πληρωμών της Δημοκρατίας για το έτος 2018, στη βάση πληροφόρησης που εξήχθη από το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης (FIMAS) του Γενικού Λογιστηρίου.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Γενικής Κυβέρνησης για τα έτη 2014 μέχρι 2018 δεν είχαν υποβληθεί στην Υπηρεσία μας για έλεγχο μέχρι τις 23.12.2019. Η ετοιμασία των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων επιβάλλεται με βάση τον Ν.20(Ι)/2014 και καθίσταται επίσης υποχρεωτική από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα «Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση με Βάση τη Λογιστική Αρχή των Πραγματικών Εισπράξεων και Πληρωμών», το οποίο εκδόθηκε το 2003 και τροποποιήθηκε το 2006 και το 2007.

Επισημαίνεται ότι το Πρότυπο τροποποιήθηκε εκ νέου το 2017, με ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής από 1.1.2019, αλλά με ενθάρρυνση για εφαρμογή ενωρίτερα. Με βάση τις τροποποιήσεις που έγιναν, η ετοιμασία ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων δεν είναι πλέον υποχρεωτική, αλλά εθελοντική.

Μεθοδολογία ελέγχου

Ο έλεγχος διενεργήθηκε επί της ορθότητας και κανονικότητας των εισπράξεων και πληρωμών της Δημοκρατίας, μέσω της εξέτασης δείγματος συναλλαγών που εξήχθη με την εφαρμογή μεθοδολογίας που συνάδει με τα Διεθνή Πρότυπα Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων και τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου, τα οποία η Υπηρεσία μας έχει υιοθετήσει.

Το δείγμα συναλλαγών επιλέχθηκε από όλες τις κατηγορίες εισπράξεων, πληρωμών και άλλων λογαριασμών που τηρούνται στο FIMAS. Οι συναλλαγές επιλέχθηκαν με συνδυασμό δειγματοληψίας νομισματικής μονάδας και στατιστικά τυχαίας δειγματοληψίας και το δείγμα συμπληρώθηκε με την επισκόπηση της κίνησης σημαντικών κονδυλίων των ελεγχόμενων φορέων και επιλογή σημαντικών, μεγάλων ή/και ασυνήθιστων εγγραφών που δεν είχαν επιλεγεί στο στατιστικό δείγμα.

Καθεμία από τις συναλλαγές που επιλέχθηκαν για έλεγχο εξετάστηκε με βάση προκαθορισμένα ερωτήματα ελέγχου, τόσο ως προς την χρηματοοικονομική ορθότητά της και την ορθή παρουσίασή της στο FIMAS (οικονομικός έλεγχος), όσο και ως προς τη συμμόρφωσή της με τις αρχές (νομοθεσία, κανονισμοί, διαδικασίες, καλή πρακτική κλπ) που τη διέπουν (κανονιστικός έλεγχος).

Από τον έλεγχο προέκυψαν οι διαπιστώσεις που αναφέρονται πιο κάτω. Οι παράγραφοι (i) μέχρι (ix) και (vi), τέθηκαν ενώπιον της Γενικής Λογίστριας με επιστολή μας ημερ. 13.12.2019, με την εισήγηση όπως αυτές ληφθούν υπόψη κατά την επικείμενη ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων της Δημοκρατίας, που μέχρι την ημερομηνία εκείνη δεν είχαν υποβληθεί στην Υπηρεσία μας για έλεγχο Τα θέματα που αναφέρονται στις παραγράφους (x) μέχρι (v) τέθηκαν ενώπιον των αρμοδίων Τμημάτων.

(α) Διαπιστώσεις που προέκυψαν από τον οικονομικό έλεγχο.

- (i) Οφειλή της Συνεργατικής Εταιρείας Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων (ΣΕΔΙΠΕΣ) προς το Κράτος, ύψους €3,5 δις περίπου.** Παρατηρήθηκε ότι το πιο πάνω ποσό, που οφείλεται στο Κράτος από τη ΣΕΔΙΠΕΣ, παρουσιάζεται από το Γενικό Λογιστήριο ως τραπεζικό διαθέσιμο στη ΣΕΔΙΠΕΣ, αντί ως οφειλή. Σημειώνεται ότι η ΣΕΔΙΠΕΣ αποτελεί μετονομασία της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας (ΣΚΤ) της οποίας, από τις 3.9.2018 που ολοκληρώθηκε η συμφωνία μεταφοράς των εργασιών της στην Ελληνική Τράπεζα, αφαιρέθηκε η άδεια λειτουργίας ως πιστωτικό ίδρυμα. Κατά συνέπεια, το πιο πάνω ποσό δεν αποτελεί τραπεζικό διαθέσιμο.

Η Υπηρεσία μας, εισηγήθηκε όπως το ποσό των €3,5 δις περίπου παρουσιαστεί στις οικονομικές καταστάσεις που θα ετοιμάζονταν ως οφειλή και όχι ως τραπεζικό διαθέσιμο.

Η Γενική Λογίστρια μας πληροφόρησε με την απαντητική επιστολή της ημερ. 19.12.2019, ότι η εισήγησή μας υιοθετήθηκε.

- (ii) **Πίστωση εισπράξεων σε λογαριασμούς καταθέσεων.** Διαπιστώθηκε και πάλι ότι, σε αρκετές περιπτώσεις, εισπράξεις πιστώνονται σε λογαριασμούς καταθέσεων, αντί σε λογαριασμούς εσόδων. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εισπράξεις από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίες μεταφέρονται σε λογαριασμούς εσόδων σε μεταγενέστερο έτος αντί στο έτος είσπραξής τους, καθώς και οι εισπράξεις εγγυήσεων μετά από δικαστική απόφαση. Σε σχέση με τις τελευταίες, αναφέρεται ότι, όταν ο Δικαστής αποφασίσει επιστροφή τους, ο καταλογισμός διενεργείται στον λογαριασμό καταθέσεων και όχι σε κονδύλι εξόδου.

Το Γενικό Λογιστήριο στις οικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Κυβέρνησης για τα έτη 2014, 2015, 2016 και 2017 περιλάμβανε την κίνηση των λογαριασμών καταθέσεων και προκαταβολών, μαζί με άλλες ταμειακές ροές οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονταν στις εισπράξεις και πληρωμές, ως ένα συνολικό ποσό, κάτω από τον τίτλο «Αναπροσαρμογές».

Όπως αναφέρθηκε και για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων της Δημοκρατίας των προηγούμενων ετών, η πιο πάνω παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων δεν συνάδει με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα «Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση με Βάση τη Λογιστική Αρχή των Πραγματικών Εισπράξεων και Πληρωμών», το οποίο υιοθέτησε το Γενικό Λογιστήριο για την ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων της Δημοκρατίας και έχει ως αποτέλεσμα να παρουσιάζονται μειωμένες και οι εισπράξεις και οι πληρωμές.

Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως, το ποσό των «Αναπροσαρμογών» αναλύεται στις αντίστοιχες εισπράξεις και πληρωμές που αφορά, στην κατάσταση Εισπράξεων και Πληρωμών των οικονομικών καταστάσεων της Δημοκρατίας. Όπως μας πληροφόρησε η Γενική Λογίστρια, με επιστολή της ημερ. 19.12.2019, στην Κατάσταση Εισπράξεων και Πληρωμών των οικονομικών καταστάσεων του 2018, παρουσιάζεται η χρηματική διακύμανση των λογαριασμών καταθέσεων και προκαταβολών, ούτως ώστε να συνάδουν πλήρως με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα «Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση με Βάση τη Λογιστική Αρχή των Πραγματικών Εισπράξεων και Πληρωμών».

- (iii) **Ενδοκυβερνητικές παραγγελίες.** Σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική που καθορίστηκε από το Γενικό Λογιστήριο, για τις ενδοκυβερνητικές παραγγελίες για τις οποίες υπάρχει ρητή πρόνοια στον Προϋπολογισμό του Τμήματος που υποβάλλει την παραγγελία (εντολοδότης), η δαπάνη χρεώνεται δύο φορές, μια φορά στα κονδύλια εξόδων του εντολοδότη και μια φορά στα κονδύλια εξόδων του Τμήματος που εκτελεί την παραγγελία (εντολοδόχος). Επίσης, καταχωρίζεται μια εικονική πίστωση στα έσοδα του εντολοδόχου. Όπως διαπιστώθηκε, ο ίδιος λογιστικός χειρισμός ακολουθείται και για έργα που εκτελούνται ενδοτμηματικά από τα επαρχιακά γραφεία του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων.

Η πιο πάνω πολιτική έχει ως αποτέλεσμα να παρουσιάζονται αυξημένες και οι εισπράξεις και οι πληρωμές. Δεδομένου ότι, σύμφωνα με το Γενικό Λογιστήριο, η εξεύρεση όλων των ποσών που αφορούν σε διπλή χρέωση δαπάνης, με αντίστοιχη πίστωση εικονικής είσπραξης, δεν είναι δυνατή, η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως περιληφθεί σχετική σημείωση στις οικονομικές καταστάσεις της Δημοκρατίας που βρίσκονταν υπό ετοιμασία.

- (iv) **Απόδοση του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας όταν δημόσια αρχή αποκτά την ιδιότητα υποκείμενου στον φόρο πρόσωπου.** Σύμφωνα με την υφιστάμενη λογιστική πολιτική, όταν

δημόσια αρχή λαμβάνει υπηρεσίες με βάση τις διατάξεις του άρθρου 11B των περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας Νόμων του 2000 έως (Αρ. 2) του 2019, αποκτά την ιδιότητα υποκείμενου στο φόρο προσώπου και οφείλει να αποδώσει τον φόρο εκρών που αναλογεί στις υπό αναφορά συναλλαγές. Η δημόσια αρχή, στις περιπτώσεις εξόφλησης τιμολογίων για παροχή υπηρεσιών και κρατήσεων επί τιμολογίων που εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 11B του Νόμου, χρεώνει το σχετικό άρθρο δαπανών και πιστώνει τον λογαριασμό καταθέσεων για το ΦΠΑ με το ανάλογο ποσό ΦΠΑ, χωρίς να υπάρχει ταμειακή ροή.

Επισημάνθηκε ότι, ο εν λόγω λογιστικός χειρισμός δεν συνάδει με τη λογιστική αρχή εισπράξεων και πληρωμών.

(v) Χειρισμός κρατήσεων. Σύμφωνα με την ακολουθούμενη λογιστική πολιτική, για τις κρατήσεις έργων χρεώνεται το κονδύλι που αφορά στο έργο και πιστώνεται λογαριασμός καταθέσεων, παρόλο ότι δεν προκύπτει πραγματική ταμειακή εισροή/εκροή.

(vi) Αποκοπή μισθών λόγω απεργιακών μέτρων των εκπαιδευτικών. Όπως διαπιστώθηκε, για τα απεργιακά μέτρα των εκπαιδευτικών που λήφθηκαν το 2016 και το 2017, διενεργήθηκε αποκοπή του ανάλογου ποσού από τους μισθούς των εκπαιδευτικών που απέργησαν από τη μισθοδοσία του 2018. Για να μην παρουσιάζονται μειωμένοι οι μισθοί του 2018, το Γενικό Λογιστήριο στη συνέχεια, χρέωσε το κονδύλι των μισθών και πίστωσε τον λογαριασμό «Υπερπληρωμές μισθών», χωρίς να υπάρχει πραγματική ταμειακή ροή, γεγονός που δεν συνάδει με το πρότυπο ετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων της Δημοκρατίας.

(vii) Συμψηφισμοί. Σύμφωνα με τον Νόμο που προβλέπει περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και περί του Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας (Ν. 38(I)/2014, «ανεξάρτητα από τις διατάξεις οποιουδήποτε άλλου νόμου και τηρουμένων των διατάξεων του εκάστοτε ισχύοντος περί Προϋπολογισμού Νόμου, ο Γενικός Λογιστής δύναται κατά την κρίση του, κατά τη διενέργεια οποιασδήποτε πληρωμής προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο να αποκόπτει οφειλόμενα ποσά προς οποιοδήποτε οικονομικό φορέα ή προς άλλο ειδικό ταμείο». Ως αποτέλεσμα, οι σχετικές εισπράξεις και πληρωμές δεν ανταποκρίνονται στην πραγματική ταμειακή ροή. Για παράδειγμα, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Φορολογίας, συνολικό ποσό πέραν των €260 εκ. που παρουσιάζεται στα κονδύλια εισπράξεων και πληρωμών αφορά σε συμψηφισμούς, οι οποίοι διενεργήθηκαν ενδοτμηματικά ή με άλλα κυβερνητικά Τμήματα.

(viii) Εισπράξεις του Τμήματος Φορολογίας – σημείο οριοθέτησης (cut-off). Στις αρχές του 2019 καταχωρίστηκαν στο σύστημα διαχείρισης φόρων του Τμήματος Φορολογίας, μέσω ταμειακής μηχανής, επιταγές συνολικού ποσού €25,3 εκ. με ημερομηνία έκδοσης απόδειξης είσπραξης τις 31.12.2018. Οι εισπράξεις αυτές θεωρήθηκαν ως εισπράξεις του 2018. Αντίστοιχος χειρισμός έγινε και το προηγούμενο έτος, για ποσό €73,2 εκ.

Επίσης, εισπράξεις μέσω τραπεζών κατά το 2017, ύψους €3,3 εκ. καταχωρίστηκαν στο FIMAS εντός του 2018, λόγω του ότι οι πιστωτικές σημειώσεις από την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου λήφθηκαν στο Τμήμα Φορολογίας εντός του 2018 και εισπράξεις του 2018, ύψους €2,1 εκ. καταχωρίστηκαν στο FIMAS εντός του 2019 για τον ίδιο λόγο.

(ix) Λανθασμένη καταχώρηση εισπράξεων του Τμήματος Φορολογίας. Εισπράξεις ύψους €139 εκ. που αφορούν σε άμεσους φόρους, πιστώθηκαν λανθασμένα στο κονδύλι ΦΠΑ.

Η Γενική Λογίστρια μας πληροφόρησε ότι, εκεί όπου το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας κρίνει ότι τα επηρεαζόμενα από τις πιο πάνω συναλλαγές/λογιστικές εγγραφές ποσά είναι σημαντικά και

χρήζουν αναφοράς στις σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων της Δημοκρατίας, τότε θα προβαίνει στις ανάλογες αναφορές.

Λόγω του ότι οι οικονομικές καταστάσεις του 2018 υποβλήθηκαν με καθυστέρηση, με αποτέλεσμα να μην καταστεί εφικτός ο έλεγχός τους πριν την ετοιμασία της παρούσας Έκθεσης, δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε πόσο η ετοιμασία τους συνάδει με τις πιο πάνω εισηγήσεις μας.

- (x) Επιστροφές Φόρων.** Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Φορολογίας, οι επιστροφές φόρων (περιλαμβανομένων και των συμψηφισμών) για το 2018 ανήλθαν σε €554,7εκ. (€322,7εκ. το 2017), εκ των οποίων ποσό ύψους €486,9 εκ. (€259,7εκ. το 2017) αφορούσε σε έμμεση φορολογία και €67,8 εκ. (€63 εκ. το 2017) σε άμεση φορολογία.

Ο λογιστικός χειρισμός των επιστροφών φόρων διέπεται από τις διατάξεις της Δημοσιονομικής και Λογιστικής Οδηγίας αρ. 92, σύμφωνα με την οποία, από τις 29.3.2018, επιστροφές φόρων και δασμών διενεργούνται με επιβάρυνση των αντίστοιχων υποομάδων εσόδων φόρων και δασμών.

Πληρωμές που αφορούν σε επιστροφές, τόσο της άμεσης, όσο και της έμμεσης φορολογίας, παρουσιάζονται στα κονδύλια εσόδων του Τμήματος φορολογίας για το έτος 2018, ως αφαιρετικά.

Έγινε εισήγηση όπως η τελική αποτύπωση των πιο πάνω ποσών στις οικονομικές καταστάσεις γίνεται με τρόπο που να είναι κατανοητό στους χρήστες σε τι αφορούν τα ποσά που παρουσιάζονται.

- (xi) Γενικός Λογαριασμός Καταθέσεων του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως (ΤΠΟ).** Το ΤΠΟ φαίνεται να μην παρακολουθεί συστηματικά τον Γενικό Λογαριασμό Καταθέσεων και ως εκ τούτου:

- Παραμένουν στον Γενικό Λογαριασμό Καταθέσεων, κρατήσεις για έργα που έχουν ήδη ολοκληρωθεί, με αποτέλεσμα:
 - Τα έσοδα να παρουσιάζονται μειωμένα, αν οι κρατήσεις αφορούν σε πληρωμές έργων που έγιναν τα προηγούμενα χρόνια, αφού θα έπρεπε να είχαν μεταφερθεί στα έσοδα.
 - Τα έξοδα να παρουσιάζονται αυξημένα, αν οι κρατήσεις αφορούν σε πληρωμές έργων που έγιναν μέσα στην χρονιά, αφού τυχόν υπόλοιπα κρατήσεων θα έπρεπε να μεταφερθούν έναντι του εξόδου για το έργο που αφορούν.

Δεν μπορεί να γίνει ποσοτικοποίηση του ενδεχόμενου σφάλματος.

- Παραμένουν στον Γενικό Λογαριασμό Καταθέσεων εισπράξεις από εγγυητικές επιστολές που έχουν εκπέσει και το χρονικό περιθώριο για λήψη νομικών μέτρων εκ μέρους των εργολάβων έχει εκπνεύσει ή η είσπραξη έχει συμφωνηθεί με τον εργολάβο. Τα ποσά αυτά θα έπρεπε να μεταφερθούν στα έσοδα. Ως αποτέλεσμα, τα έσοδα στις οικονομικές καταστάσεις ενδεχομένως να παρουσιάζονται μειωμένα, το μέγιστο κατά €1,54 εκ.

- (xii) Χορηγία Υπουργείου Εσωτερικών προς τα Κοινοτικά Συμβούλια (ΚΣ) για εξόφληση των οφειλών τους προς το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ).** Ποσό ύψους €18,8 εκ. που σχετιζόταν με συσσωρευμένες οφειλές ΚΣ, καταχωρίστηκε ως είσπραξη στο Σύστημα Τιμολόγησης Νερού του ΤΑΥ εντός του 2018, αλλά με ημερομηνία αξίας τις 14.11.2017. Το ποσό αυτό, το οποίο επιβάρυνε άρθρο δαπανών του Υπουργείου Εσωτερικών εντός του 2017,

είχε αρχικά πιστωθεί σε σχετικούς λογαριασμούς καταθέσεων του ΤΑΥ, αντί να κατανεμηθεί στα κατάλληλα άρθρα εσόδων πριν το κλείσιμο του FIMAS που αφορούσε στο έτος 2017. Λόγω του πιο πάνω λανθασμένου λογιστικού χειρισμού, η καταχώριση στα έσοδα του ΤΑΥ έγινε κατά το 2018, με αποτέλεσμα τα έσοδα για το έτος 2018 να παρουσιάζονται εσφαλμένα αυξημένα κατά το αντίστοιχο ποσό.

(xiii) Απουσία μηχανισμού συμφιλίωσης μηχανογραφικών συστημάτων. Κατά τη διενέργεια του ελέγχου διαπιστώθηκε η απουσία μηχανισμού τακτικής συμφιλίωσης του κεντρικού λογιστικού συστήματος με επιμέρους μηχανογραφικά συστήματα και άλλες πηγές πληροφόρησης, από τα λογιστήρια των ελεγχόμενων φορέων και κατ' επέκταση το Γενικό Λογιστήριο. Ως αποτέλεσμα, δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί η πληρότητα και ορθότητα των επηρεαζόμενων εισπράξεων και πληρωμών.

(β) Κύριες διαπιστώσεις που προέκυψαν από τον έλεγχο κανονικότητας των εισπράξεων και πληρωμών.

(i) Συμφωνία παραχώρησης για την ανάπτυξη και διαχείριση των αερολιμένων Λάρνακας και Πάφου. Μέσα στο πλαίσιο για την ανάπτυξη και διαχείριση σύγχρονων αερολιμένων και με σκοπό τη χρηματοδότηση, μελέτη, κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση των αερολιμένων Λάρνακας και Πάφου, στις 12.5.2006 τέθηκε σε ισχύ, η Συμφωνία Παραχώρησης ανάμεσα στην Κυπριακή Δημοκρατία και την εταιρεία Hermes Airports Ltd («Hermes») για περίοδο 25 χρόνων.

Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την Απόφαση ημερομηνίας 19.12.2007 ενέκρινε, μεταξύ άλλων, τη σύσταση και όρους εντολής του Εκτελεστικού Συμβουλίου Έργου Παραχώρησης (ΕΣΕΠ) και τη διαδικασία διορισμού και όρους εντολής του Διευθυντή Διαχείρισης Έργου Παραχώρησης («Διευθυντή Διαχείρισης Έργου») και της Ομάδας Έργου Παραχώρησης («Ομάδα Έργου»). Επίσης, σύμφωνα με την εν λόγω Απόφαση, η Ομάδα Έργου θα βοηθείται στο έργο της από Λογιστή, ο οποίος, σε συνεργασία με το Διευθυντή Διαχείρισης Έργου, θα είναι υπεύθυνος για τα χρηματοοικονομικά θέματα και τους λογιστικούς λογαριασμούς που αφορούν τη Συμφωνία Παραχώρησης. Ωστόσο κατά το υπό εξέταση έτος 2018, δεν υπήρξε κατάλληλη υποστήριξη του Έργου από το Γενικό Λογιστήριο, για επιβεβαίωση της ορθότητας και πληρότητας του ποσού που εμβάζεται στην Κυπριακή Δημοκρατία ως Τέλος Παραχώρησης, ενώ δεν ετοιμάστηκαν εκθέσεις ελέγχου από το 2010.

Επιπρόσθετα, κατά το 2018 κατά το οποίο το Τέλος Παραχώρησης ανήλθε σε €28.111.123 προέκυψαν διάφορα σημαντικά ζητήματα με την εφαρμογή συγκεκριμένων προνοιών της Συμφωνίας Παραχώρησης, για τα οποία διεξάγεται διαβούλευση, μεταξύ των δύο μερών.

- **Αποζημίωση λόγω της λειτουργίας του παράνομου αερολιμένα της Τύμπου για την περίοδο 2015 – 2017.** Παρόλο που τα δύο μέρη δεν είχαν καταλήξει σε συμφωνία, εντούτοις ο Παραχωρησιούχος προχώρησε σε αποκοπή συνολικού ποσού ύψους €30 εκ., για τα έτη 2015 έως 2017, ως ετήσια αποζημίωση για τον παράνομο αερολιμένα Τύμπου, ποσό που ο ίδιος θεωρεί ότι δικαιούται. Τα δύο μέρη κατέληξαν σε προκαταρκτική συμφωνία για ποσό ύψους €23 εκ., ωστόσο η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι για τον υπολογισμό του ποσού αυτού αγνοήθηκαν τα οφέλη για την Hermes από τη χρήση των αερολιμένων Λάρνακας και Πάφου από επιβάτες που καταλήγουν στα κατεχόμενα και από Τ/Κ που διαμένουν στα κατεχόμενα. Το θέμα εκκρεμεί ενώπιον της Κεντρικής Επιτροπής Αλλαγών και Απαιτήσεων («ΚΕΑΑ»).

- **Πρόνοιες της Συμφωνίας Παραχώρησης για την ανάπτυξη της δεύτερης φάσης υποδομών.** Με βάση τις πρόνοιες της Συμφωνίας, προτού η επιβατική κίνηση ξεπεράσει την ικανότητα εξυπηρέτησης των αερολιμένων, η Hermes θα προβεί στην ανάπτυξη της δεύτερης φάσης υποδομών. Με βάση τα στοιχεία που αφορούν τον ρυθμό αύξησης της επιβατικής κίνησης, διαπιστώνεται ότι έχουν επέλθει οι παράμετροι που προβλέπονται στη Συμφωνία για έναρξη της δεύτερης φάσης υποδομών. Η Hermes προέβαλε τον ισχυρισμό ότι έχει δικαίωμα για επ' αόριστον αναστολή της έναρξης των εργασιών της δεύτερης φάσης υποδομών. Το ΥΜΕΕ διαφώνησε και έχει θέσει το θέμα ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα για γνωμάτευση στις 29.5.2018.
 - **Ισχυρισμός περί λάθους στην καταβολή του μεταβλητού Τέλους Παραχώρησης από την Hermes.** Η εταιρεία με επιστολή της ημερομηνίας 3.4.2018 ισχυρίστηκε ότι λόγω λανθασμένης πρακτικής που εφάρμοζε επί σειρά ετών πραγματοποίησε υπερπληρωμές στο μεταβλητό Τέλος Παραχώρησης συνολικού ύψους €15 εκ., μέσω υπερεκτιμημένων αεροναυτικών εσόδων και προχώρησε μονομερώς στην αποκοπή του ποσού αυτού κατά το 2018, γεγονός που προκάλεσε τη διαφωνία των Συμβαλλόμενων Μερών. Στις 2.5.2018 ο Διευθυντής Έργου Παραχώρησης ζήτησε σχετική νομική γνωμάτευση από τη Νομική Υπηρεσία, η οποία εκκρεμούσε μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας έκθεσης.
 - **Ορθή ερμηνεία και εφαρμογή του όρου ακαθάριστα έσοδα («Gross Revenue») βάσει του οποίου υπολογίζεται το πληρωτέο Τέλος Παραχώρησης («Concession Fee»).** Η εταιρεία Hermes ερμηνεύει τη Συμφωνία Παραχώρησης και η Κυπριακή Δημοκρατία έχει δείξει μέχρι σήμερα να συμφωνεί και να αποδέχεται την ερμηνεία αυτή, ότι τα ακαθάριστα έσοδα («Gross Revenue») καθορίζονται ως τα εισπραχθέντα εισοδήματα του Παραχωρησιούχου κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης τριμηνίας (cash basis) και όχι ως το σύνολο των δεδουλευμένων εισοδημάτων της τριμηνίας (accrual basis). Παρόλα αυτά τα ποσά που αφαιρούνται κατά τον υπολογισμό του Τέλους Παραχώρησης από τα εισπραχθέντα εισοδήματα, υπολογίζονται στη βάση των δεδουλευμένων εισοδημάτων (τιμολογήσεων). Επομένως δεν υπάρχει συσχετισμός των εισπραχθέντων εισοδημάτων και των αφαιρετέων ποσών. Στις 9.9.2019, ο Διευθυντής Διαχείρισης Έργου ζήτησε με επιστολή του στον Γενικό Εισαγγελέα γνωμάτευση.
- (ii) **Ενδεχόμενες υπερπληρωμές στις Συμβάσεις Παραχώρησης Δημόσιων Επιβατικών Μεταφορών.** Κατά την εφαρμογή των Συμβάσεων Παραχώρησης Δημόσιων Επιβατικών Μεταφορών («Συμβάσεων») προέκυψαν διαφωνίες μεταξύ των Συμβαλλόμενων Μερών, αναφορικά με τον τρόπο υπολογισμού και το ύψος της Κυβερνητικής Συνεισφοράς. Οι Ανάδοχοι συμφώνησαν την από κοινού παραπομπή του ζητήματος σε Επιτροπή Κρίσης Διαφορών («ΕΚΔ»). Στις 15.10.2018 η ΕΚΔ εξέδωσε την απόφαση της για όλους τους Αναδόχους, εκτός ενός του οποίου η εταιρεία είχε αποχωρήσει από την υπό αναφορά διαδικασία. Το ΥΜΕΕ, ως Αναθέτουσα Αρχή, ενημέρωσε τους Ανάδοχους ότι, με βάση την απόφαση της ΕΚΔ, η Κυπριακή Δημοκρατία, με πλήρη επιφύλαξη των δικαιωμάτων της, αποφάσισε να εφαρμόσει το αποτέλεσμα της απόφασης της ΕΚΔ για τα έτη που αφορούσε αυτή, για σκοπούς καταβολής της Κυβερνητικής Συνεισφοράς προς τους Ανάδοχους. Η Αναθέτουσα Αρχή προχώρησε σε καταβολή ποσών ως Κυβερνητική Συνεισφορά στη βάση προκαταρκτικών υπολογισμών και για τα επόμενα έτη, είτε γιατί δεν είχαν υποβληθεί οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις, είτε γιατί δεν είχαν ελεγχθεί από την Αναθέτουσα Αρχή. Για το 2018 το σχετικό ποσό ανήλθε σε €39.478.847.

Παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στην υποβολή των ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων των Αναδόχων, τις οποίες οι Ανάδοχοι όφειλαν συμβατικά να παραδίδουν στην Αναθέτουσα Αρχή το αργότερο μέχρι την 30η Ιουνίου του επόμενου έτους, ενώ φαίνεται να

υπάρχει και καθυστέρηση στον έλεγχο των υποβληθεισών οικονομικών καταστάσεων, για την οποία ζητήσαμε σχετικά στοιχεία από το ΥΜΕΕ, τα οποία δεν μας δόθηκαν. Ως αποτέλεσμα, υπάρχει καθυστέρηση στην οριστικοποίηση του τελικού ποσού της Κυβερνητικής Συνεισφοράς και ελλοχεύει ο κίνδυνος απώλειας χρημάτων υπό τη μορφή ενδεχόμενων υπερπληρωμών.

Συναφώς αναφέρεται ότι, με βάση στοιχεία της υπηρεσιακής ομάδας του ΥΜΕΕ, τα οποία είναι αποδεκτά από τον Γενικό Διευθυντή του ΥΜΕΕ, οι ενδεχόμενες υπερπληρωμές στις 31.12.2018 συμποσούνται σε περίπου €4 εκ., ποσό που αποτελεί τη βάση για το πλάνο ανάκτησης υπερπληρωμών. Ωστόσο, φαίνεται ότι αν ληφθούν υπόψη οι παραδοχές που είχαν υιοθετηθεί από την Ομάδα Μελέτης ΚΑΧ που προεδρεύεται από τον Βοηθό Γενικού Λογιστή, οι πιθανές υπερπληρωμές στις 31.12.2018 ενδεχομένως να ανέρχονται σε περίπου €9 εκ.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι Συμβάσεις λήγουν στις 5.7.2020, το ΥΜΕΕ θα πρέπει να εντατικοποιήσει τις προσπάθειες για ολοκλήρωση των πιο πάνω ελέγχων και κατ' επέκταση την οριστικοποίηση του τελικού ποσού της Κυβερνητικής Συνεισφοράς, και εν πάση περιπτώσει να διασφαλίσει ότι το κράτος δεν θα παραμείνει εκτεθειμένο αφού, αν μετά τη λήξη των συμβάσεων παραμείνουν εκκρεμείς υπερπληρωμές, η ανάκτηση τους ενδεχομένως να αποδειχθεί ιδιαιτέρως επισφαλής.

- (iii) **Συμφωνία Παραχώρησης για τον Τερματικό Σταθμό Εμπορευματοκιβωτίων στο Λιμάνι Λεμεσού.** Η ουσιαστική έναρξη διαχείρισης του Λιμανιού έγινε στις 30.1.2017 και σύμφωνα με τη Συμφωνία Παραχώρησης η Δημοκρατία λαμβάνει από τον Παραχωρησιούχο ως «αντάλλαγμα» για τα δικαιώματα που του παραχωρήθηκαν σταθερό ετήσιο ποσό («Fixed Concession Fee») €7,0 εκ., και μεταβλητό ποσό («Variable Concession Fee») 62,71% επί των ακαθάριστων εσόδων του Παραχωρησιούχου. Κατά το υπό εξέταση έτος 2018, καταβλήθηκε στη Κυπριακή Δημοκρατία ποσό ύψους €32.828.330.

Λαμβανομένου υπόψη ότι η Ομάδα Έργου για τον έλεγχο του εισπρακτέου Τέλους Παραχώρησης («Concession Fee») (α) χρησιμοποιεί κυρίως πληροφορίες που λαμβάνει από το ηλεκτρονικό σύστημα που ανέπτυξε ο ίδιος ο Παραχωρησιούχος, χωρίς να έχει ελέγξει την ύπαρξη ανεξάρτητων και αξιόπιστων εναλλακτικών πηγών πληροφόρησης (β) δεν επιβεβαιώνει τις πραγματικές χρεώσεις τις οποίες επιβάλλει ο Παραχωρησιούχος με βάση συμφωνίες που συνάπτει με πελάτες του και (γ) δεν έχει προβεί σε έλεγχο του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του Παραχωρησιούχου, ούτως ώστε να προσδιορίσει το αποδεκτό επίπεδο κινδύνου και να εξάγει το αντιπροσωπευτικό μέγεθος του δείγματος που χρησιμοποιήθηκε στον δειγματοληπτικό έλεγχο των ακαθάριστων εσόδων για εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων, δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί η πληρότητα και η ορθότητα του ποσού που έχει εμβαστεί στη Δημοκρατία ως «Δικαιώματα διαχείρισης Αερολιμένων/Λιμένων».

- (iv) **Αμφισβήτηση ορθότητας ποσών που καταβλήθηκαν σε Κοινοπραξία.** Το ΤΑΥ διενήργησε στις 1.6.2018 και στις 27.11.2018 πληρωμές ύψους €10 εκ. και €7,5 εκ., αντίστοιχα, προς Κοινοπραξία, για την εξόφληση του οφειλόμενου ποσού για δεδουλευμένες υπηρεσίες που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες, πλέον τόκους μέχρι και την 31.1.2018, από το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων Επαρχιών Λάρνακας – Αμμοχώστου, βάσει της παραγράφου 17.2(i) της Συμπληρωματικής Συμφωνίας που υπογράφηκε στις 21.5.2018 και της σχετικής Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 84.075 και ημερ. 9.1.2018 για την εκτροπή ποσότητας σύμμεικτων απορριμμάτων από την επαρχία Λευκωσίας στη Μονάδα ΟΕΔΑ Κόσιης.

Θέση της Υπηρεσίας μας είναι ότι το συνολικό οφειλόμενο ποσό για δεδουλευμένες υπηρεσίες που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες, πλέον τόκους μέχρι και την 31.1.2018, που θα έπρεπε να καταβληθεί προς την Κοινοπραξία δεν μπορούσε να υπερβαίνει τα €13 εκ. περίπου, αφού στις 4.4.2018 η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ) μελέτησε το προσχέδιο συμπληρωματικής συμφωνίας που είχε θέσει ενώπιον της το ΤΑΥ και αποφάσισε ότι το ποσό των €20 εκ. που πρότεινε το ΤΑΥ στην παράγραφο 17 της συμπληρωματικής συμφωνίας θα πρέπει να μειωθεί κατά €7 εκ. Συνεπώς, το πρόσθετο ποσό των €4,5 εκ. που καταβλήθηκε προς την Κοινοπραξία αποτελεί υπερπληρωμή και θα πρέπει να ανακτηθεί.

Επισημαίνεται ότι η θέση της Υπηρεσίας μας καταγράφεται και σε σχετικό σημείωμα, ημερ. 13.4.2018, που κατατέθηκε στη συνεδρία της ΚΕΑΑ. Επίσης ενημερώθηκε και ο Διευθυντής του ΤΑΥ.

(v) Μη εντοπισμός υποστηρικτικών εγγράφων για εισπράξεις και πληρωμές. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις εισπράξεων/πληρωμών για τις οποίες δεν μπορούσε να επιβεβαιωθεί η ορθότητα του ποσού, καθώς δεν προσκομίστηκαν όλα τα απαραίτητα υποστηρικτικά έγγραφα, συμπεριλαμβανομένων και αποδείξεων είσπραξης, είτε διότι δεν κατέχονταν από το Τμήμα/Υπηρεσία που διενήργησε την είσπραξη/πληρωμή, είτε διότι δεν κατέστη δυνατό να εντοπιστούν.

(vi) Αδυναμίες στη λειτουργία συστημάτων εσωτερικού ελέγχου.

- Παραχωρήθηκαν χορηγίες από Υπουργεία σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου υπό την εποπτεία τους, χωρίς να υποβληθούν οι τελευταίες διαθέσιμες εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις και χωρίς να ληφθούν υπόψη τα ταμειακά διαθέσιμα και τα αποθεματικά των Οργανισμών.
- Εντοπίστηκε μη συμμόρφωση με την πρόνοια του Εγκυκλίου Σημειώματος Συμψηφισμού Αρ. 1, που προβλέπει ότι το λογιστήριο θα πρέπει να διενεργεί, σε περιπτώσεις επαναλαμβανόμενων πληρωμών οι οποίες είναι κάτω των €1.000, περιοδικούς ελέγχους για τυχόν οφειλές φυσικών ή νομικών προσώπων, με τη χρήση της Εφαρμογής Συμψηφισμού (ΕΦΑΡ.ΣΥ.). Επίσης, δεν φαίνεται να εφαρμόζεται οποιαδήποτε διαδικασία διερεύνησης, με στόχο τον συμψηφισμό πληρωτέων επιδομάτων με άλλα οφειλόμενα επιδόματα/ ποσά (υπερπληρωμές άλλων επιδομάτων)-(πέραν του ΕΦΑΡ.ΣΥ).
- Κατά τον έλεγχο του Υπουργείου Υγείας διαπιστώθηκε ότι δεν εξασφαλίστηκε η έγκριση των Υπουργών Υγείας και Οικονομικών για τις περιπτώσεις τιμολογίων που υπερέβηκαν το ανώτατο ποσό εξόδων €200.000, όπως προνοείται στο άρθρο 15 του Σχεδίου Παροχής Οικονομικής Αρωγής για Υπηρεσίες Υγείας που δεν προσφέρονται στα Δημόσια Νοσηλευτήρια.
- Διαπιστώθηκε ότι, στο Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, η ακύρωση αποδείξεων είσπραξης στο μηχανογραφημένο σύστημα διενεργήθηκε από τους ίδιους λειτουργούς που εκδών τις αποδείξεις, η οδηγία για ακύρωση των αποδείξεων δόθηκε από μη εξουσιοδοτημένο λειτουργό και στις ακυρωμένες αποδείξεις δεν επισυνάπτονταν δικαιολογητικά που να τεκμηριώνουν την ακύρωση.
- Εντοπίστηκαν πολλές περιπτώσεις συναλλαγών, για τις οποίες τα δικαιολογητικά που επισυνάπτονταν στα δελτία πληρωμής δεν έφεραν τις σφραγίδες «Λήφθηκε», «Πληρώθηκε» και «Έγκριση και Εξουσιοδότηση Δαπάνης». Επιπλέον, εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου η σφραγίδα «Έγκριση και Εξουσιοδότηση Δαπάνης» δεν έφερε καθόλου

υπογραφές ή έφερε υπογραφή μόνο στο σημείο της Εξουσιοδότησης, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να επιβεβαιωθεί ότι έγιναν οι απαιτούμενοι έλεγχοι πριν τη διενέργεια της πληρωμής. Επίσης, εντοπίστηκαν περιπτώσεις πληρωμών στις οποίες υπήρχαν υπογραφές, μη αναγνωρίσιμες, σε άλλο σημείο των δικαιολογητικών, εκτός της σφραγίδας.

- Εντοπίστηκαν δελτία πληρωμών και διορθωτικά δελτία, τα οποία εγκρίνονταν/ εξουσιοδοτούνταν από μη εξουσιοδοτημένους λειτουργούς, ή από λειτουργούς που είχαν εξουσιοδότηση για μικρότερα ποσά.
- Διαπιστώθηκε ότι, σε διάφορες Υπηρεσίες/Τμήματα, διενεργούνται εισπράξεις από μη εξουσιοδοτημένους λειτουργούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2018

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	Αρχικός Προϋπολογισμός	Τελικός Προϋπολογισμός	Πραγματικές Δαπάνες	Αδαπάνητα Ποσά	
	€	€	€	€	%
Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο	6.290.718	6.734.618	6.101.793	632.825	9,40
Υπουργικό Συμβούλιο	1.940.637	1.941.637	1.640.189	301.448	15,53
Βουλή των Αντιπροσώπων	34.047.275	34.641.925	24.092.870	10.549.055	30,45
Δικαστική Υπηρεσία	33.913.569	40.824.499	37.543.355	3.281.144	8,04
Νομική Υπηρεσία	18.478.203	24.229.535	20.437.019	3.792.516	15,65
Ελεγκτική Υπηρεσία	5.750.070	5.750.070	5.254.407	495.663	8,62
Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας	898.605	951.070	861.312	89.758	9,44
Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας	680.384	708.384	632.470	75.914	10,72
Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως	1.934.261	1.958.261	1.776.696	181.565	9,27
Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού	1.730.880	2.161.016	1.432.244	728.772	33,72
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	306.920	376.815	271.530	105.285	27,94
Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων	115.379	116.209	110.670	5.539	4,77
Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	2.266.806	2.266.806	1.845.820	420.986	18,57
Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών	449.810	449.810	437.460	12.350	2,75
Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών	2.105.625	2.106.765	1.943.159	163.606	7,77
Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων	344.012	352.423	326.406	26.017	7,38
Ειδικές Ανεξάρτητες Υπηρεσίες	6.000.000	10.000.000	9.328.082	671.918	6,72
Υφυπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας	10	10		10	100,00
Υφυπουργείο Τουρισμού	10	10		10	100,00
Υφυπουργείο Ναυτιλίας	6.485.981	6.994.087	5.430.125	1.563.962	22,36
Υπουργείο Άμυνας- Διοίκηση	7.831.841	7.836.536	6.113.957	1.722.579	21,98
Κυπριακός Στρατός	134.520.204	135.367.092	135.340.506	26.586	0,02
Εθνική Φρουρά	147.591.087	147.591.087	143.096.690	4.494.397	3,05

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	Αρχικός Προϋπολογισμός	Τελικός Προϋπολογισμός	Πραγματικές Δαπάνες	Αδαπάνητα Ποσά	
	€	€	€	€	%
Αμυντική Θωράκιση	61.910.214	106.350.321	97.009.650	9.340.671	8,78
Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος- Διοίκηση	9.596.700	9.839.864	8.574.495	1.265.369	12,86
Τμήμα Γεωργίας	23.895.615	28.182.236	25.137.029	3.045.207	10,81
Κτηνιατρικές Υπηρεσίες	13.741.344	13.930.144	12.306.140	1.624.004	11,66
Τμήμα Δασών	35.505.594	39.913.336	38.580.606	1.332.730	3,34
Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	118.167.902	190.655.337	154.462.910	36.192.427	18,98
Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως	4.271.401	4.471.401	3.713.992	757.409	16,94
Μετεωρολογική Υπηρεσία	4.296.578	4.551.952	4.200.691	351.261	7,72
Μεταλλεία	706.444	707.444	667.944	39.500	5,58
Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών	6.061.843	6.126.523	5.482.930	643.593	10,51
Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών	5.063.244	9.524.902	7.568.154	1.956.748	20,54
Τμήμα Περιβάλλοντος	3.567.352	4.871.070	3.832.187	1.038.883	21,33
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως- Διοίκηση	3.924.859	3.947.209	3.040.454	906.755	22,97
Φυλακές	19.893.104	20.119.604	17.723.824	2.395.780	11,91
Αστυνομία	231.811.119	235.704.184	217.429.127	18.275.057	7,75
Πυροσβεστική Υπηρεσία	40.084.320	40.653.020	35.187.797	5.465.223	13,44
Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας-Διοίκηση	39.023.417	56.649.742	44.270.425	12.379.317	21,85
Εμπορικά Κέντρα στο Εξωτερικό	2.017.193	2.017.193	1.648.710	368.483	18,27
Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη	6.606.051	7.001.332	6.076.287	925.045	13,21
Υπουργείο Εργασίας, Προνοίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων- Διοίκηση	440.198.054	451.646.632	427.590.350	24.056.282	5,33
Τμήμα Εργασίας	6.378.179	16.200.179	14.688.477	1.511.702	9,33
Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων	390.398.344	493.156.844	484.230.736	8.926.108	1,81
Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας	46.082.246	50.782.232	44.534.616	6.247.616	12,30
Κέντρο Παραγωγικότητας	2.560.577	2.575.687	2.025.161	550.526	21,37

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	Αρχικός Προϋπολογισμός	Τελικός Προϋπολογισμός	Πραγματικές Δαπάνες	Αδαπάνητα Ποσά	
	€	€	€	€	%
Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες	34.972.806	38.759.833	36.882.116	1.877.717	4,84
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου	1.744.231	1.809.394	1.448.688	360.706	19,94
Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων	1.690.206	1.690.206	1.531.767	158.439	9,37
Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας	6.122.848	6.207.708	5.334.582	873.126	14,07
Υπουργείο Εσωτερικών- Διοίκηση	177.935.583	203.764.340	191.566.322	12.198.018	5,99
Επαρχειακή Διοίκηση Λευκωσίας	32.641.425	34.727.642	25.186.408	9.541.234	27,47
Επαρχειακή Διοίκηση Αμμοχώστου	6.338.763	7.767.463	7.141.906	625.557	8,05
Επαρχειακή Διοίκηση Λάρνακας	21.888.293	24.824.438	20.342.535	4.481.903	18,05
Επαρχειακή Διοίκηση Λεμεσού	28.073.107	27.209.971	22.592.868	4.617.103	16,97
Επαρχειακή Διοίκηση Πάφου	19.193.148	23.628.428	20.352.487	3.275.941	13,86
Επαρχειακή Διοίκηση Κερύνειας	58.311	85.311	81.692	3.619	4,24
Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	75.827.792	61.170.330	33.787.233	27.383.097	44,77
Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μεταναστεύσεως	3.353.196	3.051.289	2.511.957	539.332	17,68
Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	117.821.526	120.578.324	102.226.121	18.352.203	15,22
Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών	6.318.200	6.692.840	5.645.380	1.047.460	15,65
Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκαταστάσεως Εκτοπισθέντων	9.017.682	9.017.682	8.330.211	687.471	7,62
Πολιτική Άμυνα	4.281.241	5.048.027	4.322.127	725.900	14,38
Υπηρεσία Ασύλου	1.085.465	1.095.865	1.012.411	83.454	7,62
Υπηρεσία Αναδασμού	3.461.914	3.461.914	2.585.146	876.768	25,33
Υπουργείο Εξωτερικών-Διοίκηση	34.717.371	34.717.371	28.779.649	5.937.722	17,10
Εξωτερικές Υπηρεσίες	47.670.468	47.670.468	40.877.993	6.792.475	14,25
Υπουργείο Οικονομικών- Διοίκηση	450.390.023	511.422.116	381.038.544	130.383.572	25,49
Τελωνεία	22.803.094	22.913.779	20.599.428	2.314.351	10,10
Τμήμα Φορολογίας	43.189.059	50.822.911	47.366.940	3.455.971	6,80
Στατιστική Υπηρεσία	8.449.211	8.533.348	7.977.308	556.040	6,52

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	Αρχικός Προϋπολογισμός	Τελικός Προϋπολογισμός	Πραγματικές Δαπάνες	Αδαπάνητα Ποσά	
	€	€	€	€	%
Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού	108.889.175	109.978.536	102.277.752	7.700.784	7,00
Τυπογραφείο	4.062.639	4.277.139	3.820.234	456.905	10,68
Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής	27.799.050	27.841.295	19.096.763	8.744.532	31,41
Οφειλές Δημόσιου Χρέους	1.385.781.778	2.665.760.522	2.630.199.603	35.560.919	1,33
Συντάξεις και Φιλοδωρήματα	644.955.000	644.955.000	605.432.814	39.522.186	6,13
Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό	89.007.414	23.665.331		23.665.331	100,00
Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης	240.760.696	117.847.389	57.672.551	60.174.838	51,06
Γενικό Λογιστήριο	46.380.161	53.943.660	41.037.533	12.906.127	23,93
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού - Διοίκηση	112.537.653	119.481.425	110.528.912	8.952.513	7,49
Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	197.592.794	197.759.908	186.318.997	11.440.911	5,79
Μέση Εκπαίδευση	330.409.519	338.207.431	336.102.851	2.104.580	0,62
Μέση Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση	32.286.288	32.501.374	31.642.920	858.454	2,64
Δημοτική Εκπαίδευση	343.920.105	352.714.281	347.608.302	5.105.979	1,45
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	6.980.396	7.124.886	5.913.145	1.211.741	17,01
Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών	422.552	372.552	287.394	85.158	22,86
Πολιτιστικές Υπηρεσίες	15.796.759	15.885.613	13.057.189	2.828.424	17,80
Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων- Διοίκηση	69.120.716	70.093.426	60.305.042	9.788.384	13,96
Τμήμα Δημοσίων Έργων	100.343.016	112.344.766	96.467.342	15.877.424	14,13
Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών	3.917.480	3.921.480	3.508.137	413.343	10,54
Τμήμα Αρχαιοτήτων	14.174.730	14.197.294	12.903.787	1.293.507	9,11
Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας	36.352.407	36.112.407	31.849.423	4.262.984	11,80
Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας	1.631.638	1.291.532	1.291.527	5	0,00
Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών	25.102.949	26.772.949	25.119.239	1.653.710	6,18
Τμήμα Οδικών Μεταφορών	8.971.195	9.571.195	8.436.468	1.134.727	11,86
Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών	22.126.189	24.579.789	21.879.499	2.700.290	10,99

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	Αρχικός Προϋπολογισμός	Τελικός Προϋπολογισμός	Πραγματικές Δαπάνες	Αδαπάνητα Ποσά	
	€	€	€	€	%
Υπουργείο Υγείας-Διοίκηση	284.840.351	337.612.560	322.756.600	14.855.960	4,40
Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας	263.560.810	279.724.918	245.053.450	34.671.468	12,39
Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας	11.696.787	11.696.787	9.781.020	1.915.767	16,38
Οδοντιατρικές Υπηρεσίες	4.760.964	4.760.964	4.479.039	281.925	5,92
Φαρμακευτικές Υπηρεσίες	10.788.695	10.827.695	9.978.064	849.631	7,85
Γενικό Χημείο του Κράτους	10.141.472	8.441.472	7.656.444	785.028	9,30
ΟΛΙΚΟ	7.543.600.322	9.153.873.627	8.435.983.312	717.890.315	7,84

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ¹

	Εγκεκριμένες θέσεις για το 2018	Συμπληρωμένες θέσεις στις 31.12.2018	Κενές Θέσεις
Συνταγματικές Εξουσίες			
Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο	1	1	0
Υπουργικό Συμβούλιο	13	12	1
Βουλή των Αντιπροσώπων ²	127	91	37
Ανώτατο Δικαστήριο	29	26	3
Επαρχιακά Δικαστήρια	253	219	34
Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών	3	3	0
Δικαστήρια Ελέγχου Ενοικιάσεων	3	3	0
Στρατιωτικό Δικαστήριο	2	1	1
Οικογενειακά Δικαστήρια	10	10	0
Διοικητικό Δικαστήριο	7	7	0
Συνταγματικές Υπηρεσίες			
Νομική Υπηρεσία	143	93	50
Ελεγκτική Υπηρεσία	113	86	27
Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας	1	0	1
Ανεξάρτητες Υπηρεσίες			
Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως	21	19	2
Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού	24	15	9
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	3	0	3
Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	28	28	0
Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών ³	42	35	1
Υφυπουργείο Ναυτιλίας (Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας μέχρι 01.03.2018)	75	66	9
Υπουργείο Άμυνας			
Διοίκηση	128	75	53
Κυπριακός Στρατός	3.085	2.977	108
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος			
Διοίκηση	44	40	4
Τμήμα Γεωργίας	352	271	81
Κτηνιατρικές Υπηρεσίες	188	134	54
Τμήμα Δασών	307	232	75
Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	261	165	96

¹ Δεν περιλαμβάνονται οι θέσεις που στον προϋπολογισμό αναφέρονται ως Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας

² 1 θέση Διευθυντή Διεθνών Σχέσεων είναι υπεράριθμη

³ 17 θέσεις που είναι σημειωμένες με διπλό σταυρό, με την κένωση τους καταργούνται. Κατά την διάρκεια του 2018, κενώθηκαν 6 θέσεις, οι οποίες, ως εκ τούτου, καταργήθηκαν.

	Εγκεκριμένες θέσεις για το 2018	Συμπληρωμένες θέσεις στις 31.12.2018	Κενές θέσεις
Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως	48	31	17
Τμήμα Μετεωρολογίας	69	54	15
Υπηρεσία Μεταλλείων	11	9	2
Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών	78	47	31
Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών	66	52	14
Τμήμα Περιβάλλοντος	46	33	13
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως			
Διοίκηση	20	18	2
Φυλακές	365	306	59
Αστυνομία	4.528	4.058	470
Πυροσβεστική Υπηρεσία	738	656	82
Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού			
Υπηρεσίες Εμπορίου και Βιομηχανίας	161	110	51
Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη	67	56	11
Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων			
Διοίκηση	8	6	2
Τμήμα Εργασίας	95	76	19
Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων	299	255	44
Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας	338	270	68
Κέντρο Παραγωγικότητας	32	23	9
Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες	24	19	5
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου ⁴	15	10	4
Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων	34	28	6
Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας	86	64	22
Υπουργείο Εσωτερικών			
Διοίκηση	83	75	8
Τμήμα Πολεοδομίας και Οικίσεως	208	136	72
Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μεταναστεύσεως	1	1	0
Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	727	547	180
Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών ⁵	80	56	23
Πολιτική Άμυνα	37	30	7
Υπηρεσία Αναδασμού	64	53	11
Υπουργείο Εξωτερικών			
Διοίκηση	25	19	6

⁴ 1 θέση με διπλό σταυρό Προϊσταμένου Κλάδου Ξενοδοχειακών Σπουδών εξακολουθεί να περιλαμβάνεται στις εγκεκριμένες θέσεις στον Προϋπολογισμό ενώ με την κένωση της το 2017 έπρεπε να είχε καταργηθεί. Για το λόγο αυτό δεν παρουσιάζεται ως κενή.

⁵ 1 θέση καταργήθηκε με την κένωση της.

	Εγκεκριμένες θέσεις για το 2018	Συμπληρωμένες θέσεις στις 31.12.2018	Κενές θέσεις
Εξωτερικές Υπηρεσίες ⁶	206	169	37
Υπουργείο Οικονομικών			
Διοίκηση	166	125	41
Τμήμα Τελωνείων	385	303	82
Τμήμα Φορολογίας ⁷	591	491	93
Στατιστική Υπηρεσία ⁸	114	85	29
Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού	48	38	10
Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης	13	11	2
Κυβερνητικό Τυπογραφείο	62	48	14
Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής	164	144	20
Ανεξάρτητα Γραφεία			
Γενική Διεύθυνση ΕΠΣΑ	64	57	7
Γενικό Λογιστήριο	223	177	46
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού			
Διοίκηση	446	329	117
Εκπαίδευση	11.860	11.698	162
Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων			
Διοίκηση	12	7	5
Τμήμα Δημοσίων Έργων ⁹	281	184	88
Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών	16	14	2
Τμήμα Αρχαιοτήτων	66	48	18
Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας	316	239	77
Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας (Υφυπουργείο Ναυτιλίας από 01.03.2018)			
Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών	311	269	42
Τμήμα Οδικών Μεταφορών	109	82	27
Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών	82	63	19
Υπουργείο Υγείας			
Διοίκηση	3.122	2.444	678
Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας	1.088	631	457
Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας	95	51	44
Οδοντιατρικές Υπηρεσίες	73	45	28
Φαρμακευτικές Υπηρεσίες	151	94	57
Γενικό Χημείο	91	66	25

⁶ Επιπλέον 2 θέσεις αρχηγών διπλωματικών αποστολών στον βαθμό του Πρέσβη.

⁷ 7 θέσεις καταργούνται με τη κένωση τους.

⁸ 2 κενούμενες θέσεις βοηθών στατιστικής (Κλίμακες Α4 και Α7) καταργούνται και αντικαθίστανται με ισάριθμες θέσεις Βοηθού Στατιστικών Ερευνών (Κλίμακες Α1, Α2 και Α5).

⁹ 9 θέσεις Βοηθού Αρχιεπιστάτη (κλίμακα Α6 (ii)) καταργήθηκαν με την κένωση των θέσεων όπως προνοείται στον Προϋπολογισμό του 2018.

	Εγκεκριμένες θέσεις για το 2018	Συμπληρωμένες θέσεις στις 31.12.2018	Κενές Θέσεις
Άλλες Υπηρεσίες:			
Γενικό Διοικητικό Προσωπικό	362	306	56
Γενικό Γραμματειακό Προσωπικό	2.136	1.602	534
Γενικό Βοηθητικό Προσωπικό	126	99	27
ΟΛΙΚΟ	36.395	31.626	4.746

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΧΕΙ ΑΝΑΤΕΘΕΙ ΣΕ ΙΔΙΩΤΕΣ

A/A	<u>Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου</u>
1	ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
2	ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
3	ΑΡΧΗ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
4	ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΑΙΓΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΚΑΖΙΝΟΥ
5	ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΩΝ
6	ΕΝΙΑΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΕΞΩΔΙΚΗΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΦΥΣΗΣ
7	ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
8	ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΙΤΗΡΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
9	ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
10	ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
11	ΙΔΡΥΜΑ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
12	ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ (ΚΕτΑΠ)
13	ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ
14	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ (ΚΟΔΑΠ)
15	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΚΟΠΕ)
16	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
17	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ
18	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΓΗΣ
19	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
20	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ
21	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΣΤΕΓΗΣ
22	ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΠΡΟΥ
23	ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
24	ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ
25	ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
26	ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΑΓΓΛΙΣΙΔΩΝ
27	ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΓΓΥΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ
28	ΣΧΕΔΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΑΜΠΕΛΙΩΝ ΑΠΟ ΑΝΟΜΒΡΙΑ
29	ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΙΤΗΡΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΟΥΣ ΤΩΝ, ΟΜΟΙΟ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
30	ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΠΑΘΟΝΤΩΝ

Α/Α	<u>Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου</u>
31	ΤΑΜΕΙΟ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
32	ΤΑΜΕΙΟ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
33	ΤΑΜΕΙΟ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΚΥΠΡΟΥ (ΑΞΙΚ)
34	ΤΑΜΕΙΟ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΥΦΛΩΝ «ΑΓΙΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ»
35	ΤΑΜΕΙΟ ΘΗΡΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΠΑΝΙΔΑΣ
36	ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΕΡΓΑΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΙΤΗΡΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
37	ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΑΡΧΗΣ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
38	ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΙΤΗΡΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
39	ΤΑΜΕΙΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.Α. 1955-59
40	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

ADVISORY - ASSURANCE - TAX

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις
31 Δεκεμβρίου 2018

Αντίγραφο πελάτη

Now, for tomorrow

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
Αξιωματούχοι και άλλοι σύμβουλοι	1
Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή	2 - 4
Κατάσταση εισπράξεων και πληρωμών	5
Κατάσταση υλοποίησης προϋπολογισμού	6
Σημειώσεις στις οικονομικές καταστάσεις	7 - 9
Πρόσθετες πληροφορίες	10

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΙ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Γενικός Ελεγκτής:	Δρ. Οδυσσέας Φ. Μιχαηλίδης
Βοηθός Γενικού Ελεγκτή:	Κυριάκος Κυριάκου
Ανεξάρτητοι Ελεγκτές:	Baker Tilly Klitou and Partners Ltd Εγκεκριμένοι Λογιστές και Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές Γωνία Κώστα Χατζοπούλου & Λεωφόρος Γρίβα Διγενή 30 1066 Λευκωσία, Κύπρος
Νομικοί Σύμβουλοι:	Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας
Εγγεγραμμένο γραφείο:	Δεληγιώργη 6 1406 Λευκωσία Κύπρος

Corner C. Hatzopoulou &
30 Griva Digheni Avenue
1066, Nicosia
P.O Box 27783,
2433 Nicosia, Cyprus

T: +357 22 458500
F: +357 22 751648

info@bakertilly.com.cy
www.bakertilly.com.cy

Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή

Προς Γενικό Ελεγκτή της Κυπριακής Δημοκρατίας

Έκθεση επί του Ελέγχου των Οικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις οικονομικές καταστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας (η 'ΕΥ'), όπως παρουσιάζονται στις σελίδες 5 μέχρι 9 και αποτελούνται από την κατάσταση εισπράξεων και πληρωμών, την κατάσταση υλοποίησης προϋπολογισμού καθώς και περιληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και σημειώσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Αυτές οι Οικονομικές Καταστάσεις είναι ευθύνη της Ελεγκτικής Υπηρεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της κατάστασης εισπράξεων και πληρωμών της Ελεγκτικής Υπηρεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 31 Δεκεμβρίου 2018, σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα «Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση με βάση τη λογιστική αρχή των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών» όπως αυτό υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βάση Γνώμης

Ο έλεγχός μας έχει διενεργηθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ). Οι ευθύνες μας, με βάση αυτά τα πρότυπα, περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο 'Ευθύνες του Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων' της έκθεσής μας. Είμαστε ανεξάρτητοι από την ΕΥ σύμφωνα με τον 'Κώδικα Δεοντολογίας Λογιστών που εκδίδεται από το Διεθνές Συμβούλιο Προτύπων Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Λογιστές' (Κώδικας ΔΣΠΔΕΛ) και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο οικονομικών καταστάσεων στην Κύπρο και έχουμε συμμορφωθεί με τις άλλες ευθύνες δεοντολογίας που απορρέουν από τις απαιτήσεις αυτές και τον Κώδικα ΔΣΠΔΕΛ. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη.

Ευθύνες του Γενικού Ελεγκτή για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο Γενικός Ελεγκτής είναι υπεύθυνος για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα «Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση με βάση τη λογιστική αρχή των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών» όπως αυτό υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση, και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που η ΕΥ καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ο Γενικός Ελεγκτής είναι υπεύθυνος για την επίβλεψη της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της ΕΥ.

ADVISORY · ASSURANCE · TAX

Baker Tilly Klitou & Partners Ltd trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή

Προς Γενικό Ελεγκτή της Κυπριακής Δημοκρατίας

Ευθύνες του Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων

Οι στόχοι μας, είναι να αποκτήσουμε λελογισμένη διασφάλιση για το κατά πόσον οι οικονομικές καταστάσεις στο σύνολο τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος και η έκδοση έκθεσης ελεγκτή, η οποία να περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Λελογισμένη διασφάλιση συνιστά υψηλού βαθμού διασφάλιση, αλλά όχι εγγύηση, ότι ο έλεγχος όπως αυτός πραγματοποιήθηκε με βάση τα ΔΠΕ πάντοτε θα εντοπίζει ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν, είτε από απάτη, είτε από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη εάν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμενόταν, ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λήφθηκαν με βάση αυτές τις οικονομικές καταστάσεις

Ως μέρος ενός ελέγχου σύμφωνα με τα ΔΠΕ, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Αναγνωρίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους για ουσιώδη σφάλματα στις οικονομικές καταστάσεις που οφείλονται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζουμε και εφαρμόζουμε ελεγκτικές διαδικασίες οι οποίες ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και λαμβάνουμε ελεγκτικά τεκμήρια τα οποία είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν τη βάση της γνώμης μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ενός ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι μεγαλύτερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, λόγω του ότι η απάτη μπορεί να περιλαμβάνει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς δηλώσεις ή την παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που είναι σχετικές με τον έλεγχο, προκειμένου να σχεδιάσουμε ελεγκτικές διαδικασίες που είναι κατάλληλες υπό τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της ΕΥ.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και του λελογισμένου των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τον Γενικό Ελεγκτή.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, δομή και περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, και κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζουν τις συναλλαγές και γεγονότα με τρόπο που να επιτυγχάνεται η αληθινή και δίκαιη εικόνα.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στον Γενικό Ελεγκτή θέματα σχετικά με το προβλεπόμενο πεδίο και χρονοδιάγραμμα του ελέγχου και σημαντικά ευρήματα από τον έλεγχο, συμπεριλαμβανομένων τυχόν σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου, που εντοπίσαμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή

Προς Γενικό Ελεγκτή της Κυπριακής Δημοκρατίας

Άλλο Θέμα

Αυτή η έκθεση, περιλαμβανομένης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για τα την Ελεγκτική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας ως σώμα και μόνο σύμφωνα με το Άρθρο 69 του περί Ελεγκτών Νόμου του 2017 και για κανένα άλλο σκοπό. Δίνοντας αυτή τη γνώμη δεν αποδεχόμαστε και δεν αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιοδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

Μωυσής Αριστείδου
Εγκεκριμένος Λογιστής και Εγγεγραμμένος Ελεγκτής
εκ μέρους και για λογαριασμό της

Baker Tilly Klitou and Partners Ltd
Εγκεκριμένοι Λογιστές και Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές
Γωνία Κ. Χατζοπούλου & Λεωφόρου Γρίβα Διγενή 30
1066 Λευκωσία, Κύπρος

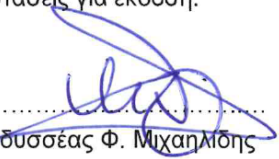
Λευκωσία, 27 Νοεμβρίου 2019

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΩΝ**

31 Δεκεμβρίου 2018

	Σημ.	2018 €	2017 €
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ			
Ελεγκτικά δικαιώματα	3	206.605	635.272
Άλλα έσοδα		1.561	-
Σύνολο εισπράξεων		208.166	635.272
ΠΛΗΡΩΜΕΣ			
Μισθοί και ωφελήματα προσωπικού	5	(5.001.322)	(4.843.310)
Λειτουργικές Δαπάνες	4	(222.857)	(316.144)
		(5.224.179)	(5.159.454)
Αγορά στοιχείων πάγιου ενεργητικού		(30.228)	(4.437)
Σύνολο πληρωμών		(5.254.407)	(5.163.891)
Ποσό που καλύφθηκε μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού		(5.046.241)	(4.528.619)

Στις 27 Νοεμβρίου, 2019 ο Γενικός Ελεγκτής της Κυπριακής Δημοκρατίας ενέκρινε αυτές τις οικονομικές καταστάσεις για έκδοση.

 Δρ. Θεόδωρος Φ. Μιχαηλίδης
 Γενικός Ελεγκτής

Οι σημειώσεις στις σελίδες 7 μέχρι 9 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ**

31 Δεκεμβρίου 2018

	Πραγματικά €	Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	Αρχικός Προϋπολογισμός €
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ			
Ελεγκτικά δικαιώματα	206.605	500.000	500.000
Άλλα έσοδα	896	0	0
Ανάκτηση εξόδων από άλλους οργανισμούς	665	0	0
Σύνολο εισπράξεων	208.166	500.000	500.000
ΠΛΗΡΩΜΕΣ			
Δαπάνες προσωπικού	4.861.931	5.095.749	5.095.749
Ωρομίσθιο κυβερνητικό προσωπικό	135.705	143.755	143.755
Λειτουργικές δαπάνες	139.728	155.686	149.686
Συντηρήσεις και επιδιορθώσεις	50.455	63.800	63.800
Εκπαίδευση προσωπικού	26.577	29.280	29.280
Συμβουλευτικές υπηρεσίες	12.439	162.760	162.760
Μεταβιβάσεις εξωτερικού	2.337	2.500	2.500
Προγράμματα χρηματοδοτούμενα από ξένους οργανισμούς ή/και άλλες πηγές	0	10	10
Αγορά εξοπλισμού	25.235	96.520	102.520
Αγορά άλλων στοιχείων ενεργητικού	0	10	10
Σύνολο πληρωμών	5.254.407	5.750.070	5.750.070
	-5.046.241	-5.250.070	-5.250.070

Οι σημειώσεις στις σελίδες 7 μέχρι 9 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

31 Δεκεμβρίου 2018

1. Σύσταση και κύριες δραστηριότητες

Χώρα σύστασης

Η Ελεγκτική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας ('ΕΥ') είναι ανεξάρτητη Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας και δεν υπάγεται σε κανένα Υπουργείο. Ο Γενικός Ελεγκτής και ο Βοηθός Γενικού Ελεγκτή, σύμφωνα με το άρθρο 115 του Συντάγματος είναι ανεξάρτητοι αξιωματούχοι του Κράτους και διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Κύριες δραστηριότητες και φύση εργασιών της Ελεγκτικής Υπηρεσίας

Η Ελεγκτική Υπηρεσία έχει την ευθύνη ελέγχου και το δικαίωμα επιθεώρησης όλων των λογαριασμών, χρηματικών διαθεσίμων και άλλων περιουσιακών στοιχείων που διαχειρίζεται η Δημοκρατία και υποχρεώσεων που προέκυψαν ή αναλήφθηκαν εκ μέρους της. Έχει επίσης την ευθύνη, σύμφωνα με τις πρόνοιες των σχετικών νόμων ή βάσει διοικητικών διευθετήσεων, του ελέγχου των λογαριασμών των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Ειδικών Ταμείων και άλλων οργανισμών.

2. Σημαντικές λογιστικές πολιτικές

Οι κυριότερες λογιστικές πολιτικές που υιοθετήθηκαν στην ετοιμασία αυτών των οικονομικών καταστάσεων αναφέρονται πιο κάτω. Αυτές οι πολιτικές έχουν εφαρμοστεί με συνέπεια για όλα τα έτη που παρουσιάζονται σε αυτές τις οικονομικές καταστάσεις, εκτός εάν δηλώνεται διαφορετικά.

Βάση Ετοιμασίας

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί στη βάση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου για τον Δημόσιο Τομέα "Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση με βάση τη λογιστική αρχή των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών". Με τη βάση αυτή, τα έσοδα από τις εισπράξεις και οι δαπάνες από τις πληρωμές αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία που πραγματοποιούνται.

Νόμισμα ετοιμασίας οικονομικών καταστάσεων

Οι οικονομικές καταστάσεις ετοιμάζονται σε Ευρώ.

3. Εισπράξεις

	2018	2017
	€	€
Ελεγκτικά δικαιώματα	<u>206.605</u>	635.272
	<u>206.605</u>	<u>635.272</u>

Τα πιο πάνω εισοδήματα αφορούν χρεώσεις και αντίστοιχες εισπράξεις που έγιναν από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και άλλους Οργανισμούς και Δημόσια Ταμεία.

Για τα κυβερνητικά τμήματα και Υπουργεία της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν γίνεται καμία χρέωση και τιμολόγηση.

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ**

31 Δεκεμβρίου 2018

4. Λειτουργικές δαπάνες

	2018	2017
	€	€
Συμβουλευτικές υπηρεσίες	12.439	73.317
Φωτισμός, θέρμανση και καύσιμα	80.304	82.324
Συντήρηση μηχανογραφικού εξοπλισμού	45.351	50.535
Συνέδρια και σεμινάρια στο εξωτερικό	13.859	16.474
Τηλεφωνικά και ταχυδρομικά τέλη	15.443	13.953
Δευτερεύοντα έργα	2.346	29.507
Καθαριότητα γραφείου	3.797	5.337
Τέλη ύδατος	4.434	5.262*
Αγορά χάρτου	5.543	4.818
Συντήρηση εξοπλισμού	1.131	1.111
Φωτοτυπικά υλικά	1.071	1.767
Γραφική ύλη και εκτυπωτικά	1.414	1.144
Συνεισφορά σε διεθνείς οργανισμούς	2.337	2.394
Εφημερίδες και περιοδικά	2.690	2.834
Βιβλιοθήκη	420	1.037
Εκπαίδευση προσωπικού	12.718	8.180
Αναλώσιμα ηλεκτρονικού υπολογιστή	4.342	5.129
Φιλοξενία	1.021	1.551
Αγορά καυσίμων και λιπαντικών	1.490	1.336
Έξοδα κινήσεως	3.540	5.356
Συντήρηση μηχανοκίνητων οχημάτων	350	462
Συντήρηση κτιρίων γραφείων	1.277	752
Επίδομα εκτός έδρας	5.216	938
Διάφορα	324	626
	222.857	316.144

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ**

31 Δεκεμβρίου 2018

5. Μισθοί και ωφελήματα προσωπικού

	2018	2017
	€	€
Μισθοί	4.393.468	4.252.987
Συνεισφορές εργοδότη	576.582	562.091
Επιδόματα	31.272	28.232
	<u>5.001.322</u>	<u>4.843.310</u>

6. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Η 'ΕΥ' δεν είχε ενδεχόμενες υποχρεώσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

7. Δεσμέυσεις

Η 'ΕΥ' δεν είχε κεφαλαιουχικές ή άλλες δεσμέυσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

8. Κάλυψη δαπανών από Κρατικό Προϋπολογισμό.

Η κάλυψη των δαπανών γίνεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Τα έσοδα κατατίθενται στον Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό από τον οποίο γίνονται όλες οι πληρωμές της Ελεγκτικής Υπηρεσίας μέσω του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας.

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

31 Δεκεμβρίου 2018

1. Εκκρεμείς Οφειλές

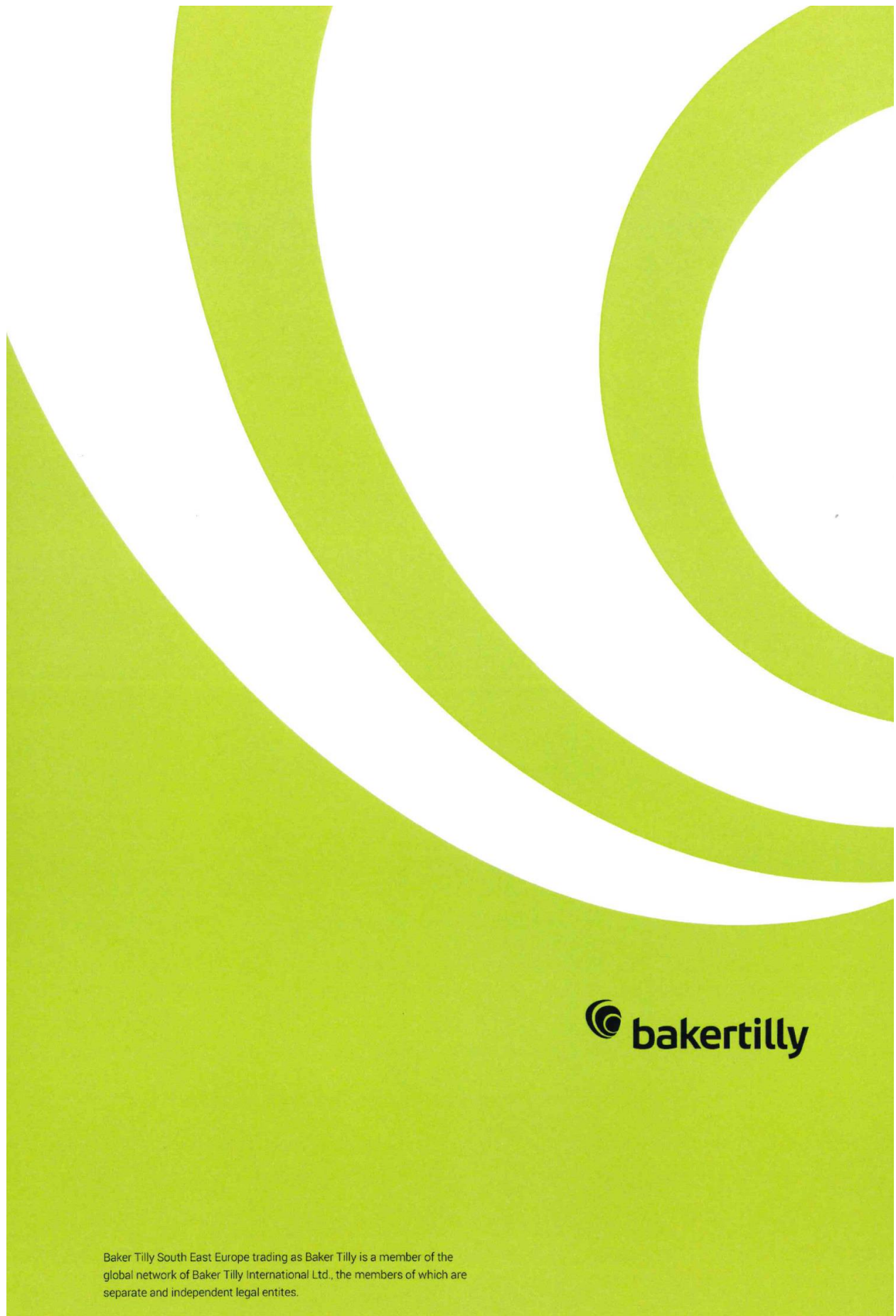
Οι Εκκρεμείς Οφειλές αντιπροσωπεύουν οφειλές προς τρίτους από την Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, που προκύπτουν από την προμήθεια αγαθών και την παροχή υπηρεσιών, οι οποίες δεν έχουν πληρωθεί μέχρι τις 31.12.2018. Οι Εκκρεμείς Οφειλές δεν αναγνωρίζονται στην Κατάσταση "Λογαριασμός Εισπράξεων και Πληρωμών", σύμφωνα με τη βάση ετοιμασίας της.

Οι Εκκρεμείς Οφειλές ανέρχονται σε €3.106 στις 31.12.2018 (31.12.2017 €2.596)

2. Καθυστερημένα Έσοδα

Τα Καθυστερημένα Έσοδα αφορούν σε ανείσπρακτα ελεγκτικά διακιώματα και ανέρχονται σε €62.640 στις 31.12.2018 (31.12.2017 €184.746). Ποσό ύψους €42.600 εκκρεμεί από οργανισμούς που βρίσκονται υπο εκκαθάριση και σχετικές επιστολές έχουν σταλεί στα αρμόδια Υπουργεία.

	2018	2017
	€	€
Συμβούλιο Κεντρικού Σφαγείου Κοφίνου	42.600	42.600
Κ.Σ. Πελενδρίου	0	2.000
Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου	20.000	20.000
Κ.Σ. Λυμπιών	40	40
Δήμος Αγίου Δομετίου	0	6.000
Δήμος Κάτω Πολεμιδιών	0	5.000
Δήμος Λακατάμιας	0	6.000
Δήμος Πέγειας	0	13.500
Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	0	6.000
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Αγ. Νάπας	0	28.330
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λάρνακας	0	18.900
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Παραλιμνίου	0	18.930
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Παλαιχωρίου	0	1.500
Ελεγκτικό Συνέδριο Ελληνικής Δημοκρατίας	0	15.946
	62.640	184.746

Baker Tilly South East Europe trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.